

25-28 სექტემბერი 2024 თბილისი, საქართველო

ცხადიციულო ძრავალხმიანობის
მეთოზმეჭე
საერთაშოზისო
სიმპოზიუმი

THE TWELFTH
INTERNATIONAL
SYMPOSIUM
ON TRADITIONAL POLYPHONY

25-28 SEPTEMBER 2024 TBILISI, GEORGIA

ფინანსური მხარდაჭერი:

საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები:

თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორია

თსუ ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

საქართველოს აწვრთმების ეროვნული სახელმწიფო ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

**კულტურისა და
სპორტის სამინისტრო**

ანდრე მერეშვილის სახელობის
ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

BY THE FINANCIAL SUPPORT OF
THE MINISTRY OF CULTURE AND SPORTS OF GEORGIA

ORGANIZERS OF THE SYMPOSIUM:
VANO SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE INTERNATIONAL
RESEARCH CENTER FOR TRADITIONALPOLYPHONY OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE
LEPL A. ERKOMAISHVILI FOLKLORE STATE CENTRE

თეა წულუკიანი
საქართველოს კულტურისა
და სპორტის მინისტრი

წელს უკვე მეორედ მეძლევა შესაძლებლობა, მივესალმო ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-12 საერთაშორისო სიმპოზიუმის ორგანიზატორებს, მოწვეულ მეცნიერებსა და ტრადიციული მუსიკის შემსრულებლებს როგორც საქართველოდან, ასევე მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან.

არ არის გასაკვირი მსოფლიოს ეთნომუსიკოლოგთა დიდი და წლიდან წლამდე მზარდი ინტერესი, რომ მონაწილეობა მიიღონ სიმპოზიუმში, რადგან საქართველო, რომელსაც მრავალსაუკუნოვანი მუსიკალური კულტურა აქვს და სადაც ქართული პოლიფონია იშვიათად შეუძლებელია თავისი უნიკალურობით არ იზიდავდეს ტრადიციული მუსიკის ჭეშმარიტ მკვლევრებსა და შემსრულებლებს. მეცნიერები ხომ ერთხმად აღიარებენ ქართული პოლიფონიის – ტრადიციული მუსიკისა და გალობის – განსაკუთრებულ ადგილს მსოფლიოს ხალხთა მუსიკალურ კულტურაში.

მახარებს, რომ გასული ოცდაორი წლის მანძილზე ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმმა მსოფლიოს არაერთ გამოჩენილ მკვლევარს უმასპინძლა და ხელი შეუწყო ქართული ეთნომუსიკოლოგიის დაკავშირებას დასავლურ მეცნიერებასთან. აღსანიშნავია ისიც, რომ სიმპოზიუმმა სტიმული მისცა ანზორ ერქომაიშვილის სახელობის ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს, დაეფუძნებინა ფოლკლორის საერთაშორისო ფესტივალი „საქართველო“, რომელიც წელს მესამედ ტარდება და მასპინძლობს ქართული ხალხური მუსიკის შემსრულებლებს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან.

წლებად წლებად სიმპოზიუმზე ქართული და უცხოური ანსამბლების მონაწილეობა, ბავშვთა და სტუდენტური ანსამბლებისა და მსოფლიო მრავალხმიანობის საუკეთესო ნიმუშების გაცნობა განსაკუთრებულ ელფერს ჰმატებს სიმპოზიუმს.

მოუთმენლად ველით ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-12 საერთაშორისო სიმპოზიუმის გახსნას და გისურვებთ წარმატებას!

THEA TSULUKIANI
MINISTER OF CULTURE
AND SPORT OF GEORGIA

I am delighted to once again welcome the organizers, invited scholars, and traditional music performers from Georgia and various countries around the world to the 12th International Symposium on Traditional Polyphony.

It is no surprise that there is a growing interest among ethnomusicologists worldwide in participating in this symposium, which takes place in Georgia-country with a centuries-old musical culture and the birthplace of the unique Georgian polyphonic music. Scholars unanimously recognize the special place of Georgian polyphony – its traditional music and chanting – in the world's musical cultures.

Over the past twenty-two years, the International Symposium on Traditional Polyphony has hosted many prominent researchers from around the globe and has facilitated the integration of Georgian ethnomusicology into Western sciences. It is also noteworthy that the symposium has inspired the Anzor Erkomaishvili State Center for Folklore to establish the International Folklore Festival “SAKARTVELO” in Georgia, which will, for the third time this year, host performers of Georgian folk music from around the world.

The participation of Georgian and foreign ensembles, including children's and student groups, and the presentation of the finest examples of world polyphony, add a special touch to the 2024 edition of the Symposium.

We eagerly anticipate the opening of the 12th International Symposium on Traditional Polyphony and wish you great success!

გიორგი ვაჩნაძე
თბილისის
ვანო სარაჯიშვილის
სახელობის სახელმწიფო
კონსერვატორიის რექტორი

მოხარული ვარ, რომ მაქვს შესაძლებლობა მივესალმო ტრადიციულ მრავალხმიანობის მე-12 საერთაშორისო სიმპოზიუმის მონაწილეებს – მეცნიერებს და მრავალხმიანობის შემსრულებლებს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან, მათ შორის, სიმპოზიუმის მასპინძლებს. თბილისური სიმპოზიუმების მდიდარი ისტორია გვიჩვენებს, როგორ გაიზარდა ქართული მრავალხმიანობის ცნობადობა საერთაშორისო ეთნომუსიკოლოგიურ წრეებში, ხოლო მსოფლიოს მუსიკალური ტრადიციის მოყვარულთა რიგების ზრდაზე მეტყველებს, თუნდაც მისი გახსნის დღეს წარმოდგენილი მომღერალთა არაერთი უცხოური ანსამბლი.

ეს სიმპოზიუმები ძალიან მნიშვნელოვანია ჩვენი ქვეყნისთვის, რასაც მონაწილთა საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერა, რისთვისაც თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია ძალიან მადლიერია.

მინდა, ასევე, ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრს მივულოცო კონსერვატორიის დამოუკიდებელი სამეცნიერო ერთეულის სტატუსის მინიჭება, რაც, იმედია, ცენტრისთვის დიდი სტიმული იქნება მის შემდგომ საქმიანობაში.

ძვირფასო მონაწილეებო, გილოცავთ სიმპოზიუმის დაწყებასა და გისურვებთ წარემატებებს.

GEORGE VACHNADZE

RECTOR OF VANO SARAJISHVILI TBILISI
STATE CONSERVATOIRE

I am pleased to have the opportunity to welcome the participants of the 12th International Symposium on Traditional Polyphony - scholars and performers of polyphony from around the world, including the hosts of the symposium. Rich history of the Tbilisi Symposia demonstrates how the awareness of Georgian polyphony has increased in international ethnomusicological circles, and the number of foreign ensembles of singers, presented at its opening, shows of the growth in the number of lovers of the world's musical tradition. These symposia are very important for our country, as evidenced by the financial support of the Ministry of Culture and Sports of Georgia, for which Tbilisi State Conservatoire is very grateful. I would also like to congratulate the International Research Center of Traditional Polyphony on being granted the status of an independent scientific unit of the Conservatoire, which, hopefully, will be a great stimulus for the Center in its further activities. Dear participants, I congratulate you on the start of the symposium and wish you success.

ნინო რაზმაძე
თბილისის სახელმწიფო
კონსერვატორიის
ტრადიციული მრავალხმიანობის
კვლევის სამეცნიერო
ცენტრის დირექტორი

წელს თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია რიგით მეორემეტე სიმპოზიუმს მასპინძლობს. ჩემთვის დიდი პატივია ვიყო ქართული კულტურის ისტორიაში ამ უმნიშვნელოვანესი ღონისძიების მასპინძელი უკვე კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორის რანგში. სიმპოზიუმის არსებობის ოცდარწლიანი ისტორიიდან 15 წელი სიმპოზიუმის საორგანიზაციო ჯგუფში გავატარე, რაც ჩემთვის საუკეთესო წლები და გამოცდილებაა.

მეთორმეტე სიმპოზიუმში 20 ქვეყნის 50-მდე მეცნიერი მონაწილეობს, მათ შორის, 35 – უცხოეთიდან. ჩვენთვის სიმპოზიუმის თითოეული მონაწილე უძვირფასესი სტუმარი და მეგობარია. მრავალხმიანობის სიმპოზიუმისა და ქართული პოლიფონიისადმი ინტერესი წლიდან წლამდე იზრდება, რაც ძალიან გვახარებს. წლების მანძილზე სიმპოზიუმში იქცა მნიშვნელოვან პლატფორმად, რომელიც ქართული მუსიკით დაინტერესებულ სპეციალისტებსა და მოყვარულ მუსიკოსებს აერთიანებს მთელი მსოფლიოდან.

განსაკუთრებული პატივით მივსალმები ჩვენი საკონცერტო პროგრამის მონაწილე გუნდებს, რომელთა დიდი ნაწილიც სიმპოზიუმის დაარსებიდან დღემდე აქტიურად არიან ჩართული სიმპოზიუმის განვითარებაში.

ვიმედოვნებ, რომ XII სიმპოზიუმის მრავალფეროვანი სამეცნიერო და საკონცერტო პროგრამა მსმენელთა და სტუმრების დიდ მოწონებას დაიმსახურებს და ნაყოფიერად გავატარებთ ამ დღეებს.

NINO RAZMADZE
DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL
RESEARCH CENTER FOR
TRADITIONAL POLYPHONY
OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

This year Tbilisi State Conservatoire is hosting the 12th symposium. It is a great honor for me to welcome the participants of this most important event in the history of Georgian culture already in the capacity of the director of the International Research Center for Traditional Polyphony of the Conservatoire. I spent 15 years in the organizing group of the symposia, which are the best years and experience for me. About 50 scientists from 20 countries are participating in the twelfth symposium, including 35 from abroad. For us, each participant of the symposium is the dearest guest and friend. The interest in polyphony symposium and Georgian polyphony is growing every year, which makes us very happy. Over the years, the symposium has become an important platform that brings together not only specialists interested in Georgian polyphony and amateur musicians from all over the world. With particular honor I welcome the choirs participating in our concert program, most of whom have been actively involved in the development of the symposia since its inception. I hope that the diverse scientific and concert program of the 12 th Symposium will be highly appreciated by the audience and guests and that we will spend these days productively.

გიორგი დონაძე
საქართველოს ფოლკლორის
სახელმწიფო ცენტრის
ალმასრულებელი დირექტორი

როგორც ყოველთვის, 2024 წლის ტრადიციული მრავალხმიანობის XII საერთაშორისო სიმპოზიუმიც მრავალხმრივ გამორჩეული და საინტერესოა, როგორც სამეცნიერო, ასევე, სამემსრულებლო თვალსაზრისით.

მისი ორგანიზატორები ყოველთვის სიახლეებს გვთავაზობენ, როგორც მრავალხმიანობის საკვლევი თემატიკის თვალსაზრისით, ისე აუდიტორიისთვის.

ფოლკლორის ცენტრი, როგორც კონსერვატორიის პარტნიორი, აქტიურად იყო ჩართული კონცერტების ორგანიზებაში. გახსნის კონცერტი ქართული და მსოფლიო მრავალხმიანობას ეძღვნება. ქართული სიმღერების შემსრულებელი გუნდების კონცერტების ტრადიციას 2002 წლიდან, პირველი საერთაშორისო სიმპოზიუმიდან ჩაეყარა საფუძველი. 2024 წელს კი საერთაშორისო ფესტივალ „საქართველოში“ — მონაწილე უცხოური ანსამბლები, ფოლკლორის ცენტრის მხარდაჭერით, ჩაერთვებიან სიმპოზიუმის მუშაობასა და საკონცერტო პროგრამაში. მათ შორის არიან, როგორც ტრადიციულად სიმპოზიუმებში მონაწილე, ისე ახალი ანსამბლები.

ქართველი შემსრულებლებიდან აუდიტორიის წინაშე წარდგებიან სტუდენტური კოლექტივები — გალობის, თეატრისა და კინოს, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტების გუნდები და სამი სალოტბარო სკოლის — სტეფანწმინდის, ბაღდათისა და ოზურგეთის სალოტბარო სკოლების მოსწავლეები.

ასეთ მასშტაბურ საერთაშორისო ღონისძიებაში ახალგაზრდების ჩართულობას განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს — მათთვის ეს დიდი სტიმულია და გამოცდილება. სიმპოზიუმის ორგანიზატორების გადაწყვეტილებით სიმპოზიუმის დახურვის კონცერტი ეძღვნება ერთი სოფლის ფოლკლორს. ამჟამად წარმოდგენილი იქნება აჭარის მაღალმთიანი ხეობის, მარეთის ფოლკლორი და ეთნოგრაფიული ყოფა. ვფიქრობთ, ეს ტრადიცია უნდა გაგრძელდეს და საინტერესო იქნება როგორც მეცნიერების, ისე აუდიტორიისათვის.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიასა და ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრს, კიდევ ერთხელ ვულოცავ, ღირსეულად ჩატარებულ განვლილ სიმპოზიუმებს, დღეს კი მივესალმები და წარმატებას ვუსურვებ წლევიანდელ სიმპოზიუმის ქართველ და უცხოელ მონაწილეებს — მეცნიერებს, შემსრულებლებს და ორგანიზატორებს.

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიასა და ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრს, კიდევ ერთხელ ვულოცავ, ღირსეულად ჩატარებულ განვლილ სიმპოზიუმებს, დღეს კი მივესალმები და წარმატებას ვუსურვებ წლევიანდელ სიმპოზიუმის ქართველ და უცხოელ მონაწილეებს — მეცნიერებს, შემსრულებლებს და ორგანიზატორებს.

GIORGI DONADZE

EXECUTIVE DIRECTOR OF THE
FOLKLORE STATE CENTRE OF GEORGIA

It is gratifying, that for the eleventh time Tbilisi is hosting the Tbilisi International Symposium. I am sure that this time, too, the Forum will, as usually, be of high rank, in terms of both science and performance.

The Anzor Erkomaishvili Folklore State Center, as one of the organizers and official partner of the International Symposium, is honored to select and conduct the concert program this year as well. The concert will feature polyphonic music, both individual performers and family ensembles will perform for the audience.

I congratulate the Tbilisi State Conservatoire and the International Center for Traditional Polyphony for the worthily held past symposia, today I welcome and wish success to the Georgian and foreign participants of the 11 th Symposium – scholars, performers, organizers.

As always, the Folklore State Center has prepared the concert program for the 2022 symposium.

Its participants will be able to attend interesting evenings – the symposium will open with a concert of female performers, with the participation of Ukrainian researcher and singer from Canada Andrea Kuzmich along with Georgian performers; together with ensemble Ialoni she will perform several Ukrainian songs dedicated to the heroic Ukrainian people fighting the Russian aggressor. The Symposium will close with a festive concert of Georgian polyphony.

I hope the evenings to be of great interest to the audience.

სიმპოზიუმის საორგანიზაციო კომიტეტი

თეა წულუკიანი, საქართველოს კულტურისა და სპორტის მინისტრი

გიორგი ვაჩნაძე, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის რექტორი

ნინო რაზმაძე, თსუ ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის დირექტორი

გიორგი დონაძე, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის დირექტორი

იოსებ ჟორდანი, თსუ ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის საზღვარგარეთული ბიუროს ხელმძღვანელი (ავსტრალია)

საორგანიზაციო ბიურო: მაია კაჭკაჭიშვილი, მაკა ხარძიანი, თეონა ლომსაძე, ბაია ჟუჟუნაძე, ანა ლოლაშვილი, რუსუდან წურწუშია, ნინო რაზმაძე

პრეს-სამსახური: სოფიო ხაჭაპურიძე, ანა ლოლაშვილი

სამუშაო ჯგუფი: გივი აბესაძე, სოფიკო კოტრიკაძე, გიორგი დოროკაშვილი, ელენე ელიოზიშვილი, ნინო თავაძე

SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

TEA TSULUKIANI, MINISTER OF CULTURE AND SPORTS OF GEORGIA

GIORGI VACHNADZE, RECTOR OF TBILISI STATE CONSERVATOIRE

NINO RAZMADZE, DIRECTOR OF THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY OF THE TBILISI STATE CONSERVATOIRE

GIORGI DONADZE, DIRECTOR OF THE LEPL A. ERKOMAISHVILI FOLKLORE STATE CENTRE

JOSEPH JORDANIA, HEAD OF THE FOREIGN BUREAU OF THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY (AUSTRALIA)

ORGANIZING BUREAU: MAIA KACHKACHISHVILI, MAKAKHARDZIANI, RUSUDAN TSURTSUMIA, NINO RAZMADZE, BAIA ZHUZHUNADZE, ANA LOLASHVILI, TEONA LOMSADZE

PRESS SERVICE: SOPIO KHACHAPURIDZE, ANA LOLASHVILI

WORK GROUP: GIVI ABESADZE, SOPHIKO KOTRIKADZE, GIORGI DOROKASHVILI, ELENE ELIOZISHVILI, NINO TAVADZE

მონაწილეები

ავსტრალია/საქართველო ავსტრია	იოსებ ჟორდანია გერდა ლეხლეიტნერი ულრიხ მორგენშტერნი
არგენტინა აშშ	მიგელ ა. გარსია ანდრეა კუზმიჩი მარიო მორელი ჰანს-გუნტერ ლოკი
ბერმანია ფილიპინები	ჟანკა ორასი მარი პალოლი ჟანა პარტლასი ტანელ ტორნი
ფილიპინები/ბერმანია ესპანეთი	მერი-სოფია ლაკოსი სიმჰა არომი შიო აბრაჰამია ბეკა ბიძინაშვილი
ესტონეთი	ტამარ ჩხეიძე ტამაზ გაბონია მაკა ჰარდიანი გიორგი კრავეიშვილი
თურქეთი კანადა	ტეონა ლომადზე ლასა მძინარაშვილი ნანა მზჰავანადზე სანდრო ნატადზე
ლიეტუვა ნიდერლანდები პოლონეთი	ეკატერინე ონიანი ნინო პირსკალავა ტეონა რუჰადზე დავით შუგლიაშვილი
პორტუგალია საფრანგეთი საქართველო	ლევან შუგლიაშვილი ბაია ჯუჰუნადზე ნატალია ჯუმბადზე სანდრო შარი
	ფრანკ შერბაუმი რობერტ რიკი დაივა რაჩიუნაიტე-ვუჩინენე
	ბერნარდ კლეიკამპი ვერონიკა გროზე-ვოლაცინსკა მაგდალენა ნოვაკოვსკა
	სუსანა სარდო მარგერი ბრეი ელენა ჯოვანოვიჩი
	ჯანა ამბროზოვა ლეა ჰაგმანი მანუელ ლაფარგა მარკესი
	პენელოპე სანჯ გონსალესი პოლო ვალეო აბდულაჰ აკათი
	კაროლინ ბითელი ჰოლი ტაილორ-ჯუნტი სუსან თომპსონი
	დანი შუტი კრისტინე ბარეტი დავით გილმანი
	ფილიპ ჯამპოლსკი

SCHOLARS

AUSTRALIA/GEORGIA AUSTRIA	JOSEPH JORDANIA GERDA LECHLEITNER ULRICH MORGENSTERN
ARGENTINA CANADA	MIGUEL A. GARCIA ANDREA KUZMICH MARIO MORELLO HANS-GUNTER LOCK
ESTONIA	JANIKA ORAS MARI PALOLILL ŽANNA PÄRTLAS TANEL TORN
FINLAND FRANCE GEORGIA	MERI-SOFIA LAKOS SIMHA AROM SHIO ABRAKHAMIA BEKA BIDZINASHVILI TAMAR CHKHEIDZE TAMAZ GABISONIA MAKA KHARDZIANI GIORGI KRAVEISHVILI TEONA LOMADZE LASHA MDZINARASHVILI NANA MZHAVANADZE SANDRO NATADZE EKATERINE ONIANI NINO PIRTSKHALAVA TEONA RUKHADZE DAVID SHUGLIASHVILI LEVAN SHUGLIASHVILI BAIA ZHUZHUNADZE NATALIA ZUMBADZE SANDRO SHARI FRANK SCHERBAUM RÓBERT RICK DAIVA RAČIŪNAITĖ-VYČINIENĖ BERNARD KLEIKAMP WERONIKA GROZDEW-KOLACIŃSKA MAGDALENA NOWAKOWSKA SUSANA SARDO MARGERY BRAY JELENA JOVANOVIĆ JANA AMBRÓZOVÁ LEA HAGMANN MANUEL LAFARGA MARQUES PENELOPE SANZ GONZALEZ POLO VALLEJO ABDULLAH AKAT CAROLINE BITHELL HOLLY TAYLOR-ZUNTZ SUSAN THOMPSON DAN SHUTT KRISTINE BARRETT DAVID GILLMAN PHILIP YAMPOLSKY
GEORGIA/UK GERMANY HUNGARY LITHUANIA NETHERLANDS POLAND	
PORTUGAL SCOTLAND SERBIA SLOVAKIA SWITZERLAND SPAIN	
TURKEY UK	
UK/GERMANY USA	

სიმჰა არომი საფრანგეთი

სორბონის (პარიზი) უნივერსიტეტის დოქტორი, საფრანგეთის სამეცნიერო კვლევების ეროვნული ცენტრის (C.N.R.S.) საპატიო დირექტორი და ზეპირი ტრადიციის ლაბორატორიის (LACITO) ეთნომუსიკოლოგიის კათედრის გამგე; ცენტრალურ აფრიკაში ხანგრძლივი მუშაობის დროს მან შეიმუშავა ჩანერის ინტერაქტიური მეთოდები, რომლებიც ზეპირი პოლიფონიური მუსიკის გაშიფვრისა საშუალებას იძლევა, რისთვისაც C.N.R.S.-ის ვერცხლის მედლით; გამოქვეყნებული აქვს წიგნები და ნაშრომი, ოცდაათამდე ფირფიტა და ფილმი, რომელთაგან სამს მიენიჭა შარლ კროსის აკადემიის საერთაშორისო გრან პრი. წიგნი აფრიკული პოლიფონია და პოლირიტმი (კემბრიჯის უნივერსიტეტი, 1992) აღინიშნა ASCAP Deems Taylor Award-ით. მსოფლიო ეთნომუსიკოლოგიაში შეტანილი წვლილისთვის 2011 წელს მას მიენიჭა ფუმიო კოიზუმის პრემია. არის თბილისის კონსერვატორიის საპატიო პროფესორი (2006).

ქართული მრავალხმიანობის აკორდული სინტაქსის თეორიისთვის: ახალი ხარხაზი, ახალი პერსპექტივები და ახალი შედეგები (ზრანა შერბაუმიან თანაავტორობით)

თექვსმეტი წელი გავიდა არომისა და ვალეჟოს პირველი მცდელობიდან (2008), გაეშიფრათ ქართული ტრადიციული ვოკალური მუსიკის აკორდების სინტაქსი დასავლური ნოტაციით პარტიტურების სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე. კომპიუტერული ეთნომუსიკოლოგიის ახალმა საშუალებებმა ხელი შეუწყო ამ გადაუჭრელი თავსატეხის გამოკვლევას და შემოგვთავაზა მნიშვნელოვნად გაფართოებული მონაცემთა ბაზა და ახალი პერსპექტივები.

მოხსენებაში განხილულია, როგორ შეიძლება ჰარმონიგრამების გამოყენება (Scherbaum, 2024), სამხიანი მუსიკის ახალი ნოტაციის სისტემა დაგვეხმაროს აკორდების სინტაქსის გაანალიზებაში ერქომაიშვილის მონაცემთა ბაზის მიხედვით (Rosenzweig et al, 2020), რომელიც შეიცავს (ოდნავ) განსხვავებულად ს ჰარმონიზებულ მსგავს საგალობლებს.

მოხსენებაში წარმოდგენილია ჰარმონიგრამა, როგორც საშუალება ქართული მრავალხმიანობის ჰარმონიული სინტაქსის ძირითადი წესების აღმოსაჩენად და მნიშვნელოვანი ნაბიჯი მათი მოდელირებისთვის.

SIMHA AROM FRANCE

Docteur d'Etat from the Sorbonne University (Paris), Emeritus Director of Research at the National Center for Scientific Research (C.N.R.S.) and Head of Ethno-musicology Department of the Oral Tradition Laboratory (LACITO) at the C.N.R.S.; In Central Africa developed recording methods allowing the transcription and analysis of oral polyphonic music, Silver Medal holder of the C.N.R.S., has published several books and papers, and thirty records and films, three of them have won the Grand Prix International of the Academie Charles Cros, and the ASCAP Deems Taylor Award for the book African Polyphony and Polyrhythm (Cambridge, 1992). Was awarded Fumio Koizumi prize (2011). Honorary Professor at Tbilisi Conservatoire (2006).

“TOWARDS CHORD SYNTAX THEORY OF GEORGIAN POLYPHONY: NEW TOOLS, NEW PERSPECTIVES AND NEW RE- SULTS” (Co-author FRANK SCHERBAUM)

Sixteen years have passed since the first attempts by Arom and Vallejo (2008) to decipher the chord syntax of Georgian traditional vocal music from the statistical analysis of musical scores in Western 5-line notation. Since then, new tools from the field of computational ethnomusicology have facilitated the investigation of this still largely unsolved puzzle with new and greatly enlarged datasets and provided new perspectives.

The presentation discusses, in particular, how the application of harmonygrams (Scherbaum, 2024), a new notation system for three-voiced music, can aid the chord syntax analysis. The authors focus on the subsets of the Erkomaishvili dataset (Rosenzweig et al, 2020) which contain highly similar or even identical hymns, harmonized in (slightly) different ways.

Illustrated is how – by removing the chord progression of each version from its ornamental elements – the harmonygram is a powerful means for discovering the rules that underpin the harmonic syntax of Georgian polyphonies and, besides, an important step towards their modelling.

იანა ამბროზოვა

სლოვაკეთი

ლექტორი და მკვლევარი (ეთნომუსიკოლოგი), მევიოლინე და ტრადიციული დასაკრავი სტილებისა და მრავალხმიანი სიმღერის პედაგოგი.

მისი პროფესიული ინტერესი არის სლოვაკეთში ტრადიციული სიმღებიანი და ციმბალის ინსტრუმენტული ჯგუფების დაკვრის სტილის კვლევა. 2018 წლიდან, არის ტრადიციული მუსიკის საერთაშორისო საბჭოს (ICTMD) სლავური მუსიკისა და ცეკვის სასწავლო ჯგუფის ვიცე-თავმჯდომარე,

„ჰორეჰრონიის მრავალხმიანი სიმღერა“ და ბოშათა მუსიკალური ტრადიციები სოფელ ტელგარტში

ჰორეჰრონიის რეგიონის (ცენტრალური სლოვაკია) აღმოსავლეთ ნაწილში, ტრადიციულმა მრავალხმიანმა სიმღერამ, და განსაკუთრებით შრომის, ცეკვისა და სარიტუალო ხალხური სიმღერების ძველ ფენებთან დაკავშირებულმა მისმა საშემსრულებლო სტილებმა დამახასიათებელი ფორმა შეიძინა. 2017 წელს „ჰორეჰრონიის მრავალხმიანი სიმღერა“ იუნესკოს არამატერიალური კულტურული მემკვიდრეობის წარმომადგენლობით სიაში შეიტანეს. იუნესკოს ნომინაციის ფაილში, ჰორეჰრონიეში მცხოვრები ეთნიკური უმცირესობა — ბოშები დროდადრო მოიხსენიება, როგორც „განსხვავებული მუსიკალური ტრადიციის“ მქონე ეთნიკური ჯგუფი; ის წარმოდგენილია ბოშათა სიმღებიანი საკრავების ჯგუფებით, რომლებიც თანამშრომლობენ ადგილობრივ ფოლკლორულ ანსამბლებთან. ტელგარტში ბოშა მუსიკოსების ოჯახებში ჩატარებულმა სავსე კვლევებმა გამოავლინა არა მხოლოდ მრავალხმიანი სიმღერა, როგორც კოლექტიური სიმღერის თაობათაშორის შენარჩუნებული პრინციპი, არამედ ისიც, რომ ბოშათა მუსიკოსი ოჯახები მნიშვნელოვან მონაწილეობას იღებენ რეგიონში მრავალხმიანი სიმღერების ტრადიციის შემდგომ შენარჩუნებაში. მოხსენების ერთ-ერთი მიზანია გაგავცნოს ტელგარტში ბოშათა მრავალხმიანი სიმღერების არსებითი მუსიკალური და საშემსრულებლო ასპექტები და სოციალური კონტექსტი. მეორე ნაწილში განვიხილავ ამ მუსიკალური ფენომენისა და მუსიკალური პრაქტიკის ინტერპრეტაციის შესაძლებლობას, როგორც ინდივიდუალური შემსრულებლების ღირებულების პარამეტრის და იდენტობის ინდიკატორს და ინტერეთნიკური ერთობლიობის ინსტრუმენტს სოციალურად დაყოფილი მხარეში.

JANA AMBRÓZOVÁ SLOVAKIA

A lecturer and researcher (ethnomusicologist). Is a violinist and vocal coach trained in traditional playing styles and multipart singing.

Professional interest: playing styles in traditional string and cimbal bands in Slovakia.

Vice-Chairwoman of the StG on Music and Dance of the Slavic World of the ICTMD (since 2018).

“MULTIPART SINGING OF HOREH- RONIE” AND MUSICAL TRADITIONS OF THE ROMA IN THE VILLAGE OF TELGÁRT

In the Eastern part of the Horehronie region (central Slovakia), traditional multipart singing and its performance styles acquired a characteristic form, especially in connection with the older layers of work, dance and ceremonial folk songs. In 2017, the “Multipart Singing of Horehronie” was inscribed into the UNESCO Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. In the UNESCO nomination file, the Roma ethnic minority living in Horehronie is mentioned sporadically as an ethnic group with a “different musical tradition” represented by the Roma string bands cooperating with local folk ensembles. Field research conducted among Romani musician families in Telgárt, however, pointed not only to multipart vocal performance as an intergenerationally maintained principle of collective singing but also to the fact that Roma musician families take a vital part in further preservation of multipart singing tradition in the region. One of the objectives of the presentation is to introduce the essential musical and performance aspects and social context of multipart singing of the Roma in Telgárt. In the second part, I discuss the possibility of interpreting given musical phenomenon and musical praxis as an indicator of individual performers’ value setting and identity and as a tool of interethnic cohesion in a socially divided locality.

შიო აბრახამია საპარტეზელო

SHIO ABRAKHAMIA GEORGIA

Shio Abrakhamia is a PhD candidate of Tbilisi State Conservatoire on the course of Music History. In 2009, he graduated from the master's course of conducting the academic choir of the Tbilisi Conservatoire. Since the same year, he has been engaged in teaching activities as a conductor. As a choral singer, he performs active concert work in Georgia and Germany. He is a singer of the Georgian State Choir. He is the author of several scientific articles. Conducts public lectures and lecture-concerts. His field of interest as a musicologist is Georgian classic music, Georgian and European choral music. Since 2015, he is the founder and artistic director of the international chamber music festival "Salkhino Camerata". Leads children's choirs.

REVEALING CHRONOTOPIC THINKING IN GEORGIAN TRADITIONAL AND PROFESSIONAL CHORAL MUSIC

Through the categories of time and space, a person has formed his/her own model of the universe since ancient times in which there are revealed the perception of the world and understanding of reality. As it is known, the first ideas about time and space were formed in the Paleolithic. Different perceptions of chronotopes were expressed through different signs and symbols in all areas of culture. In archaic society, there is only one form of worldview – myth. Where the categories of time and space are homogeneous and represent an indivisible whole. There was the creation of the world, sacred time and space to the mythological past and which were attributed to inexplicable, special power. Concepts were gradually replaced by scientific aspects and special attention was paid to time-spatial aspects from the 20th century. They were also interested in musical art with its philosophical and artistic aspects. The purpose of the research is to reveal the peculiarities of chronotopic thinking in Georgian singing folklore. Accordingly, there is discussed widespread ideas about temporal-spatial categories; There are separated of Middle Eastern, Western European and Georgian mythological chronotopic artistic-philosophical method of approaches. There are analyzed the principles of their reflection in Georgian singing folklore.

შიო აბრახამია თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის ისტორიის მიმართულების დოქტორანტია. 2009 წელს დაამთავრა თბილისის კონსერვატორიის აკადემიური გუნდის დირიჟორობის სამაგისტრო კურსი. იმავე წლიდან ეწევა სადირიჟორო-პედაგოგიურ საქმიანობას. როგორც საგუნდო მომღერალი, აქტიურად მონაწილეობს კონცერტებში საქართველოსა და გერმანიაში. არის საქართველოს სახელმწიფო კაპელის მომღერალი. ის რამდენიმე სამეცნიერო სტატიის ავტორია; ატარებს საჯარო ლექციებსა და ლექცია-კონცერტებს. მისი, როგორც მუსიკოლოგის ინტერესის სფეროა ქართული პროფესიული მუსიკა, ქართული და ევროპული საგუნდო მუსიკა. 2015 წლიდან კამერული მუსიკის საერთაშორისო ფესტივალის — „სალხინოს კამერატა“ დამფუძნებელი და ხელმძღვანელია. ხელმძღვანელობს ბავშვთა გუნდებს.

ქრონოტოპული აზროვნების გამოვლენისთვის ქართულ სასიმღერო ფოლკლორში

დროისა და სივრცის კატეგორიების მეშვეობით ადამიანმა უძველესი დროიდან ჩამოაყალიბა სამყაროს საკუთარი მოდელი, რომელშიც გამოვლენილია სამყაროს აღქმა და სინამდვილის გააზრება. როგორც ცნობილია, დროისა და სივრცის შესახებ პირველი წარმოდგენები პალეოლითში ჩამოყალიბდა. ქრონოტოპების სხვადასხვაგვარი აღქმა კულტურის ყველა სფეროში, სხვადასხვა ნიშან-სიმბოლოს საშუალებით გამოიხატებოდა. არქაულ საზოგადოებაში არსებობს მსოფლგაგების ერთადერთი ფორმა — მითი, სადაც ქრონოტოპული კატეგორიები ერთგვაროვანია და განუყოფელ მთლიანობას წარმოადგენენ. მითოლოგიურ წარსულში მოხდა სამყაროს საკრალური დროისა და სივრცის გაჩენა, რომელთაც აუხსნელი, განსაკუთრებული ძალა მიეწერებოდათ. წარმოდგენები თანდათან შეიცვალა მეცნიერული შეხედულებებით, ხოლო განსაკუთრებული ყურადღება დროით-სივრცულ ასპექტებზე მე-20 საუკუნიდან გამახვილდა. მისი ფილოსოფიური და მხატვრული ასპექტებით მუსიკალურ ხელოვნებაშიც დაინტერესდნენ. კვლევის მიზანს ქართულ სასიმღერო ფოლკლორში ქრონოტოპული აზროვნების თავისებურებების გამოვლენა წარმოადგენს. შესაბამისად, მასში განხილულია გავრცელებული წარმოდგენები დროით-სივრცული კატეგორიების შესახებ; გამოყოფილია ზოგადამოსავლური, დასავლური და ქართული მითოლოგიური ქრონოტოპული მხატვრულ-ფილოსოფიური მიდგომები; გაანალიზებულია მათი ასახვის პრინციპები ქართულ სასიმღერო ფოლკლორში.

კრისტინა ბარეტი

აშშ

კრისტინ ბარეტი მუსიკოსი და დამოუკიდებელი მკვლევარი სან-ფრანცისკოს ცენტრალური ნაწილიდან (Bay Area), სადაც ის მღერის ქალთა ანსამბლში „კიტკა“.

ბინადარი რიცხვები: მრავალხმიანობა, როგორც ნაქსოვი ჟღერადობა

მოხსენებაში განხილულია მოძრაობისა და პრაქტიკის მატერიალიზებული ფორმები ვოკალურ მრავალხმიან ტრადიციებთან — მაგალითად, ცეკვასთან მიმართებაში. მრავალხმიანობის კინესთეტიკური მასალის ასპექტების ბოლოდროინდელი მიდგომები უფრო გაფართოვდა და მოიცავს ყოველდღიურ ცხოვრებაში დამკვიდრებული საქმიანობის სხვა ფორმებს. ამგვარად, „ბინადარი რიცხვები: მრავალხმიანობა, როგორც ნაქსოვი ჟღერადობა“ იკვლევს კავშირებს ვოკალურ მრავალხმიანობასა და ტექსტილის პრაქტიკებს კერძოდ, ქსოვასა და რთვას შორის. თითოეულის ერთმანეთისგან განცალკევებით განხილვის ნაცვლად, მოხსენებაში წარმოდგენილია მათი კულტურული გამოხატვის ღრმად გადახლართული და ურთიერთგამომრიცხავი გზები. და შემოთავაზებული პრაქტიკასა და სტრუქტურაში დაყოვნების პროცესი, შექმნის ტექნიკური რეჟიმები — მაგალითად, მუსიკა და ქსოვა — ნელი დინება სხვადასხვა მასალასა და საშუალებაში. რამდენიმე ხმის ჩანვით შექმნილი მუსიკიდან მიიღება ქსოვილის მსგავსი მუსიკალური ტექსტურა. ამ კავშირების საილუსტრაციოდ კვლევაში გამოყენებულია მრავალფეროვანი მაგალითები, მათ შორის: 1) ლიეტუვეური სუტარტინესი და ნაქსოვი ქამრები, 2) ესტონური რუნული სიმღერები და ძაფის დართვა, 3) ბალკანური დიაფონიკა და ფუნდამენტური სტრუქტურულ-მატერიალური ასპექტები უნივერსალურია ყველა ქსოვაში. კვლევის მიზანია უკეთესად გავიგოთ თუ როგორ არის მუსიკა და მატერიალური კულტურა ერთმანეთთან გადახლართული და ურთიერთ განმსაზღვრელი მრავალხმიანი ვოკალური ტრადიციების გადაადგილებით მატერიალურ-კინესთეტიკურ კონტექსტებში, რომლებშიც ისინი შექმნეს და პრაქტიკაში იყენებდნენ. მოხსენებაში ნაჩვენებია, თუ როგორ ახდენენ მატერიალიზებული აქტივობები ერთმანეთის ინფორმირებასა და სხვადასხვა გზით ჩამოყალიბებას.

KRISTINE BARRETT

USA

Kristine Barrett is a musician and independent researcher based in the San Francisco Bay Area, where she performs with “Kitka” Women’s Vocal Ensemble.

INHABITING NUMBERS: POLYPHONY AS WOVEN SOUND

Embodied forms of movement and practice have been considered in relation to vocal polyphonic traditions — such as dance. More recent approaches to the kinesthetic-material aspects of polyphony have broadened to include other forms of embodied. Similarly, “Inhabiting Numbers: Polyphony as Woven Sound” explores connections between vocal polyphony and textile practices, specifically weaving and spinning. Rather than consider each separate from one another, the following paper presents the ways in which they are deeply intertwined and mutually constitutive forms of cultural expression. Suggest is the process of lingering in practice and structure, technical modes of making — such as music and weaving — transit, or simply drift, across different materials and mediums — in both explicit and implicit ways. The music created through the interweaving of multiple voices creates a musical texture that is akin to a woven cloth. Likewise, the structuring of speech use of vocal color/texture of participants, antiphonal call-and-response (much like a mirrored pattern in weaving) are examples of the themes explored. As such, the study uses a variety of examples to illustrate these connections, including: 1) Lithuanian sutartinės and woven belts (rinktinės juostos), 2) Estonian runic songs and the spinning of thread, and 3) Balkan diaphonics and the fundamental structural-material aspects universal in all weaving. The aim of the study is to better understand the ways music and material culture are deeply interwoven and mutually constitutive. By resituating polyphonic vocal traditions in the material-kinesthetic contexts in which they were developed and practiced, the paper recognizes the various ways in which embodied activities inform and shape one another.

ქაროლინ ბითელი

დიდი ბრიტანეთი

ხელოვნების მაგისტრი (ოქსონი), ფილოსოფიის დოქტორი (უელსი) მანჩესტერის უნივერსიტეტის (დიდი ბრიტანეთი) ეთნომუსიკოლოგიის პროფესორი. არის ავტორი მონოგრაფიებისა კორსიკის ტრადიციული მუსიკის (ჩანერილი მომღერლებისგან) და ხმის ბუნებრივი მოძრაობის შესახებ (განსხვავებული ხმა, განსხვავებული სიმღერა) და მუსიკის ალორძინების ოქსფორდის ცნობარის თანარედაქტორი. არის ავტორი პუბლიკაციებისა მსოფლიო მუსიკის, მემკვიდრეობის პოლიტიკისა და კულტურული ტურიზმის შესახებ. ბოლო დროს მუშაობს ახალ წიგნზე საქართველოს მუსიკისა და ცეკვის შესახებ.

საშემსრულებლო ანსამბლები და მუსიკისა და ცეკვის ცოცხალი ტრადიციები აჭარაში

სოფლის მოსახლეობა წინაპართა მუსიკისა და საცეკვაო ტრადიციების პირდაპირი მემკვიდრეა. თუმცა, დროთა განმავლობაში მნიშვნელოვნად შეიცვალა პირობები, რომლებიც ხელს უწყობს კულტურულ საქმიანობას რეგიონებში, მუსიკის დიდი ნაწილი ახლა ორიენტირებულია საშემსრულებლო ანსამბლებზე. მოხსენებაში, განვიხილავ ანსამბლის კულტურას დღევანდელ აჭარაში, სადაც ანსამბლი მეტაფორულად განიხილება, როგორც მულტიმოდალური, პოლიფონიური ერთეული. რა როლს ასრულებენ ანსამბლები სოფლებში მუსიკისა და ცეკვის ცოცხლად შენახვაში? როგორ უთავსებენ ანსამბლის წევრები თავის პასუხისმგებლობას, როგორც ტრადიციის მატარებლები (ეთნოფოლორები) თავისი მემკვიდრეობის წარმოდგენას სცენაზე და სპონტანურ მუზიციურებას ოჯახურ გარემოში? რამდენად მნიშვნელოვანია ანსამბლები ცოცხალი ტრადიციის მდგრადობისთვის? უფრო ფართო გაგებით, მაინტერესებს, როგორ განვითარდა ბოლოდროინდელი ალორძინების ტენდენციები, საბჭოთა მემკვიდრეობის ადმინისტრაციული რესტრუქტურისა, იუნესკოს-სტილის დაცვითი სტრატეგიების, მთავრობის მიერ დაფინანსებული პროგრამების, ოჯახის ტრადიციების გაგრძელებისა და ინდივიდუალური ინიციატივების კვეთაზე. რას მივალწევთ, თუ ანსამბლს განვიხილავთ არა როგორც ყოველდღიური მუსიკის შექმნისგან განცალკევებულ სივრცეში მოქმედ ორგანიზაციას, არამედ როგორც სასიცოცხლო საყრდენს, რომელიც ყურადღებას ამახვილებს და მხარს უჭერს მუსიკალურ აქტივობას როგორც საზოგადოების დონეზე, ასევე საკონცერტო სცენაზე?

CAROLINE BITHELL

UK

Caroline Bithell (MA Oxon, PhD Wales) is Professor of Ethnomusicology at the University of Manchester, UK. She is the author of monographs on traditional music in Corsica (Transported by Song) and the natural voice movement (A Different Voice, A Different Song), and co-editor of The Oxford Handbook of Music Revival. She has also published on world music, heritage politics, and cultural tourism. Most recently she has been working on a new book about music and dance in Georgia.

PERFORMING ENSEMBLES AND LIVING TRADITIONS OF MUSIC AND DANCE IN ACHARA

Rural populations are the direct inheritors of ancestral music and dance traditions. The conditions that support cultural activity in the regions have, however, changed significantly over time, with much music-making now focused on performing ensembles. In this paper I examine ensemble culture in present-day Achara, with the ensemble viewed figuratively as a multimodal, polyphonic entity. What role do ensembles play in keeping music and dance alive in the villages? How do ensemble members align their responsibilities as culture-bearers presenting their heritage on stage with spontaneous music-making in domestic settings? How critical are the ensembles to the sustainability of a living tradition? More broadly, I am interested in how recent revitalisation trends have unfolded at the interface between Soviet legacies, administrative restructuring, UNESCO-style safeguarding strategies, government-funded programmes, the continuation of family traditions, and individual initiatives. What might be gained from viewing the ensemble not as an entity that operates in a space apart from primary, everyday music-making, but as a vital lynchpin that focuses attention and support for musical activity at community level as well as on the concert stage?

ბექა ბიძინაშვილი საქართველო

ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრი, თბილისის სახ. კონსერვატორიის სადოქტორო პროგრამის „მუსიკოლოგიური კვლევები“ დოქტორანტი. მისი კვლევის ინტერესს წარმოადგენს ქართული ტრადიციული მუსიკალური აზროვნებისა და შემსრულებლობის, ხალხური სიმღერისა და საეკლესიო გალობის ურთიერთმიმართების საკითხები. 10 წელზე მეტია აქტიურად ეწევა საშემსრულებლო-კვლევით და სალოტბარო საქმიანობას. არის მგალობელ-მომღერალი, თელავის ტრადიციული მუსიკის სკოლის თანადამფუძნებელი, თელავისა და ყვარლის სალოტბარო სკოლების ლოტბარ-რეგენტი, ანსამბლების „შილდა“ და „პატარა კახი“ ხელმძღვანელი.

საგალობელთა სანოტო ჩანაწერების საშემსრულებლო ინტერპრეტაცია ლიტურგიკულ პრაქტიკაში (ქართლ-კახური საეკლესიო გალობის მაგალითზე)

წლების განმავლობაში პრაქტიკულმა-საშემსრულებლო გამოცდილებამ, სანოტო ხელნაწერებში არსებული მინაწერებისა და ავტორისთვის ცნობილი აუდიო ჩანაწერების შესწავლამ იგი დაარწმუნა, რომ ქართლ-კახური გალობის სანოტო ჩანაწერების აუღერების დროს არ ხდება იმ საშემსრულებლო თავისებურებების გათვალისწინება, რაც ბუნებრივად შესძენდა მას. ეს არც არის გასაკვირი, ვინაიდან სანოტო ტექსტში ეს თავისებურებები ფიქსირებული თითქმის არ არის, შესაბამისად მათი ამოკითხვაც შეუძლებელია.

მოხსენებაში პირველად, მეცნიერული შესწავლის საფუძველზე, წარმოდგენილი იქნება ქართლ-კახური გალობის სწორი ინტერპრეტირების ავტორისეული ხედვა, რომელიც ეფუძნება ქაშვეთის გუნდის, ლევან მულალაშვილის გუნდის, მეუფე გრიგოლ ცერცვაძის გალობის და სხვა აუდიო მასალების, აგრეთვე ქართლ-კახური გალობის ნოტირებული ჩანაწერების მუსიკალურ ანალიზს.

მოხსენებაში დასაბუთებულია ქართლ-კახურ გალობის მელიზმებით შემკობის პრინციპები, ისევე, როგორც ეს დამახასიათებელია ქართლ-კახური სიმღერის შესრულება-სათვის, რაც ავტორის სამაგისტრო ნაშრომის ფარგლებში გამოვლინდა.

BEKA BIDZINASHVILI GEORGIA

Doctoral student in doctoral program “Musicological Studies” at Tbilisi State Conservatoire. Research interests: interrelation between Georgian traditional musical thinking and performance, folk song and ecclesiastical chanting. For more than 10 years he has been engaged in performance-research and choirmaster activities. He is a chanter-singer, co-founder of Telavi Music School, choirmaster-precentor at Telavi and Kvareli Choirmasters’ schools, director of ensembles Shilda and Patara Kakhi.

PERFORMANCE INTERPRETATION OF MUSICAL NOTATIONS OF HYMNS IN LITURGICAL PRACTICE (ON THE EXAMPLE OF KARTLI-KAKHETIAN CHURCH CHANTING)

The practical-performance experience, the study of inscriptions in handwritten music notations and known for the author’s audio recordings have convinced that the performance peculiarities which would add natural sounding to Kartli-Kakhetian hymns, are never taken into account when chanting them from music notations. This is not surprising, since these peculiarities are almost not indicated in the notated text; therefore it is impossible to read them.

The paper presents, for the first time, the author’s vision of the correct interpretation of Kartli-Kakhetian chanting, substantiated by the scientific research based on the analysis of the recordings of Levan Mugalashvili’s choir, Reverend Grigol Tsertsvadze’s chanting and other audio materials, and musical analysis of music notations of Kartli-Kakhetian chanting.

The paper substantiates the principles of embellishing Kartli-Kakhetian chanting with melismatic, as characteristic of Kartli-khakhetian song, which is touched upon in the author’s Master’s thesis.

მარჯერი ბრეი შოტლანდია

მარჯერი ბრეი დაიბადა შოტლანდიის მაღალმთიანეთის სოფლის მუსიკოსების ოჯახში, მუშაობდა სხვადასხვა ქვეყნებში ინოვაციური მიდგომებით ბავშვობის ტრავმის გადაჭრაზე. ადამიანის განცდებში დისონანსის ბგერების შესწავლამ იგი მიიყვანა ქართულ მრავალხმიანობამდე და საბოლოოდ მუსიკის, როგორც მწუხარების სათავის კულტურულ აღდგენამდე, მის მშობლიურ შოტლანდიურ ტრადიციაში.

შინაგანი მწუხარება: დაკავშირებული ხმა? სხეულის კინესთეტიკური მოქრაობა კვლ შოტლანდიურ მოთქმასა და მაღალმთიანეთის საგუდასტპირა ფიზიკის გლობის ტრადიციაში.

ისტორიულად შოტლანდიაში მაღალმთიანეთის კლანის ბელადები სარგებლობდნენ მგლოვიარე ქალების მომსახურებით. მნათან თურაისის სახელით ცნობილმა მათმა როლმა შექმნა გლოვის სათავის, რაც ხელს უწყობდა როგორც დაუღერელი ცრემლების, ისე სულის გადასვლას სხვა ცხოვრებაში ბგერისა და ფიზიკური სხეულის პროტესტის საშუალებით. ამრიგად, ფიზიკური სხეული იყო უზარმაზარი ტკივილისგან გათავისუფლების საშუალება. 1642 წელს შოტლანდიური პროტესტანტული ეკლესიის არგილის სინოდმა აკრძალა ტირილი, როგორც უღმერთო პრაქტიკა და ქალებმა დაკარგეს ტრადიციული, მგლოვიარეების, როლი. 1600-იანი წლები ასევე იყო პერიოდი, როდესაც მაღალმთიანეთის მეგუდასტივრეთა სკოლებმა ზენიტს მიაღწია. გლოვის ხმები გაგრძელდა, ამჯერად ფიზიკური ტირილის სახით მაღალმთიანეთის გუდასტივრებზე, რომელიც გადაიცემოდა და ისწავლებოდა შოტლანდიაში განთქმული ხმოვანი ბგერების საშუალებით. ფიზიკური ითვლება ყველაზე კეთილშობილურ ტრადიციულ მუსიკალურ ფორმად, რომელიც შეისწავლა როგორც ბეთჰოვენმა, ისე ბარტოკმა. მეგუდასტივრეობა დარჩა ექსკლუზიურად მამრობით საქმიანობად მე-20 საუკუნემდე. გლოვა, როგორც პრაქტიკა, მეტწილად გამქრალი იყო 1900-იანი წლების ბოლოსთვის. მოხსენებაში გამოკვლეულია შოტლანდიის მაღალმთიანეთის მუსიკალური მოგზაურობა მწუხარებაში და ხაზგასმულია გლოვის კულტურის აღდგენის მნიშვნელობა თაობათაშორის გლოვის ტრავმის გადაწყვეტის საპასუხოდ ჩვენს დროში.

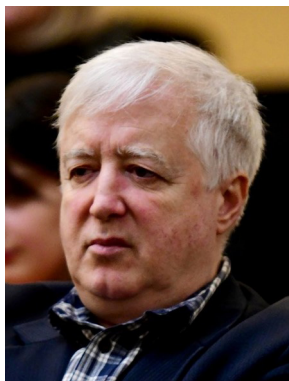
MARGERY BRAY SCOTLAND

Born into a Scottish Highland family of village musicians, worked internationally in the field of childhood trauma, pioneering approaches to trauma resolution. Exploration of the sounds of dissonance in human suffering, led her to Georgian polyphony and ultimately to cultural retrieval of music as a container for grief within her own Scots Tradition

VISCERAL GRIEF: IMPRISONED SOUNDS? KINAESTHETIC BODY MOVEMENT IN THE ANCIENT SCOTTISH KEENING AND HIGHLAND BAGPIPE PIBROCH LAMENT TRADITION

Historically, Highland Clan Chieftains in Scotland employed the services of Keening Women. Known as Mnathan Turais their role created a container for grief, facilitating both the uncried tears and the transition of the soul to the afterlife through sound and physical body remonstrance. Overwhelming loss was thus offered a physical vehicle for release and resolution. In 1642, the Scottish Protestant Church at the Synod of Argyll, prohibited keening as an ungodly practice and women lost their traditional grief tending role. Simultaneously, the 1600s was also the period when the Highland Bagpipe Schools reached their zenith. The sounds of lamentation continued, this time in the form of Highland bagpipe pibroch laments, transmitted and taught through vocable sounds, for which Scotland is renowned. Pibroch is considered the most noble traditional musical form and was studied by both Beethoven and Bartok. Piping remained an exclusively male pursuit until the twentieth century. Keening as a practice had largely died out by the late 1900s. This paper explores Highland Scotland's grief tending musical journey and highlights the importance of cultural retrieval of keening in response to trauma resolution in intergenerational grief in our current time.

თამაზ გაბისონია საპარტეზელო

თამაზ გაბისონიამ 1986 წელს დაამთავრა თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია მუსიკისმცოდნე-ფოლკლორისტის სპეციალობით. მუშაობდა ხალხური მუსიკალური შემოქმედების კათედრაზე ლაბორანტად, შემდეგ — მეცნიერ-თანამშრომლად და პედაგოგად 2013 წლამდე. იყო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის სპეციალისტი და კოორდინატორი (2002—2012). 2009 წლიდან მუსიკოლოგიის დოქტორია, სპეციალობით — ეთნომუსიკოლოგი. ასწავლიდა ასევე თბილისის კულტურის ინსტიტუტში, ბათუმის სახელმწიფო კონსერვატორიაში, გიორგი მთაწმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტში, 2011 წლიდან მუშაობს ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში ასოცირებულ პროფესორად და ხელმძღვანელობს სტუდენტურ ფოლკლორულ გუნდას. აქვს 55 სამეცნიერო ნაშრომი. აქტიურად მონაწილეობს საველე-შემკრებლობით ექსპედიციებში, სამეცნიერო ფორუმებში, სხვადასხვა პროექტებში.

ალტერნატიული მოსაზრებები ქართული გალობის ისტორიული კონფიგურაციისათვის

ქართული ტრადიციული გალობის ისტორიული გზა დღემდე იდუმალეობითაა მოცული. მოხსენებაში ყურადღებაა გამახვილებული იმ ისტორიულ თუ დღევანდელ ფაქტორზე მონაცემებზე, რომლის ასსნაც დივერგენტული მიდგომის შედეგად არაერთგვაროვნადაა შესაძლებელი — მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთი მათგანის შესახებ დღეს საკმაოდ მყარი სამუსიკისმცოდნეო პოზიციაა გამოხატული. ასეთებია: ტერმინთა გაგება პეტრი-ნისულ ანალოგიაში; უცხო სტილის შესაძლო კვალი საგალობლის სტრუქტურაში; ხუთ-ექვსხმიანი გალობა; საგალობლის როლი სიმღერის პოლიფონიზაციაში და პირუკუ; პიროვნული ფაქტორი სამგალობლო სკოლათა და ხელნაწერთა ნიმუშებში; ჟანრის საკითხები. ამ თემებზე მოხსენებაში მცირე მოცულობის მსჯელობები ერთგვარი „პოსტების“ სახითაა წარმოდგენილი.

TAMAZ GABISONIA GEORGIA

Tamaz Gabisonia graduated from V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatory (majored in musicologist and folklorist) in 1986. He worked at Georgian Folk Music Department of the Conservatoire first as a laboratory assistant, then as a researcher and lecturer (until 2013). He was a specialist and coordinator of the International Research Center for Traditional Polyphony of the Conservatoire (2002–2012). He is Doctor of Musicology with the specialization in ethnomusicology since 2009. He was a lecturer at Tbilisi Institute of Culture, Batumi State Conservatory, Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting; since 2011 has been associate professor and directs student folk choir at Ilia State University; is the author of 55 scientific works; actively participates in field-collecting expeditions, scientific forums, and various projects.

ALTERNATIVE CONSIDERATIONS FOR THE HISTORICAL CONFIGURATION OF GEORGIAN CHANTING

Historical path of traditional Georgian chanting is still shrouded in mystery. The paper focuses on the historical and current factual data, which can be explained differently by a divergent approach — even though today there is a fairly solid musicological opinion about some of them. These are: understanding the terms in Petritsi's analogy; possible traces of a foreign style in hymn structure; five-six-voice chanting; the role of hymn in song polyphonization and vice versa; personal factor in the examples of Chanting schools and manuscripts; genre issues. The paper presents small volume discussions on these topics as sort of “posts”.

დავით გილმანი

აშშ

კომპიუტერული მეცნიერების ასოცირებული პროფესორი ნიუ კოლეჯში (ფლორიდა). ეს არის სემ ათიასა და დევიდ გილმანის ერთობლივი ნაშრომი. სემი არის კომპიუტერულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის მეორე კურსის სტუდენტი ნიუ კოლეჯში (ფლორიდა). დევიდი მღეროდა ქართულ მუსიკას ჩრდილოეთ ამერიკულ ჯგუფებში „ივერია“, „ქართული ანსამბლი“, „დარბაზი“, „ნათელი“ და „სხვა საქართველო“.

შეისწავლა ქართული მუსიკა ინტარნეტით (სამ ათიასთან თანაავტორობით)

სტუდენტებთან ერთად მომზადებულ წინა ნაშრომში (გამოქვეყნებულია ISMIR, 2022), შემუშავებულია 0. 01 წამის ინტერვალებით თითოეული ხმის სიმაღლის დადგენის მეთოდი სიმღერებისთვის ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრის მიერ გამოქვეყნებული კრებულებიდან „შევისწავლოთ ქართული ხალხური სიმღერები — გურული სიმღერები“ და „შევისწავლოთ ქართული ხალხური სიმღერები — მეგრული სიმღერები“. შექმნილია ვებ-გვერდი, სადაც შეიძლება ინახოს თითოეული სიმღერის თითოეული ხმის სიმაღლის მნიშვნელობები. შესაძლებელია მოუსმინოთ სიმღერას და თან მიჰყევით გვერდით განთავსებულ ტექსტს.

ამ ნაშრომში ვებ გვერდზე დამატებულია სიმღერის ტექსტები. ახალ საიტზე შეიძლება დაემატოს სიმღერის ტექსტი, დროულად შეიცვალოს მარცვლების პოზიციები და მოისმინოთ სიმღერა. შესრულების დროს, ბგერების სიმაღლის მნიშვნელობები სინქრონიზებულია აუდიოსთან.

ვებ-გვერდი იძლევა როგორც ინგლისური, ისე ქართული ტექსტის შეყვანის შესაძლებლობას. იგი სურვილისამებრ აჩვენებს ნოტების მნიშვნელობებს ვერტიკალურ ლერძზე მათთვის, ვინც ვებ-გვერდს იყენებს სიმღერის შესასწავლად, ხოლო მაჩვენებლებს ცენტრში იმ მკვლევარებისთვის, რომლებიც ვებ-გვერდს იყენებენ ბგერის სიმაღლის ან ქართული მრავალხმიანობის მახასიათებლების დასადგენად.

DAVID GILLMAN

US

Associate Professor of Computer Science (New College of Florida). This is joint work by Sam Attia, a second-year Computer Science student in the same College. Gillman has performed Georgian music with the North American groups *Iveria*, the *Kartuli Ensemble*, *Darbazi*, *Nateli*, and *The Other Georgia*.

TEACH YOURSELF GEORGIAN MUSIC ON THE WEB

In previous work with students (published in ISMIR 2022) is developed a tool to determine the pitch of each voice at 0.01sec intervals for the songs in “Let Us Study Georgian Folk Songs (Gurian Songs)” and “Teach Yourself Georgian Folk Songs – Megrelian Songs”, published by the Erkomaishvili Georgian Folk Centre. Is created a web site where one can see a plot of the pitch values of each voice for each song. In this work added are texts of songs. On the new site one can add a song text, edit the positions of syllables in time, and play the song. During playback, the plots of pitch values and text are synchronized with the audio.

The web site allows text entry in both English and Georgian. It optionally displays note values on the vertical axis for people using the web site to learn songs, or cent values for researchers using the web site to study pitch estimation or features of Georgian polyphony.

პენელოპე სანს გონსალესი

ესპანეთი

საგანმანათლებლო ტექნოლოგიების ელექტრონული სწავლისა და ცოდნის მართვის მაგისტრი (ლეიდას უნივერსიტეტი, ესპანეთი), მუსიკალური განათლების პროფესორი (ვალენსიის უნივერსიტეტი უVEF, ესპანეთი) და სახელოვნებო პროგრამის დოქტორანტი (ვალენსიის პოლიტექნიკური უნივერსიტეტი უV). კომპიუტერული მეცნიერების მასწავლებელი, ვებ დიზაინერი, მისი კვლევითი ჯგუფის ვებსაიტები (www.theweddingatcana.org, www.musiclanguagefrontiers.com).

კლასიკური გუნდავი, ბერძნული და რომაული. დაკარგული წარმართული ვოკალური პოლიფონიის ძიებაში (მანუელ ლაზარასთან თანაავტორობით)

სიმღერა, როგორც ჩანს, ბერძნული კულტურის ბუნებისა და ტრადიციების თანდაყოლილი მოვლენა იყო. ბერძნულ საზოგადოებაში საგუნდო წვრთნა იყო პირველი რიგის საქმიანობა მძლეოსნობასა და სამხედრო განათლებასთან ერთად, ხოლო მუსიკალური განათლების სისტემა ათენში დანერგეს ძვ.წ. V საუკუნის დასაწყისში. დაახლოებით 1200 ქალაქი განლაგებულია კლასიკური სამყაროდან და 850-ზე მეტ ადგილას ნაპოვნია თეატრები. ნაშრომი აჯამებს ამ მტკიცებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ბერძნებისა და რომაელების სავარაუდო პოლიფონიურ ვოკალურ პრაქტიკასთან. პროფესიული და სამოყვარულო გუნდები, რომლებსაც მოქალაქეები ხელმძღვანელობდნენ, წარმოადგენდნენ დრამატულ-მუსიკალური წარმოდგენების, როგორც ტრაგედიების, ასევე კომედიების ბირთვს და შეადგენდნენ ელინური სამყაროს და, შესაბამისად, რომაული სამყაროს რელიგიურ და კულტურულ ტრადიციებს.

PENELOPE SANZ GONZALEZ SPAIN

Master in Educational Technology e-learning and knowledge management (University of Lleida, Spain), Professor of Musical Education (University of Valencia UVEG, Spain) and student in the Doctorate in Art program (Polytechnic University of Valencia UPV). Computer science teacher, computer scientist and web designer, the websites of her research group (www.theweddingatcana.org, www.musiclanguagefrontiers.com).

CLASSICAL CHOIRS, GREEK AND ROMAN. IN SEARCH OF THE LOST PAGAN VOCAL POLYPHONY

Singing seems to have been an activity inherent to the nature and traditions of Greek culture. In the Greek society, choral training was a first order activity along with athletics and military education, and a system of musical education was implemented in Athens at the beginning of the 5th-century BC. Around 1,200 cities have been located from the Classical World (a similar amount is still unlocated), and theatres have been found in more than 850 of these locations. The paper summarizes this body of evidence related the very probable polyphonic vocal practices of Greeks and Romans. The choirs, professional and amateur led by citizens were nucleus of the dramatic-musical shows, both tragedies and comedies, and constituted the heart of the religious and cultural traditions of the Hellenic world and, by extension, also of the Roman.

**ვერონიკა
გროზდევ-კოლაცინსკა
პოლონეთი**

**WERONIKA
GROZDEW-KOLACIŃSKA
POLAND**

Dr. in Ethnomusicology (defended her master's and doctoral theses under the supervision of professor Anna Czekanowska), singer and author of award-winning world music projects, head of the Ethnomusicology Laboratory at the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences, coordinator of Traditional Music Laboratory at the National Institute of Music and Dance, co-founder and chairman of the Polish Ethnomusicological Seminar. Lecturer at the Fryderyk Chopin University of Music in Warsaw (Department of Jazz and World Music) and at the Academy of Music in Katowice (Postgraduate Studies in Traditional Music, initiator and co-creator of these studies). Editor-in-chief of the Polish Song and Folk Music series.

**FOREPASSED AND CONTEMPORARY
FORMS OF MULTI-PART SINGING IN POD-
LASIE REGION**

Podlasie is a region where cultures of various ethnicities, nations and religions meet. It is inhabited by the Poles, Ukrainians, Belarusians, Lithuanians, Tatars, and formerly also Jews, Roma, Germans and Macedonians. Likewise in other Polish borderlands, there are various naturally structured multi-part singing, which most of them define as the regional musical identity. That's where the relics of improvisational and heterophony style of singing are still present today. The paper presents the examples of many different types of Podlasie's multi-part singing, from the phonographic archive of the Institute of Art of the Polish Academy of Sciences. The role of the traditional Podlasie singing in contemporary culture will also be shown on a local and international scale.

დოქტორი, ეთნომუსიკოლოგი (სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომები დაიცვა პროფესორ ანა ჩეკანოვსკას ხელმძღვანელობით), მომღერალი და ჯილდოებით აღნიშნული მსოფლიო მუსიკის პროექტების ავტორი, პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის ხელოვნების ინსტიტუტის ეთნომუსიკოლოგიის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი, მუსიკისა და ცეკვის ეროვნული ინსტიტუტის ტრადიციული მუსიკის ლაბორატორიის კოორდინატორი, პოლონური ეთნომუსიკოლოგიური სემინარის თანადამფუძნებელი და თავმჯდომარე. ვარშავის ფრედერიკ შოპენის მუსიკის უნივერსიტეტის (ჯაზისა და მსოფლიო მუსიკის განყოფილება) და კატოვიცის მუსიკის აკადემიის (ასპირანტურის კვლევები ტრადიციულ მრავალხმიანობაში) პედაგოგი, ამ კვლევების ინიციატორი და თანაავტორი. პოლონეთის სიმღერისა და ხალხური მუსიკის სერიის მთავარი რედაქტორი.

**პოდლასიის რეგიონის მრავალხმიანი
სიმღერის ძველი და თანამედროვე ფორმები**

პოდლასიე არის რეგიონი, სადაც ერთმანეთს ხვდება სხვადასხვა ეთნოსის, ერებისა და რელიგიების კულტურა. აქ ცხოვრობენ პოლონელები, უკრაინელები, ბელარუსები, ლიტველები, თათრები და ადრე, ასევე, ებრაელები, ბოშები, გერმანელები და მაკედონელები. ანალოგიურად, პოლონეთის სხვა საზღვრისპირა რეგიონებში, არსებობს ბუნებრივად სტრუქტურირებული მრავალხმიანი სიმღერები, რომელთა უმეტესობა განსაზღვრავს რეგიონის მუსიკალურ იდენტობას. სწორედ აქ დღესაც გვხვდება იმპროვიზაციული და ჰეტეროფონიის სტილის სიმღერის კვალი. მოხსენებაში წარმოდგენილია პოდლასიის მრავალხმიანი სიმღერების სხვადასხვა ტიპი, პოლონეთის მეცნიერებათა აკადემიის ხელოვნების ინსტიტუტის აუდიო არქივიდან. ასევე, ნაჩვენებია პოდლასიის ტრადიციული სიმღერის როლი თანამედროვე კულტურაში ადგილობრივი და საერთაშორისო მასშტაბით.

ნატალია ზუმბაძე საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, პროფესორი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების მიმართულების ხელმძღვანელი, საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის მეცნიერთანამშრომელი, ქალთა ფოლკლორულ ანსამბლ „მზეთამზეს“ თანადამაარსებელი და წევრი, კონსერვატორიის სტუდენტთა ფოლკლორული ანსამბლის დამაარსებელი და ხელმძღვანელი, ფოლკლორის ეროვნული პრემიის ლაურეატი. ხელმძღვანელი და მონაწილე 70-ზე მეტი სავსე ექსპედიციის და ჩანერისა, მონაწილე მრავალი საერთაშორისო კონფერენციის და სიმპოზიუმისა საქართველოში და საზღვარგარეთ, ავტორი 60-ზე მეტი სამეცნიერო პუბლიკაციისა, ავტორი და ხელმძღვანელი ეთნომუსიკოლოგიური კონფერენციების და ტრადიციული მუსიკის კონცერტებისა. გამოცდილია სარედაქტორო და საგამომცემლო საქმიანობაში, უცხოელთათვის ქართული ხალხური მუსიკის სწავლებაში.

ქართული და აფხაზური ხალხური მუსიკის შედარებითი შესწავლისათვის (გამოცემის „ქართული ტრადიციული მუსიკის საექსპედიციო ფონოგრაფიკები. ოთარ ჩიჯავაძე. აფხაზეთი-1970. ოჩამჩირისა და გალის რაიონები“ მიხედვით)

წინამდებარე ნაშრომი ეფუძნება ქართული ტრადიციული მუსიკის ღვაწლმოსილი შემკრებისა და მკვლევრის, ოთარ ჩიჯავაძის (1919—1998) მიერ ოჩამჩირისა და გალის რაიონებში (აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში) 1970 წელს ჩატარებული ექსპედიციის ჩანაწერებს. ეს ჩანაწერები იმ იშვიათ გამოწვევასთან რიცხვს ეკუთვნის, რომლებიც აფხაზურ ხალხურ სიმღერას ნამდვილი, სარწმუნო წყაროთი — ადგილობრივ მკვიდრთა შესრულებით — გვაცნობს.

გამოცემაში შესული 94 სიმღერა გვერდიგვერდ წარმოგვიდგენს ქართველი და აფხაზი ხალხების მუსიკალურ ყოფას, მათ ინდივიდუალურ თავისებურებებს და ხანგრძლივი თანაცხოვრებისა და კულტურული ურთიერთობის თვალსაჩინო შედეგებს — სასიმღერო რეპერტუარის საერთოობას, მსგავსებასა და ნასესხობას, ურთიერთგავლენებს, გამოხატულს მუსიკალური ენის სხვადასხვა კომპონენტით (მათ შორის, მრავალხმიანობით).

NATALIA ZUMBADZE GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Arts, Doctor, Professor, Head of Georgian Folk Music Department of Tbilisi State Conservatoire, researcher at the Folklore State Centre of Georgia, co-founder and member of female ensemble Mzetamze, founder and director of the Conservatoire student folk choir, National Folklore Prize-winner. Leader and participant of over 70 field expeditions and recording sessions, participant of many international conferences and symposia in Georgia and elsewhere, author of more than 60 scientific publications, author and leader of ethnomusicological conferences and traditional music concerts. Experienced in editorial and publishing activities, teaching Georgian folk music to foreigners.

FOR THE COMPARATIVE STUDY OF GEORGIAN AND ABKHAZIAN FOLK MUSIC (ACCORDING TO THE PUBLICATION “EXPEDITION AUDIO RECORDINGS OF GEORGIAN TRADITIONAL MUSIC. OTAR CHIJAVADZE. ABKHAZIA-1970. OCHAMCHIRE AND GALI DISTRICTS”).

The work bases on the recordings of the 1970 expedition to Ochamchire and Gali districts (the Autonomous Republic of Abkhazia) led by Otar Chijavadze (1919–1998), a distinguished collector and researcher of Georgian traditional music. These recordings are among the rare exceptions which familiarize us with Abkhazian folk song, through a real, reliable source – as performed by local residents.

94 songs included in the publication represent musical life of Georgian and Abkhazian people, their individual characteristics and visible results of long-term coexistence and cultural ties – commonality of the song repertoire, similarities and borrowings, mutual influences, manifested by various components of musical language (including polyphony).

ფილიპ იამპოლსკი

აშშ

1971 წლიდან იკვლევს ინდონეზიისა და მისი მეზობლების მუსიკას. მან ჩაიწერა, დაარე-
დაქტირა და ანოტაცია დაურთო (დიდწილად) 20-დისკიან სერიას ინდონეზიის მუსიკა
(სმიტსონიის ხალხური გზები), და ასევე სხვა კომპაქტურ დისკებს (ბირმა, ინდონეზიის
ტიმორი). 2011 წლიდან, მისი კვლევის ძირითადი თემა არის ეთნიკური ჯგუფების
მუსიკა ორეთნიკურ ტიმორის კუნძულზე.

ტიმორ-ლესტის ფატალუკუს ხალხის ორხმიანი პოლიფონია და ტაქსტის წყობის უჩვეულო პრაქტიკა

მოხსენებაში წარმოდგენილია ვაიპოჰო — ფატალუკუს ხალხის ორხმიანი პოლიფონია
ტიმორ-ლესტეში. ვაიპოჰოს ზოგიერთი სახეობა ხასიათდება თავისუფალი ბურდო-
ნული პოლიფონიით, ზოგი კონტრაპუნტალური ხაზებით, სხვები კი დამოუკიდებელი
მელოდიებით, რომლებიც ერთდროულად კოორდინაციის გარეშე სრულდება. არსებობს
ვაიპოჰოს დაახლოებით 30 მელოდია და უამრავი ტექსტი. ყველა ტექსტს აქვს იგივე
ფორმა (კუპლეტები, 14 ან 18 მეტრული პოზიცია თითო ხაზზე), და ნებისმიერი ტე-
ქსტი შეიძლება იმღერებოდეს ნებისმიერი მელოდიაზე. თუმცა, მელოდიები სხვადასხვა
სიგრძისაა, ამიტომ (ფიქსირებული სიგრძის) ტექსტები უნდა მოერგოს მელოდიებს. ეს
ნაწილობრივ კეთდება პოეტური ხაზის შემცირებით და ნაწილობრივ სიტყვებისა და
კავშირის არმქონე ლექსიკური ერთეულების ჩასმით, რომლებიც „მელოდიურ ტექსტს“
ქმნიან. ეს ტექსტი მელოდიას ეკუთვნის და გვხვდება იგივე წერტილებში, ყოველთვის
როდესაც მელოდია იმღერება, იმის მიუხედავად, თუ რომელი პოეტური ტექსტი არის
არჩეული. ამ პრეზენტაციის ზოგიერთი მასალა გამოქვეყნებულია სტატიაში (აზიური
მუსიკა 53 [1], 2022), მაგრამ ნაკლებად სავარაუდოა აუდიტორიის უმეტესობა ამ
წყაროს იცნობდეს. პრეზენტაცია მდიდარია აუდიო მაგალითებით, და მომხსენებელი
იმედოვნებს, რომ აუდიტორია ჩაერთვება ტექსტის დაფიქსირების პროცედურების
შედარებით ტაქსონომიურ განხილვაში.

PHILIP YAMPOLSKY

UNITED STATES

Has studied the music of Indonesia and its neigh-
bors since 1971. He recorded, edited, and (in large
part) annotated the 20-CD series Music of Indonesia
(Smithsonian Folkways), as well as other CDs
(Burma, Indonesian Timor). Since 2011 his prin-
cipal focus of research has been the vocal music
of ethnic groups on the binational island of Timor.

TWO-PART POLYPHONY AND AN UNUSUAL TEXT-SETTING PRACTICE AMONG FATALUKU OF TIMOR-LESTE

This presentation will introduce vaihoho, the two-
part polyphonic singing of Fataluku in Timor-Leste.
Some varieties of vaihoho are characterized by
loose drone polyphony, others by contrapuntal
lines, still others by independent melodies sung
simultaneously, without coordination. There are
some 30 vaihoho melodies and countless vaihoho
texts. All texts have the same form (couplets, 14 or
18 metrical positions per line), and any text may
be sung to any melody. However, the melodies are
of varying lengths, so the texts (of fixed length)
must be adjusted to the melodies. This is done
partly by truncating the poetic line and partly by
inserting vocables and unrelated lexical items that
constitute a “melodic text.” This text belongs to the
melody and occurs at the same points whenever the
melody is sung, regardless of which poetic text is
chosen. Some of the material of this talk has been
published in an article (Asian Music 53[1], 2022),
but most of the audience is unlikely to be familiar
with that source. The presentation will be rich in
audio examples, and the presenter hopes to engage
auditors in a comparative taxonomic discussion of
text-setting procedures.

ელენა იოვანოვიჩი

სერბეთი

ეთნომუსიკოლოგი და ტრადიციული სიმღერების შემსრულებელი, არის სერბეთის მეცნიერებათა და ხელოვნების აკადემიის მუსიკოლოგიის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერ მუშაკი და ამ აკადემიის წევრ კორესპონდენტი (ბელგრადი, სერბეთი). მისი ეთნომუსიკოლოგიური მოღვაწეობის სფეროებია: ცენტრალური სერბეთის ვოკალური და ინსტრუმენტული ტრადიცია, სერბების ვოკალური ტრადიცია ბანატში (რუმინეთი), გამოყენებითი ეთნომუსიკოლოგია, ტრადიციული მუსიკის შესრულებასთან დაკავშირებული საკითხები, 1970-იან წლების იუგოსლავიური პოპულარული მუსიკა ფოლკლორული მოტივებით. არის ქალთა ვოკალური ანსამბლის „მოზა“ ერთ-ერთი დამაარსებელი და დირიჟორი (1993 წლიდან), ატარებს სერბული ტრადიციული მუსიკის ვორქშოპებს სერბეთსა და მის ფარგლებს გარეთ.

კვლევური ორ-ხმიანი სამგზავრო სიმღერა და დჰონიციზ დაკვრა ცენტრალურ და დასავლეთ სერბეთში ნარსულში და დღეს

მე-20 საუკუნის მეორე ნახევარში ცენტრალურ და დასავლეთ სერბეთში ჩატარებული კვლევების შედეგად გამოვლინდა ძველი ფენის (ძველებური) სამგზავრო (სერბ. putničke or rabadžinske) ვოკალური და ინსტრუმენტული ნიმუშები. არსებობს ვოკალური მელიოდიების (სამგზავრო სიმღერები) ვარიანტებით როგორც ორ-ხმიანი ბურდონული ტექსტურით, ისე სოლო შესრულებით. საკრავიერი ნიმუშები (მოგზაურთა დასაკრავი) სრულდება

ორ-მილიან, პეტეროფონული და პეტეროფონულ-ბურდონული ტექსტურის მქონე ფლეიტაზე სახელად დჰონიციე. ყველა ორ-ხმიანი ნიმუში ხასიათდება სეკუნდური აკორდებით, ვიწრო ინტერვალების არა-ტემპირებული წყობით და ყველაზე ხშირად კადანსით მაჟორულ სეკუნდაში, რომელიც ტრადიციის მატარებლობების აზრით ლამაზია. მოხსენებები განხილულია სამგზავრო ნიმუშების ვოკალური და ინსტრუმენტული ვარიანტების საერთო სტრუქტურული ელემენტები, ასევე, მათი სემანტიკური თვისებები, სოფლებში მათი ორიგინალური შესრულების დროისა და ადგილის გათვალისწინებით და მათი შესრულება დღევანდელი ახალგაზრდული ანსამბლების მიერ.

JALENA JOVANOVIĆ

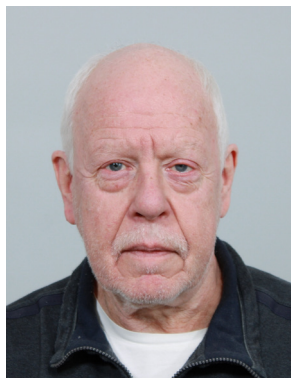
SERBIA

Ethnomusicologist and singer of traditional songs, is Principal Research Fellow at the Institute of Musicology of the Serbian Academy of Sciences and Arts; and the Corresponding Member of this Academy (Belgrade, Serbia). Fields of work: traditional music in central Serbia, vocal tradition of the Serbs in Romanian Banat, performing traditional music, Yugoslav popular music with folklore motives in the 1970s. One of the founders and conductors of female ensemble Moba (since the 1993), conducts vocal workshops for Serbian traditional music in the country and abroad.

OLD-TIME TWO-PART TRAVELERS' SINGING AND DVOJNICE PLAYING IN CENTRAL AND WESTERN SERBIA IN THE PAST AND NOWADAYS

Field researches in Central and West Serbia during the second half of the 20th century led to finding old-layer (old-time) travelers' (Serb. putničke or rabadžinske) vocal and instrumental pieces. Vocal melodies (travelers' songs) have been sung in two-part bourdon texture, and in solo. Instrumental pieces (travelers' play) have been played on a double flute called dvojnice in heterophonic and heterophonic-bourdon texture. Two-part pieces are characterized by second chords, a non-tempered scale, and often with a cadence in a major second discussed common structural elements of vocal and instrumental variants of pieces, semantic features, having in mind the time and place of their original performances in the villages and by young ensembles.

ბერნარდ კლეიკამპი ნიდერლანდები

მაგისტრი (ლეიდენის უნივერსიტეტი), ეთნომუსიკოლოგი და ბიზნესმენი, პოლანდიური ფოლკლორის ალორძინების ორგანიზატორი 1970-1980-იანებში, მწერალი და გამომცემელი. იყო (1975—1990წწ.) ლეიდენის ფოლკლორულ ფესტივალს.; დირექტორი მუსიკალური ფესტივალებისა ‘Brass Worldwide’ და ‘Festmed’ (1990 წლებში). 1988 წლიდან არის ‘პან რეკორდსის’ პრეზიდენტი და მფლობელი.

1990-იან წ-ში აწყობდა ქართული ანსამბლ „კოლხეთი“ გასტროლებს(ნიდერლანდებში, გერმანიაში, ბელგიაში, პორტუგალიაში, კანადაში, თურქეთსა და ჰონგკონგში). CD-ს დისკებს. ყველაზე ინტენსიურად მუშაობდა ანსამბლთან „კოლხეთი“, მონაწილე მათი საკონცერტო ტურნეები ნიდერლანდებში, გერმანიაში, ბელგიაში, პორტუგალიაში, კანადაში, თურქეთსა და ჰონგკონგში, „პან რეკორდსმა“ გამოსცა „კოლხეთის“ სამი CD. მუსიკალური ტრადიციებისადმი ინტერესმა განაპირობა მუსიკის წარმოშობის ძიება (ტიბეტური, ნიდერლანდური ტრადიციები პოლიფონიური მუსიკა), რომლის თითქმის ყველა ნაბიჯი დაფიქსირებულია ვინილის, CD ან DVD დისკებზე.

ქართული მუსიკა 1939—1943 წწ. გერმანული პოლიდორის მიერ გამოცემული შელაკის დისკებზე

2014 წლის ოქტომბერში შევიძინე ვარდისფერი ყუთი, რომელიც შეიცავდა 1939—1943 წლებით დათარიღებულ შელაკის დაახლოებით 110 ცალ 78 ბრუნვან დისკს გერმანული პოლიდორის ეტიკეტით. ეს აშკარად საკოლექციო ნაერები იყო, რაზეც მიუთითებდა საბეჭდო მანქანაზე აკრეფილი, თუმცა ბოლო წლებში ძალიან უყურადღებოდ მიტოვებული, 12-გვერდიანი კატალოგი.

კოლექცია შედგებოდა ყოფილი სსრკ-ს ხალხების მუსიკის ჩანაწერებისგან. დაზიანებული ფირფიტების რესტავრაციის შემდეგ 2015 წელს ისინი გავაცვიფრე.

2021 წ. დაუჯავშირდი თბილისის კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმინიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრს, რომელიც დაინტერესდა ქართული შელაკის მათთვის უცნობი ჩანაწერებით.

გთავაზობთ მათ შესახებ, აგრეთვე, პოლიდორის მთელ კოლექციასა და მათი რესტავრაციის პროცესზე.

მოხსენების ბოლოს ვაპირებ პოლიდორის გამოცემული ქართული მუსიკის ჩანაწერებიანი შელაკის ფირფიტები გადავცე ტრადიციული მრავალხმინიანობის კვლევის ცენტრის არქივს.

BERNARD KLEIKAMP NEDERLAND

Master in Asian Culture, businessman, an organizer of the Netherlands folk revival (1970-1980), writer, publisher, and influencer-avant-la-lettre. Organizer of the Leiden Folk Festival, director of music festivals ‘Brass Worldwide’ and ‘Festmed’ (1990s). President/owner of Pan Records since 1988. Graduated as a music publisher (1997).

Has organized concert tours (Netherlands, Germany, Belgium, Portugal, Canada, Turkey, and Hongkong) and produced CDs of Georgian folk ensemble “Kolkheti” by the Pan Records label.

Special interests: cultural and music traditions (Tibet, Netherlands, polyphonic music), every footstep has been documented by an LP, CD or DVD.

SHELLACS WITH GEORGIAN MUSIC ON THE GERMAN POLYDOR LABEL FROM 1939–1943

In October 2014 the author acquired a pink crate containing approx. 110 shellac 78 rpm discs on the German Polydor label, dating from the years 1939–1943. It was clearly a collector’s collection, which was indicated by the self-typed 12-page catalogue, although much neglected in recent years. The collection consisted of shellacs with Russian romance, Russian gypsy, balalaika, Ukrainian, Georgian, Cossack, Turkestan, Azerbaijani and other former-USSR music. Some had chips off, and many of the shellacs were bent. The bent ones were made straight during sunny spells in the summer of 2015, and after that I had them digitized during various periods in 2015.

In early 2021 the author contacted the IRCTP in Tbilisi, Georgia, that was very interested in approx. a dozen of Georgian shellacs, as these were the recordings that were unknown to the institute. The presentation focuses on the Georgian shellacs, provides an inventory of titles and label numbers, and other information on the whole collection.

At the end of the presentation the author intends to donate the Polydor shellacs with Georgian music to the archive of the IRCTP.

გიორგი კრავეიშვილი

საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი (2018); ა(ა)იპ ფონდ *ჰეიამოს* დირექტორი და თანადამფუძნებელი (2015); იკვლევს საზღვარგარეთ მცხოვრები ქართველების ხალხურ მუსიკას. ამ თემას ეძღვნება მისი საბაკალავრო, სამაგისტრო და სადოქტორო ნაშრომები და პირველი მონოგრაფია. ჩატარებული აქვს მრავალი ექსპედიცია აზერბაიჯანსა და თურქეთში მცხოვრებ ქართველებთან. მისი ჩანაწერები გამოყენებულია უცხოურ გამოცემებში “Georgia. “History – Culture – Ethnography”; vol. II–III”. და “Discover Georgia through traditional music”. პარალელურად იკვლევს ჩრდილო-კავკასიელთა მუსიკალურ კულტურას. 2021 წელს გადაიღო ფილმი «კლარჯული მუსიკალური კულტურა» ინგლისური და თურქული სუბტიტრებით.

ფერეიდანის მუსიკალური კულტურა

მოხსენებაში საუბარია 1616 წელს ირანის შაჰის აბას მეორეს მიერ კახეთ-ჰერეთიდან გადასახლებულ ქართველთა შთამომავლებზე, რომლებიც ფერეიდანის პროვინციაში ცხოვრობენ.

სამწუხაროდ, 2024 წლამდე ფერეიდანში მუსიკალური ექსპედიცია ჩატარებული არ იყო. ქორეოლოგთან ერთად ავტორმა ჩაატარა ექსპედიცია და ჩაიწერა არაერთი მუსიკალურ-ქორეოლოგიური ნიმუში.

მოხსენებაში შედარებული ფერეიდნელების სიმღერა-დასაკრავები კახურსა და ჰერულს და აღმოჩნდა, რომ როგორც ვოკალური ერთხმიანობითა და საბავშვო რეპერტუარის სიჭარბით, ისე აღმოსავლური ტიპის საკრავების (სტვირი, ნალარა, ქამანჩა, თარი) სიმრავლით ფერეიდნელების ფოლკლორი ჰერულს უახლოვდება. ამავდროულად, თუკი ჰერეთში საფანდურო და საგარმონო მუსიკის სახით გვაქვს ქართული მრავალხმიანობაც, ფერეიდანში ესეც გამქრალა.

მოხსენებაში დეტალურად არის მოცემული როგორც ფერეიდნული სიმღერა-დასაკრავების ძირითადი მახასიათებლები, ისე მრავალხმიანობის დაკარგვის მიზეზები.

GIORGI KRAVEISHVILI GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Arts; director and co-founder of NNLE Foundation *Heiamo*; Research interest: folk music of the Georgians living outside Georgia. This is the topic of his first monograph. Has conducted a number of expeditions to the Georgians, living in Turkey and Azerbaijan. His recordings have been used in foreign publications “Georgia. History – Culture – Ethnography” vol. II–III and “Discover Georgia through traditional music”. Explores musical culture of the North Caucasus. In 2021, shot the film “Musical culture of Klarjeti”.

MUSICAL CULTURE OF FEREYDAN

The paper tells about the descendants of the Georgians, exiled by Shah Abbas II of Iran from Kakheti-Hereti in 1616, living in the province of Fereydan. No musical expedition had been conducted to Fereydan until 2024, together with a choreologist the author documented a number of musical-choreological examples.

Compared are the songs and instrumental pieces from Fereydan with those from Kakheti and Hereti; Fereydani folklore turned out to be close to Heretian, in terms of vocal polyphony, abundance of children’s repertoire, and multiplicity of oriental type instruments. Besides, if in Hereti we have Georgian polyphony in the form of music for *panduri* and *garmoni*, in Fereydan this has also disappeared.

The paper sets out in detail main features of Fereydani songs and instrumental pieces as well as the reasons for the loss of polyphony.

ანდრეა კუზმიჩი

კანადა

ANDREA KUZMICH CANADA

An award-winning singer; a teacher, ethnomusicologist (Phd ABD, MFA from York University, Canada) and music facilitator. She has researched and performed vocal music in its many forms, from singing with a community immigrant Congolese gospel choir to recording professionally with an improvised contemporary vocal ensemble. She has led professional and community ensembles, choirs and workshops, specialising in the authentic performance styles of Ukrainian and Georgian vocal polyphony. She has also taught and guest lectured on these subjects at numerous universities and institutes in Canada, and presented papers at international conferences.

TRIUMPHS AND TRIALS OF TRADITIONAL VOCAL POLYPHONY IN TORONTO'S WORLD MUSIC SCENE: A CASE STUDY OF GEOR- GIAN AND UKRAINIAN PRACTICES

This paper explores the transnational practices of traditional Georgian and Ukrainian polyphony within the dynamic cultural landscape of Toronto. Despite the city's world music scene showing limited support for vocal polyphony, Toronto stands out for its significance in the practice of these two distinct musical traditions. There are, however, challenges for each.

Georgian polyphony in Toronto is championed by a fledgling diaspora lacking substantial institutional backing, unlike its homeland where the musical form enjoys robust governmental and organizational support. Conversely, Ukrainian polyphony in Toronto potentially benefits from a well established diasporic community that established a complex cultural infrastructure to celebrate "Ukrainianess" but lacks access to the traditional form because the tradition is marginalized in the homeland.

Drawing on ethnographic research and addressing the issues such as diaspora composition, institutional support, economic viability, and gender representation, the paper contrasts Georgian and Ukrainian polyphony in Toronto. This paper, through the concepts of "sympathetic diaspora" and "participatory performances" as theorized by Caroline Bithell and Thomas Turino respectively, identifies authentic and sustainable characteristics of both practices.

ჯილდოების მფლობელი მომღერალი; პედაგოგი, ეთნომუსიკოლოგი (მაგისტრი, დოქტორანტი იორკის უნივერსიტეტი, კანადა) და მუსიკის კურატორი. იკვლევს და ასრულებს ვოკალურ მუსიკას თავისი მრავალი ფორმით. ხელმძღვანელობს პროფესიონალურ და სათემო ანსამბლებს, გუნდებს და ატარებს ვორქშოპებს, უკრაინული და ქართული ვოკალური პოლიფონიის ავთენტური შესრულების სტილებზე. ასწავლის და არის კანადის მრავალი უნივერსიტეტისა და ინსტიტუტის მონწილე პედაგოგი. არის საერთაშორისო კონფერენციების მონაწილე.

ტრადიციული ვოკალური მრავალხმიანობის გამარჯვებები და კვლევები მსოფლიო მუსიკის სცენაზე ტორონტოში: ქართული და უკრაინული პრაქტიკების თემატური კვლევა

მოხსენებაში განხილულია ტრადიციული ქართული და უკრაინული პოლიფონიის ტრანსნაციონალური პრაქტიკა ტორონტოს დინამიურ კულტურულ პეიზაჟში. მიუხედავად იმისა, რომ ქალაქის მსოფლიო მუსიკის სცენა ვოკალურ პოლიფონიას შეზღუდულად უჭერს მხარს, ტორონტო გამოირჩევა თავისი მნიშვნელობით ამ ორი განსხვავებული მუსიკალური ტრადიციის პრაქტიკაში. თუმცა, თითოეულ მათგანს თავისი გამოწვევები აქვს.

ქართულ მრავალხმიანობას ტორონტოში ემსახურება ახალგაზრდა დიასპორა, რომელსაც არ აქვს მნიშვნელოვანი ინსტიტუციური მხარდაჭერა, განსხვავებით მისი სამშობლოსგან, სადაც ეს მუსიკალური ფორმა სარგებლობს ძლიერი სამთავრობო და ორგანიზაციული დახმარებით. ამის საპირისპიროდ, ტორონტოში უკრაინული პოლიფონია პოტენციურად სარგებლობს კარგად დამკვიდრებული დიასპორული საზოგადოებით, რომელმაც შექმნა რთული კულტურული ინფრასტრუქტურა „უკრაინელობის“ აღსანიშნავად, მაგრამ არ აქვს წვდომა ტრადიციულ ფორმაზე, რადგან სამშობლოში ტრადიცია მარგინალიზებულია. ეთნოგრაფიული კვლევისა და ისეთი საკითხების გადაჭრით, როგორიცაა დიასპორის შემადგენლობა, ინსტიტუციური მხარდაჭერა, ეკონომიკური სიცოცხლისუნარიანობა და გენდერული წარმომადგენლობა, მოხსენება უპირისპირდება ქართულ და უკრაინულ მრავალხმიანობას ტორონტოში.

ტორონტოს მსოფლიო მუსიკის სცენაზე ვოკალური მრავალხმიანობის უზარმაზარი მხარდაჭერის მიუხედავად, ქეროლან ბითელისა და თომას ტურინოს კონცეფციების „თანამგრძნობი დიასპორა“ და „ერთობლივი შესრულებები“ მეშვეობით, მოხსენებაში განსაზღვრულია ორივე პრაქტიკის ავთენტური და მდგრადი მახასიათებლები.

მერი-სოფია ლაკოსი

ფინეთი

მერი-სოფია ლაკოსი არის თავისუფალი მუსიკოსი, თარჯიმანი და ახალგაზრდული და საზოგადოებრივი მუშაკი. ის ასევე ჩართულია ფინეთში ტრადიციული ქართული სიმღერის სფეროში. თბილისში ქართული ხალხური მუსიკის სასწავლო პროგრამის შესწავლისას (2013—2014 წ.), იგი დაინტერესდა მრავალხმიანობის შედარებითი კვლევით. უკანსენელი ექვსი წლის განმავლობაში, ძირითადად წერს ქურთების რამდენიმე სასიმღერო ტრადიციის შესახებ.

პაიზოკი — პოლიფონიური პოტენციალის მქონე ქართული შემოღობვის სიმღერა

პაიზოკი (პატარა შემოდგომა) არის ქურთების მუსიკალურ ტრადიციის ვოკალური ფორმა. ეს არის დენგბეჯის რეპერტუარის ნაწილი, რომელიც წარმოადგენს ქურმანჯის ენაზე მოლაპარაკე ქურთების ერთ-ერთ მთავარ მუსიკალურ ჟანრს. ტრადიციულად პაიზოკი სრულდება სოლო ფორმით, აკომპანიმენტის გარეშე. ამ სეზონურ სიმღერას, წარმომოხმობთ სამხრეთ -ალმოსავლეთ თურქეთის ბოთანის ოლქიდან, აქვს ფართო ვოკალური დიაპაზონი და სრულდება სპეციფიკური მუსიკალური ფორმით. პაიზოკი არის როგორც რეჩიტატიული, ისე მელიზმატიური. ზოგ შესრულებაში, სოლისტის მიერ ტონიკაზე გაჩერებას ეპასუხება სხვა ხმა სხვა ინტერვალითა და ამოოხვრის მსგავსი მარცვლების კომბინაციით. თუ გამოპასუხება ხდება გადაფარვის გზით, სოლისტსა და მოპასუხეს შორის ჩნდება ჰარმონიული ინტერვალი. პაიზოკის ზოგ შესრულებაში საკრავებიც მონაწილეობენ და ასეთ შემთხვევებში სომებიანი საკრავი ბურდონისა და მოპასუხის ფუნქციას ასრულებს. თანამედროვე პირობებში პაიზოკისა თანმხლებად ასევე გამოიყენება ელექტრონული კლავიშოანი საკრავი და უფრო ხშირად გვხვდება ვერსიები ჰარმონიზებული აკომპანიმენტით. ამ ფაქტორებით აიხსნება ფიქრი პაიზოკის შესაძლო პოლიფონიურ პოტენციალზე. რა ელემენტები განაპირობებს პაიზოკის პოლიფონიური პოტენციალის განხილვას? მოპასუხის როლი თუ სიმღერის მოდალური სტრუქტურა? არსებობს თუ არა პოლიფონიური ტრადიციები პაიზოკის მსგავსი ელემენტებით, რომელთა შედარებაც შეიძლება დამატებითი გზით?

MERI-SOFIA LAKOS

FINLAND

A freelance musician, interpreter, youth and community worker. Functions also in the field of traditional Georgian singing in Finland. Participation in the Study program of Georgian Folk music (Tbilisi, 2013–2014) became interested in comparative research of polyphony. During the last six years, she has been writing mostly about some singing traditions among Kurds.

PAYIZOK – A KURDISH AUTUMN SONG WITH POLYPHONIC POTENTIAL

Payizok (little autumn) is a vocal form belonging to the musical tradition of Kurds. It is part of the repertoire of *dengbêji* which is one of the of the main musical genres of Kurmandji speaking Kurds. *Payizok* is traditionally performed as a solo without accompaniment. This seasonal song, originally from southeastern Turkey has wide vocal range and is performed in specific musical modes. *Payizok* is both recitative and melismatic. In some performances sigh-like syllables responds to the soloist through another interval and forms a harmonic interval. Sometimes instruments are involved and function as responder. Nowadays Electric keyboard is used and harmonized versions are encountered more often. This makes us think about its polyphonic potential. What are elements giving the stimulus to think so? Is it the role of the responder, or the modal structure of the song? Are there polyphonic traditions that have similar elements with *payizok* and comparable in complementary way?

ჰანს-გიუნტერ ლოკი

ესტონეთი

კომპოზიტორი. ასწავლის ესტონეთის მუსიკისა და თეატრის აკადემიასა და ესტონეთის სამხატვრო აკადემიაში. ნამუშევრები: ელექტროაკუსტიკური და აკუსტიკური კამერული მუსიკა, ფოკუსირებულია მიკროტონალურ სისტემებზე, კომპოზიცია ბოლენ-პირსის მასშტაბით და ოქტავის 22 თანაბარი დაყოფით. ესტონეთის რესპუბლიკის ფოლკლორის პრემია სეტომააში ექსპედიციების ჩანერისთვის (2002).

ჯაპირსა და წარიღობის შორის: ვიზუალიზაციისა და ციფრული სწავლების ინსტრუმენტის შექმნა სეტოს მრავალხმიანი სიმღერისთვის (ი. ორასთან, ჟ. პარტლასთან, პ. პალოლილთან და ტ. ტორენსთან თანაავტორობით)

მე-20 საუკუნისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური პროცესების შედეგად, სეტოს მრავალხმიანი სიმღერების უნიკალური ძველი სტილი უკუსვლას განიცდის უწყვეტი ზეპირი ტრადიციიდან. ამის საპირწონედ, 21-ე საუკუნის აღორძინების პერიოდში, სეტოს მუსიკალურ საზოგადოებაში იმატა ძველი სტილის ცოდნამ და მისი პრაქტიკაში გამოყენების სურვილმა. სეტოს შემსრულებლები თანამშრომლობდნენ ეთნომუსიკოლოგებთან ძველი სტილის შესწავლის მიზნით. ამ თანამშრომლობის ერთ-ერთი შედეგი არის ჩვენი პროექტი, სეტოს მელოდიებისთვის ვიზუალიზაციის ორიგინალური სისტემისა და სწავლის ციფრული ინსტრუმენტის შექმნა, რომლის პირველი ფაზა 2024 წელს უნდა დასრულდეს. მოხსენებაში წარმოდგენილია ავტორების მიერ შექმნილი სისტემა, რომელიც მიზნად ისახავს გონივრული კომპრომისის მიღწევას ძველი სტილის რაც შეიძლება მეტი მახასიათებლის გადაცემას, ტექნოლოგიურ მიზანშეწონილობასა და პედაგოგიურ ეფექტურობას შორის. ჩვენ განვიხილავთ რამდენად შეეფერება კომპიუტერული პროგრამის ფუნქციონირება სეტოს მრავალხმიანობის ჰარმონიული სისტემის, მისი დამახასიათებელი მელოდიური ცვალებადობისა და არქაული მიკროტონალურობის სწავლებას, სასწავლო პროცესის ანალიზისა და სხვადასხვა მუსიკალური შესაძლებლობის შემსწავლელთა უკუკავშირის გათვალისწინებით. ეთიკური საკითხები მოიცავს წერილობითი კომპონენტის ზეპირი მუსიკის კულტურაში დანერგვის შედეგებსა და სწავლის არატრადიციული მეთოდის გავლენას მომღერლებზე, ვისთვისაც ადგილობრივი ზეპირი ტრადიცია ასოცირდება შემოქმედებით თავისუფლებასა და იდენტობისა და კუთვნილების საერთო გრძნობასთან.

HANS-GUNTER LOCK

ESTONIA

Composer and musicologist, teaches at Estonian Academy of Music and Theatre and Estonian Academy of Arts. Works: electroacoustic and acoustic chamber music, focuses on microtonal pitch systems, composing with the Bohlen-Pierce scale and with 22 equal divisions of the octave. The 2002 Folklore Prize-winner of the Republic of Estonia for recording expeditions to Setomaa.

BETWEEN THE ORAL AND WRITTEN: CREATION OF VISUALISATION AND DIGITAL TEACHING TOOL FOR SETO MULTI-PART SINGING

(Co-authors **JANIKA ORAS, ŽANNA PARTLAS, TANEL TORN AND MARI PALOLILL**)

As a result of the musical processes typical of the 20th century, unique older style of Seto multi-part singing is receding from the continuous oral tradition. As a counterbalance, during the revival movement of the 21st century awareness of this style and a desire to practice it developed in the community, singers collaborated with ethnomusicologists to learn it. This resulted in the project to create an original visualization system for Seto melodies and digital learning tool it uses.

The paper introduces the system, which is created with the aim of achieving a reasonable compromise between the transmissions of as many features of old style as possible, technological feasibility. Discusses how the functionalities of the computer program under development are suitable for teaching the harmonic system of Seto polyphony, characteristic melodic variation and archaic microtonality. Ethical issues include the implications of introducing a written component into an oral music culture, and the impact of an inherently non-traditional way of learning on singers for whom the local oral tradition is associated with creative freedom and a shared sense of identity.

თეონა ლომსაძე საქართველო

ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი ეთნომუსიკოლოგიაში (საქართველო), მუსიკის მენეჯმენტის მაგისტრი (დიდი ბრიტანეთი). ამჟამად ოქსფორდის უნივერსიტეტის მკვლევარი, შეისწავლის ბრიტანეთში ქართული მუსიკის ინტერნაციონალიზაციის პროცესს. ასევე, არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის უფროსი მეცნიერ-თანამშრომელი და საქართველოს რეგიონული წარმომადგენელი მუსიკისა და ცეკვის ტრადიციების საერთაშორისო საბჭოში (ICTMD).

ქართული მუსიკა ბრიტანეთის ქართულ დიასპორაში. ტრადიციული მუსიკის მრავალმხრივი როლი ბრიტანეთის ქართველებში (საპანალო მოხსენება სანდრო შართან ერთად)

უკანასკნელ ათწლეულებში უცხოეთში ქართველთა ემიგრაციის მზარდი ტალღის გათვალისწინებით, ქართული მუსიკის დიასპორის კონტექსტში შესწავლა განსაკუთრებით აქტუალურ ამოცანად იქცა. პანელი ეძღვნება ბრიტანეთის ქართულ დიასპორაში ქართული მუსიკის მრავალმხრივი როლის განსაზღვრას, როგორც მუსიკალურ-კულტურული, ისე სოციალური თვალსაზრისით. იგი წარმოდგენილია თანამედროვე ეთნომუსიკოლოგიისთვის აქტუალური, კოლაბორაციული კვლევის ფორმატში და ეთნომუსიკოლოგისა და მუსიკოსის თანამშრომლობის საინტერესო მაგალითს იძლევა.

ოქსფორდის უნივერსიტეტის ბაზაზე ჩატარებული მრავალთვიანი კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, ლომსაძე განიხილავს ბრიტანელ-ქართველებში ქართული მუსიკის ფუნქციონირების ამა თუ იმ ფორმას. ამასთან, მეცნიერი მსჯელობს ქართული მუსიკის მნიშვნელობაზე ბრიტანეთის ქართული დიასპორის წევრების მრავალმხრივი იდენტობის კონტექსტში. აღნიშნული საკითხი ფართოდაა გაანალიზებული ინგლისში დაბადებული ბრიტანელ-ქართველი ჯაზ-პიანისტისა და კომპოზიტორის, სანდრო შარის მაგალითზე, ვისთვისაც ქართული ტრადიციული მუსიკა მუსიკალური აზროვნების ისეთივე საფუძველია, როგორც კლასიკური მუსიკა და ჯაზი. პანელის მეორე მოხსენებაში მუსიკოსი წარმოადგენს საკუთარ ორიგინალურ საკომპოზიციო და საიმპროვიზაციო სისტემას, რომელიც ქართულ ფოლკლორსა და ჯაზში არსებული ფუნქციონალური საფუძვლების სინთეზზეა აგებული.

TEONA LOMSADZE GEORGIA

Ph.D. in Arts (Ethnomusicology) from Tbilisi State Conservatoire (2021). She earned her second MA in Music Management from the University of Leeds (2022). Currently she serves as a Postdoctoral Research Fellow at the University of Oxford, exploring the internationalisation of Georgian music in the UK, a senior researcher at the International Research Centre for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire, the regional representative for Georgia at the International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD).

GEORGIAN MUSIC WITHIN THE GEORGIAN DIASPORA IN BRITAIN. THE MULTIFACETED ROLE OF GEORGIAN TRADITIONAL MUSIC AMONG BRITISH-GEORGIANS (Panel presentation with SANDRO SHAR)

In recent decades, due to the increasing wave of Georgian emigration abroad, studying Georgian music within the context of the diaspora has become a particularly pertinent task. The panel aims to determine the multifaceted role of Georgian music in the Georgian diaspora in Britain from both musical-cultural and social perspectives. It is presented in a collaborative research format, which is especially relevant for contemporary ethnomusicology.

Based on the results of extensive research conducted at the University of Oxford, Lomsadze examines the functioning of Georgian music within the Georgian diaspora in Britain in its various forms. She reflects on the significance of Georgian music in the context of the multilayered identities of members of the Georgian diaspora in Britain. This topic is thoroughly analysed using the example of British-born Georgian jazz pianist and composer Sandro Shar, for whom Georgian traditional music is as much a basis for musical understanding as jazz music or classical music. In the second panel presentation, musician will introduce his original system, merging the foundational principles found in Georgian traditional music and jazz.

მანუელ ლაფარგა მარკესი

ესპანეთი

ხელოვნების დოქტორი, მუსიკის ისტორიისა და ესთეტიკის პროფესორი ვალენსიის მუსიკის კონსერვატორიაში „ხოაკინ როდრიგო“ (ესპანეთი). აქვს მრავალი პუბლიკაცია იკონოგრაფიაზე, ისტორიაზე, ენაზე, განვითარების ფსიქოლოგიაზე, ნეოფსიქოლოგიაზე და მასთან დაკავშირებულ თემებზე მუსიკის შესახებ. ორი ათწლეულის განმავლობაში ის, ასევე, იყო ვალენსიის უნივერსიტეტის პროფესორი (უვეწ) და თავისი კარიერის განმავლობაში მონაწილეობდა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნის მრავალ კონფერენციაში (ესპანეთი, საქართველო, აშშ და ა.შ.).

**კლასიკური გუნდები, გერმანული და რომაული.
დაკარგული წარმართული ვოკალური პოლიფონიის ძიებაში
(პ. გონსალესთან თანაავტორობით)**

სიმღერა, როგორც ჩანს, ბერძნული კულტურის ბუნებისა და ტრადიციების თანდაყოლილი მოვლენა იყო. ბერძნულ საზოგადოებაში საგუნდო წვრთნა იყო პირველი რიგის საქმიანობა მძლეოსნობასა და სამხედრო განათლებასთან ერთად, ხოლო მუსიკალური განათლების სისტემა ათენში დანერგეს ძვ.წ. V საუკუნის დასაწყისში. დაახლოებით 1200 ქალაქი განლაგებულია კლასიკური სამყაროდან და 850-ზე მეტ ადგილას ნაპოვნია თეატრები. ნაშრომი აჯამებს ამ მტკიცებულებებს, რომლებიც დაკავშირებულია ბერძნებისა და რომაელების სავარაუდო პოლიფონიურ ვოკალურ პრაქტიკასთან. პროფესიული და სამოყვარულო გუნდები, რომლებსაც მოქალაქეები ხელმძღვანელობდნენ, წარმოადგენდნენ დრამატულ-მუსიკალური წარმოდგენების, როგორც ტრაგედიების, ასევე კომედიების ბირთვს და შეადგენდნენ ელინური სამყაროს და, შესაბამისად, რომაული სამყაროს რელიგიურ და კულტურულ ტრადიციებს.

MANUEL LAFARGA MARQUES

SPAIN

PhD in Art (Production and Research), full-time professor of Music History and Aesthetics in the Valencia Conservatory of Music “Joaquin Rodrigo” (Spain). Has numerous publications on Iconography, History, Language, developmental psychology, Neupsichology and related topics about music. For two decades, he was also professor at the University of Valencia (UEV) and he has given numerous conferences throughout his career in various places around the world (Spain, Georgia, USA...).

CLASSICAL CHOIRS, GREEK AND ROMAN. IN SEARCH OF THE LOST PAGAN VOCAL POLYPHONY

Singing seems to have been an activity inherent to the nature and traditions of Greek culture. In the Greek society, choral training was a first order activity along with athletics and military education, and a system of musical education was implemented in Athens at the beginning of the 5th-century BC. Around 1,200 cities have been located from the Classical World (a similar amount is still unlocated), and theatres have been found in more than 850 of these locations. The paper summarizes this body of evidence related the very probable polyphonic vocal practices of Greeks and Romans. The choirs, professional and amateur led by citizens were nucleus of the dramatic-musical shows, both tragedies and comedies, and constituted the heart of the religious and cultural traditions of the Hellenic world and, by extension, also of the Roman.

ულრის მორგენშტერნი

ავსტრია

ულრის მორგენშტერნი, დაიბადა 1964 წელს გისენში, გერმანია. 1993წ. ხელოვნების მაგისტრი სისტემურ მუსიკოლოგიაში და აღმოსავლეთ სლავურ კვლევებში, 2003წ. ფილოსოფიის დოქტორი. სისტემურ მუსიკოლოგიაში, 2011წ. ჰაბილიტაცია (სწავლების უფლებამოსილება) ხალხური მუსიკის კვლევაში/მედარებითი მუსიკოლოგია ჰამბურგის უნივერსიტეტი. მიწვეული პროფესორი ფრანკფურტისა (2009–2011) და კიოლის (2012) უნივერსიტეტებში. 2012წ. ხალხური მუსიკის ისტორიისა და თეორიის პროფესორი ვენის მუსიკისა და სამემსრულებლო ხელოვნების უნივერსიტეტის ხალხური მუსიკის კვლევისა და ეთნომუსიკოლოგიის განყოფილებაში.

კვლევის სფეროები: ევროპული ხალხური მუსიკა და ხალხური მუსიკალური საკრავები; მრავალხმიანი საკრავიერი მუსიკა; ევროპის ხალხური მუსიკის კვლევის ისტორია და მუსიკის ანთროპოლოგია; აღორძინების მოძრაობები ევროპაში; ხალხური მუსიკის კვლევა, ეთნომუსიკოლოგია და პოლიტიკური იდეოლოგიები, ძალადობის ეთნომუსიკოლოგია.

ექსპედიციები (1989 წლიდან): რუსეთის ევროპული ნაწილი, უნგრეთი, ხორვატია, ავსტრია, რუმინეთი, საქართველო.

ორი ბინარული ჰარმონიული შავლონი ევროპულ (ხალხურ) მუსიკაში

ბინარული ჰარმონია არის წამყვანი პრინციპი, რომელიც ღრმად არის ფესვებგადგმული ევროპული მუსიკის სხვადასხვა რეგიონალურ განშტოებებში – ვოკალური და საკრავიერი, სასულიერი და საერო, „ხალხური“ და ელიტარული. მრავალი მუსიკალური საკრავის კონსტრუქცია და დაკვრის ტექნიკა ქმნის ორ ჰარმონიულ კომპლექსზე დაფუძნებულ მრავალხმიან ქსოვილს. თვალსაჩინო მაგალითებია უძველესი და შუასაუკუნეების ლირა, ორ-სტვირიანი გუდასტვირები და ანალოგიური ორსაყვირიანი სტვირები, მაგალითად ავარების(ხუნძების) ორმაგი სტვირი. დიდი ხნის განმავლობაში ევროპის ბევრ ქვეყანაში, ხალხური მუსიკის ისტორიული კვლევები, თავისი ფართოდ გავრცელებული პრიორიტეტით ადგილობრივ ან რეგიონულ მუსიკალურ სფეროებში, რომლებმაც საფარაუდოდ, ნაკლებად განიცადა დასავლური მუსიკალური ხელოვნების გავლენა, გვერდი აუარა ვერტიკალს, მათ შორის ტრადიციული მუსიკის აკორდულ-ჰარმონიულ ორგანიზაციას. სწორედ ამიტომ, მხოლოდ რამდენიმე მკვლევარი ცდილობდა შეესწავლა ჰარმონიული მოდელების გავრცელება და შესაძლო ისტორიული წყაროები (ჰარმონიული ფორმულები). მოხსენებაში ძალიან მოკლედ ვისაუბრებ ორ ჰარმონიულ მოდელზე, რომელიც ფართოდ არის გავრცელებული როგორც აღმოსავლეთ, ისე ცენტრალური ევროპის სხვადასხვა რეგიონში. შორს მიმავალი დასკვნებისგან თავის შეკავებით, იმედი მაქვს, რომ ბიძგს მივცემ შემდგომ შედარებით კვლევას ისტორიული პრესპექტივიდან.

ULRICH MORGENSTERN

AUSTRIA

Ph.D. (Systematic musicology, 2003) M.A. (Systematic musicology/East Slavic Studies, 1993), Habilitation (venia legendi) in Folk music research/Comparative musicology (University of Hamburg). Visiting professorships (Universities of Frankfurt. 2009–2011; Cologne, 2012). Professor (Since 2012, Department of Folk Music Research and Ethnomusicology, University of Music and Performing Arts Vienna).

Research areas: European folk music and instruments; European history of folk music research and music anthropology; revival movements in Europe; folk music research, ethnomusicology and political ideologies, ethnomusicology of violence.

Fieldwork (since 1989): European Russia, Belarus, Hungary, Croatia, Austria, Romania, Georgia.

TWO BINARY HARMONIC PATTERNS IN EUROPEAN (FOLK) MUSIC

Binary harmony is a guiding principle deeply rooted in different regional branches of European music. The construction and playing techniques of numerous musical instruments support a multipart texture based on two harmonic complexes. Prominent examples are Ancient and the Medieval lyre, double-chanter bagpipes and analogues double hornpipes such as the Avarian double pipe.

For a long time, many European historical folk music researchers supposed to be less affected by Western art music, ignored chordal-harmonic organization of traditional music, and a few of them investigated the dissemination and possible historical sources of harmonic patterns. The paper outlines two harmonic patterns wide-spread in different Regions of Eastern and Central Europe. The author hopes to give some impulses for further comparative research in a historical perspective.

მარიო მორალო

კანადა

ეთნომუსიკოლოგიის მაგისტრანტი-სტუდენტი (იორკის უნივერსიტეტი). კვლევის ინტერესი: ტრადიციული ვოკალური პოლიფონიების, განსაკუთრებით იტალიის, უკრაინის, საქართველოსა და ბალკანეთის, ანალიზი და საშემსრულებლო პრაქტიკა, ამჟამად – იტალიაში მრავალხმიანი სიმღერის რეპერტუარების კვლევა და მათი თანამედროვე ცვლილებები (განსაკუთრებით სალენტოს რეგიონში) და, ასევე, ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერები დიასპორულ თემებში.

“ტარანტინა, შენ მას დაძინება აიძულე ...”:

რიტუალური ცეკვის, პიციკას სემიოტიკური ელემენტების თემატური კვლევა სალანტოს მრავალხმიან სიმღერაში

ტარანტიზმი, უძველესი ხალხური რწმენის სისტემა, რომელიც ემყარება რიტუალურ ცეკვას ტრავმისა და ბნელი ენერგიისგან განკურნებისთვის მოძრაობისა და ექსტაზის საშუალებით. კულტურული იდიომი, რომელმაც დიდი აკადემიური დისკუსია გამოიწვია ცეკვისა და რიტუალური სემიოტიკის ისტორიის შესახებ სამხრეთ იტალიაში. პიციკა არის თანამედროვე ტარანტიზმის სფეროში ყველაზე ცნობილი და გამოკვლეული ფენომენი, ვარაუდობენ, რომ, მის გარდა, არსებობდა ტარანტიზმთან დაკავშირებული რიტუალების სხვა გამოვლინებები გაქრობამდე, რადგან რიტუალის ფუნქცია სწრაფად შემცირდა ომისშემდგომ, მე-20 საუკუნის სალენტოში. ერთ-ერთი ასეთი პოტენციური იდიომა აკაპელა პოლიფონიური ტრადიციის არსებობა, რომელიც შეიცავს ტარანტიზმის ელემენტებს რიტუალური განკურნების მიზნით და უკავშირდება მრავალხმიანი სიმღერის ადგილობრივ რეპერტუარს, რომელიც ენდემურად ცნობილია როგორც *canti alla stisa*. მოხსენებაში წარმოდგენილია ლუიჯი ლეცი ლე ჩიკალეს მნიშვნელოვანი საარქივო კოლექციის ერთი მრავალხმიანი სიმღერა. მისი მუსიკალური და ტექსტური მახასიათებლების ანალიზი პიციკას რიტუალის სემიოტიკურ ელემენტებთან მიმართებით, რაც დაფიქსირებულია 1960-იან წლებში ერნესტ დე მარტინოს ეთნოგრაფიულ კვლევაში, შეიძლება მოუთხოვდეს პოლიფონიური სიმღერის ფორმაზე, რომელიც, შესაძლოა, იყოს პიციკას სამკურნალო რიტუალის მატერიალიზაცია.

MARIO MORELLO CANADA

MA in Ethnomusicology (York University). Contributes to several

Toronto-based ensembles in an eclectic variety of musical projects. Research interests: analysis and performance practices of traditional vocal polyphonies, particularly from Italy, Ukraine, Georgia, and the Balkans, including the study of repertoires of polyphonic songs and their contemporary transformations in Italy (Salento region), and (particularly in the Salento region traditional polyphonic singing in diaspora communities).

“TERESINA, YOU’VE PINCHED HER TO SLEEP...”: A CASE STUDY EXPLORING THE SEMIOTIC ELEMENTS OF THE RITUAL PIZZICA DANCE IN SALENTINE POLYPHONIC SONG

Tarantism, the ancient folk belief system centred around a ritual dance to heal trauma and dark energy through movement and ecstasy, is a cultural idiom that has driven much academic discussion regarding the history of dance and ritual semiotics in southern Italy. While pizzica is the most known and researched phenomenon discussed within the realm of contemporary tarantism, other expressions of tarantism-adjacent rituals are speculated to have existed outside of pizzica before disappearing out of use, as the ritual function declined rapidly in post-war, 20th-century Salento. One of these potential idioms is the presence of an acapella polyphonic tradition that contains elements of tarantism for the purpose of ritual healing, connected to the local repertoire of polyphonic song known endemically as *canti alla stisa*. This paper will present a case study of one polyphonic song from the significant archive collection curated by Luigi Lezzi Le Cicale. The analysis of its musical and textual characteristics in connection to the semiotic elements of the pizzica ritual, documented most significantly by Ernest De Martino during ethnographic research in the 1960s, may indicate a polyphonic song form that could have embodied the healing ritual of pizzica.

ნანა მჟავანაძე

საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, ტრადიციული ქართული მუსიკის შემსრულებელი და პედაგოგი. კვლევის ინტერესები: ქართული ტრადიციული მუსიკის ეთნომუსიკოლოგიური და მუსიკოლოგიური ასპექტები. პოსტდოქტორანტობის დროს ჩართული იყო ქართული ტრადიციული მუსიკის კომპიუტერული კვლევის პროექტში, პოტსდამის უნივერსიტეტში, გერმანიაში. არის საერთაშორისო რეფერირებულ აკადემიურ გამოცემებში გამოქვეყნებული კვლევების ავტორი და თანაავტორი,

ქართული ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის ტონალური ორგანიზაციის განსაზღვრა საარქივო სავლე ჩანაწერების კორპუსულ ანალიზზე დაყრდნობით (ლევან შუგლიაშვილთან, დავით შუგლიაშვილთან და ფრანკ შერბაუმთან თანაავტორობით)

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის სავლე ჩანაწერების ფონოარქივი, ავთენტურად შესრულებული ქართული მრავალხმიანობის უდიდესი წყაროა. ფრენკ შერბაუმის მიერ შემუშავებული გამოთვლითი ეთნომუსიკოლოგიური მეთოდოლოგიები საშუალებას გვაძლევს დავადგინოთ ტონალური ორგანიზაცია მრავალხმიანი სიმღერების მრავალარხიან ჩანაწერებში, ამ ჩანაწერებში ინდივიდუალური ხმების არხებში ფუნდამენტური სიხშირის ტრაექტორიის დადგენით და აღმოჩენილ ტრაექტორიებში ნაპოვნი ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციების სტატისტიკური ანალიზის მეშვეობით. ეს მეთოდოლოგიები აქამდე არ გამოყენებულა საარქივო მრავალხმიანი ჩანაწერების კორპუსებზე, რადგან მათში მხოლოდ ერთარხიანი ჩანაწერებია. ბოლოდროინდელმა მიღწევებმა მანქანური დასწავლის და მუსიკალური ინფორმაციის ამოკრების სფეროებში, საშუალება მოგვცა გავწერთან ნეირალური ქსელური მოდელი, რომლის საშუალებით შევქმენით თითოეულ ჩანაწერში არსებული ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციის სტატისტიკური მოდელი. იერარქიული კლასტერინგის გამოყენებით, ავტომატურ რეჟიმში დავადგინეთ მსგავსი ინტერვალური სტრუქტურის მქონე ჩანაწერების ჯგუფები და სინოპტიკური ბგერათარგმნი ყოველი ჯგუფისათვის. კვლევის შედეგები ტრადიციულ ქართულ მრავალხმიან ვოკალურ მუსიკაში არსებული ტონალური ორგანიზაციების შესახებ ახალ ხედვას გვაძლევს.

NANA MZHAVANADZE GEORGIA

PhD in ethnomusicologist and performer of traditional songs, teaches Georgian music internationally. Research focuses on ethnomusicological/musical aspects of Georgian traditional music. During postdoctoral studies, contributed to a computational research project on Georgian music at the University of Potsdam. Has authored and co-authored articles in various international peer-reviewed journals.

DETERMINATION OF TONAL ORGANIZATION OF TRADITIONAL GEORGIAN POLYPHONIC VOCAL MUSIC BASED ON CORPUS ANALYSIS OF ARCHIVAL FIELD RECORDINGS
(Co-authored LEVAN SHUGLIASHVILI, DAVID SHUGLIASHVILI AND FRANK SCHERBAUM)

The audio archive of Georgian Folk Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire, is the largest source of recordings of authentically-performed Georgian traditional polyphonic songs. Methodologies in the field of computational ethnomusicology pioneered by Dr. Frank Scherbaum have allowed for analyzing tonal structures in multitrack recordings of polyphonic songs, by using fundamental frequency trajectory estimation on individual voice tracks and statistically analyzing the distribution of harmonic-melodic intervals. These methods were not applicable to single-track archival recordings. They have facilitated the creation of neural network-based models for estimating fundamental frequency trajectories for multiple voices in single-track recordings. Extracted are F0 trajectories from the recordings and developed statistical models to characterize harmonic and melodic interval distributions. Hierarchical clustering was employed to automatically identify groups of recordings with similar interval structures, from which synoptic scales were derived. Our findings provide insights into the tonal organizations present in Georgian traditional polyphonic vocal music.

ლაშა მძინარაშვილი საქართველო

ქორეოგრაფი, მსახიობ-მოცეკვავე და კასკადიორი. ქართულ ნაციონალურ ბალეტ „სუხიშვილების“ ყოფილი მოცეკვავე-მსახიობი. სიმლერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიურ ანსამბლ „რუსთავის“ სოლისტი. ქორეოგრაფიული ანსამბლი „შუშპარის“ დამფუძნებელი და მთავარი ქორეოგრაფი. მსოფლიო კასკადიორების უმაღლესი ჯილდოს (Taurus World Stunt) მფლობელი.

მსოფლიო კასკადიორთა უმაღლესი ჯილდოს გამარჯვებული, ამავე დავილდოების ჟიურისა და აკადემიის წევრი. ფილმ „The King’s Man“ („მეფის კაცი“) საბრძოლო სცენის ქორეოგრაფი და დუბლიორი. ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის „ახალი გუნდის“ ქორეოგრაფი. თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის პედაგოგი.

ქართული ტრადიციული ცეკვის თანამედროვე ქორეოგრაფიულ ტანდემთან სინთეზის საკითხისათვის

მოხსენება წარმოგიდგენს ავტორის, როგორც მოცეკვავისა და ქორეოგრაფის გამოცდილებას. მის ინტერესს ყოველთვის წარმოადგენდა სხვადასხვა კულტურათა კავშირი, სადაც ხდება სხეულით მეტყველება და ერთმანეთის იდენტობის გაზიარება. ეს არის ის ენა, რომლითაც ერები საუბრობენ და მოძრაობის გადმოცემით უზიარებენ სათქმელს. ავტორს ჰქონდა საშუალება პროექტებით ჩართულიყო და გაეცეთებინა სხვადასხვა ქვეყნის თუ ცეკვის ჟანრების კოლაბორაცია, რაც გახდა უნიკალური მაგალითი, თუ როგორ შეგვიძლია ყველამ ერთ ენაზე ვილაპარაკოდ და მოვახდინოთ კულტურათა დიალოგი. 2018 წელს ფლამენკოს აკადემიის მიწვევით მოხსენების ავტორი იმყოფებოდა კანარის კუნძულებზე, სადაც გააკეთა ქართული და ესპანური ცეკვის ფლამენკოს პერფორმანსი. 2019 წელს ფილმ „The King’s man“-ში ქართული ცეკვის ელემენტებით შექმნა სრულიად ახალი ტექნიკის საბრძოლო სცენა, რომელმაც მსოფლიო აღიარება ჰპოვა და გახდა საუკეთესო საბრძოლო სცენა ცეკვის ელემენტებით. ბერლინში საშა ვალცის ქორეოგრაფიული თეატრის მოცეკვავისთან ერთად შექმნა სპექტაკლი „ერთ სახეობაზე მეტი“. აქ მოდერნისტული ცეკვა შერწყა ქართულ საცეკვაო ელემენტებს. მოხსენებაში წარმოდგენილია ქართული ცეკვის თანამედროვე ტენდენციებთან სინთეზის ავტორისეული პრაქტიკული გამოცდილება და ახალი გამომსახველობითი ხერხების ძიების მცდელობები.

LASHA MDZINARASHVILI GEORGIA

Choreographer, actor-dancer and stuntman. Former dancer-actor of the National Ballet of Georgia “Sukhishvili”. Soloist of the State Academic Song and Dance Ensemble Rustavi. Founder and chief choreographer of choreographic ensemble Shushpari.

Winner of Taurus World Stunt Awards. A member of the Jury and Academy of the same Award. Choreographer and stunt double of the battle scene in the movie “The King’s Man”. Choreographer of Akhali Gundi at the Folklore State Center. Teacher at the Theater and Film Georgia State University.

ON THE SYNTHESIS OF GEORGIAN TRADITIONAL DANCE WITH CONTEMPORARY CHOREOGRAPHIC TRENDS

The paper presents the author’s experience as a dancer and choreographer. His interest has always been the connection between different cultures, where the bodies speak, and each other’s identity is shared. It is the language that nations speak and communicate through movement.

Had the opportunity to be involved in projects, and make the collaboration of different countries and dance genres, which was a unique example of how we can all speak the same language and contribute to the dialogue between cultures.

Was invited by the Flamenco Academy to Canaris Islands where prepared the performance of Georgian dance and Spanish Flamenco (2018). In the film “The King’s Man”, created a battle scene using a new technique with the elements of Georgian dance, which gained worldwide recognition and became the best battle scene with dance elements (2019). Together with a dancer from Sasha Waltz Choreographic, created the performance Theatre “More than one species” (Berlin). Here, modernist dance elements are combined with Georgian.

The paper presents the author’s practical experience of synthesizing Georgian dance with modern trends and the attempts to find new ways of expression.

მაგდალენა ნოვაკოვსკა

პოლონეთი/საქართველო

მაგდალენა ნოვაკოვსკა არის პოლონელი ქართველოლოგი, რომელიც იკვლევს ტრადიციულ ქართულ მრავალხმიანობას, ანთროპოლოგი, კულტურის ანიმატორი და ქართული ლიტერატურის მთარგმნელი. მუშაობდა საზოგადოებასთან ურთიერთობის სპეციალისტად, გაეროს მისიაში და პოლონეთის საელჩოში თბილისში, ქმნიდა და მართავდა კულტურული და სოციალური ინიციატივების ხელშეწყობ ღონისძიებებს. არის პოზნანის ადამ მიცკევიჩის უნივერსიტეტის ანთროპოლოგიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის დოქტორანტი, რომელიც წერს ტრადიციული ქართული მრავალხმიანობის როლზე საქართველოს იდენტობის პოლიტიკაში 1991 წლის შემდეგ.

ფესტივალი არტ-გენი: პოლიფონიური კულტურის შეხვედრის ადგილი საქართველოში

2003 წელს მუსიკოსების, კულტურის ანიმატორების და ტრადიციული მუსიკის მოყვარულთა ჯგუფი ცდალობდა ეპოვება და სცენაზე გამოეყვანა ოჯახები, არაფორმალური ჯგუფები და ცალკეული პირები რომლებიც ქმნიდნენ და ასრულებენ ტრადიციულ მუსიკას საქართველოს რეგიონებში. ამ ძიებას შედეგად დაარსდა ფესტივალი არტ-გენი, რომელიც ყოველწლიურად იმართება თბილისის ეთნოგრაფიულ მუზეუმში. ეს ღონისძიება გახდა ლაბორატორია და შეხვედრის ადგილი შემსრულებლების, კულტურის პრაქტიკოსების, ტრადიციული მუსიკის მოყვარულებისა და ფართო საზოგადოებისთვის. მოხსენებაში მინდა წარმოგიდგინოთ: 1) ფესტივალის გავლენა ქართული ტრადიციული მრავალხმიანობის პოპულარიზაციაზე მისი სიმდიდრითა და სირთულით, ასევე ეთნო მუსიკის პოპულარიზაციაზე სპეციფიკური აუდიტორიისთვის; 2) დავასაბუთო ფესტივალის წვლილი საქართველოში საგუნდო სიმღერის მზარდ კულტურაში. ამას გავაკეთებ ანთროპოლოგიისა და ფესტივალის დამფუძნებელი ჯგუფის წევრის პერსპექტივიდან.

მოხსენება იკვლევს ფესტივალის კონცეპტუალურ და ესთეტიკურ განზომილებებსა და აქსიოლოგიას, როგორც სოციალური და კულტურული ცვლილების წყაროს, ასევე თვითიდენტიფიკაციის ასპექტებს, რომლებიც დაკავშირებულია ტრადიციული მრავალხმიანობის მზარდ პოპულარობასთან, ეს ყველაფერი გლობალური ფესტივალის კულტურისა და მასთან დაკავშირებული კვლევების უფრო ფართო კონტექსტში.

MAGDALENA NOWAKOWSKA

POLAND/GEORGIA

Kartvelologist, PhD student of Anthropology and Ethnology (Adam Mickiewicz University of Poznań), writing about the role of traditional Georgian polyphony in the identity politics of Georgia after 1991; specialized in traditional Georgian polyphony, culture animator and translator of Georgian literature. Worked as a communications specialist at the UN mission and at the Polish Embassy in Tbilisi, created and managed events promoting cultural and social initiatives.

ART-GENE FESTIVAL: MEETING POINT OF POLYPHONIC CULTURE IN GEORGIA

In 2003, a group of musicians, culture animators and traditional music enthusiasts sought to find and bring onstage families, informal groups and individuals cultivating and performing traditional music in Georgia's regions. That quest resulted in establishing the Art Gene Festival, held annually at the Tbilisi Ethnographic Museum. The event became a laboratory and a meeting point for performers, culture practitioners, enthusiasts of traditional music and general public.

In the paper presented are: 1) the festival's impact on the popularisation of traditional Georgian polyphony in its richness and complexity; 2) argue festival's contribution to a growing culture of choral singing in Georgia. I will do so from a perspective of an anthropologist and a member of a founding group of the festival back in a day. Paper explores the conceptual and aesthetic dimensions of the festival as a source of social and cultural change.

ეკატერინე ონიანი

საქართველო

მუსიკისმცოდნე, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის მუსიკის თეორიის მიმართულებისა და თბილისის გიორგი მთაწმინდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლესი სასწავლებლის ასოცირებული პროფესორი.

სამეცნიერო ინტერესები: სამუსიკო პალეოგრაფია, ძველი ქართული საეკლესიო მუსიკა და ნევმური დამწერლობა, გამშვენებული გალობა, მუსიკის თეორიის საკითხები. გამოქვეყნებული აქვს სტატიები სამეცნიერო კრებულებსა და ჟურნალებში, როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. მონაწილეობას იღებს ადგილობრივ და საერთაშორისო კონფერენციებში.

2014 წლიდან არის ქართული მუსიკის სექციის ერთ-ერთი დამფუძნებელი და მონაწილე შუა საუკუნეების და რენესანსული მუსიკის ყოველწლიურ საერთაშორისო კონფერენციაზე (თ. ჩხეიძესთან, ე. ჭაბაშვილთან და ხ. მანაგაძესთან ერთად).

ქართული ნევმური ნოტაციის კომპიუტერული საშუალებებით შესწავლის შედეგები და პერსპექტივები (თამარ ჩხეიძესთან თანაავტორობით)

მოხსენება წარმოადგენს პოლ როუზისა და თამარ ჩხეიძის საპანელო პრეზენტაციის ნაწილს. მასში ნაჩვენებია კომპიუტერული პროგრამის (CEAP) გამოყენების არეალი მუსიკოლოგიური კვლევის პროცესში, ნაჩვენებია პროგრამის შესაძლებლობები სტატისტიკური ანალიზის მიმართულებით მნიშვნელოვანი სამეცნიერო დასკვნების გასაკეთებლად. პროგრამა იძლევა სტაბილური გრაფიკული ფორმულების გამოვლენისა და მათი კლასიფიცირების საშუალებას, გამოავლენს გრაფიკული კომბინაციების რვა ხმის სისტემაში განთავსების კანონზომიერებას, ვერბალური ტექსტისა და ნევმური კომბინაციების ურთიერთობის თავისებურებას. ასეთი კვლევის ეფექტურობა უკვე დამტკიცდა ბრისტოლის უნივერსიტეტის პროფესორებთან ჩვენი ერთობლივი პროექტის განხორციელების პროცესში (ხელმძღვანელი პროფ. ემა ჰორნბი), მაგ. განკვეთის წერტილების ფუნქციასთან დაკავშირებით. მომავალში, აღნიშნული პროგრამის მეშვეობით ჩატარებული ანალიზი ნევმირებული და ნოტირებული საგალობლების კომპარატიულ კვლევის ეფექტიანობას გაზრდის.

EKATERINE ONIANI GEORGIA

Musicologist, Doctor of Arts, Associate Professor at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and at Tbilisi Giorgi Mtatsmindeli Chanting University. Scientific interest:: music paleography, Georgian ecclesiastical music and neumatic notation, melismatic chanting, music theory. Has published articles in Scientific Journals in Georgia and elsewhere; has participated in national and international conferences.

Since 2014, is one of the founders and participants of Georgian music section at the annual international conference of medieval and renaissance music (together with T. Chkhedze, E. Chabashvili and Kh. Managadze).

RESULTS AND PERSPECTIVES OF STUDYING GEORGIAN UNPITCHED NOTATION WITH COMPUTER ASSISTANCE (Co-author TAMAR CHKHEIDZE)

The part of a panel presentation “Study of Georgian Neume Notation with Computer Assistance” By Paul Rouse, and Ekaterine Oniani.

The paper presents the area of use of CEAP computer program in musicological research to obtain important scientific conclusions. The program allows to identify stable graphic formulas and their classification, reveals the regularities of placing graphic combinations in the context of ochtoechos system, the relation peculiarities of verbal text and neume combinations. Effectiveness of such research has already been proven in the frame of our joint project with professors of the University of Bristol. In the future, the analysis carried out within the framework of this program will increase the effectiveness of the comparative study of liturgical hymns written in different notated systems.

იანიკა ორასი ესტონეთი

JANIKA ORAS ESTONIA

Ethnomusicologist, a senior researcher at the Estonian Folklore Archives of the Estonian Literary Museum; heads the project “Teaching Seto polyphonic singing using alternative notation”, which includes Žanna Partlas, Mari Palolill, Tanel Torn and Hans-Gunter Lock.

BETWEEN THE ORAL AND WRITTEN: CREATION OF VISUALISATION AND DIGITAL TEACHING TOOL FOR SETO MULTI-PART SINGING (Co-authors ŽANNA PARTLAS, MARI PALOLILL, HANS-GUNTER LOCK AND TANEL TORN)

ეთნომუსიკოლოგი, ესტონეთის ლიტერატურის მუზეუმის ესტონური ფოლკლორის არქივის უფროსი მეცნიერ მუშაკი, ხელმძღვანელობს პროექტს „სეტოს მრავალხმიანი სიმღერის სწავლება ალტერნატიული ნოტაციის გამოყენებით“, რომლის მონაწილეები ასევე არიან ჟანა პარტლასი, მარი პალოლილი, ტანელ ტორნი და ჰანს-გუნტერ ლოქი.

ზაპირსა და წერილობით შორის: ვიზუალიზაციისა და ციფრული სწავლების ინსტრუმენტის შექმნა სეტოს მრავალხმიანი სიმღერისთვის (ჟანა პარტლასთან, მ. პალოლისთან. ჰანს-გიუნტერ ლოქსა და ტანელ ტორნისთან თანაშემწეობით)

მე -20 საუკუნისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური პროცესების შედეგად, სეტოს მრავალხმიანი სიმღერების უნიკალური ძველი სტილი უკუსვლას განიცდის უწყვეტი ზეპირი ტრადიციიდან. ამის საპირწინედ, 21-ე საუკუნის აღორძინების პერიოდში, სეტოს მუსიკალურ საზოგადოებაში იმატა ძველი სტილის ცოდნამ და მისი პრაქტიკაში გამოყენების სურვილმა. სეტოს შემსრულებლები თანამშრომლობდნენ ეთნომუსიკოლოგებთან ძველი სტილის შესწავლის მიზნით. ამ თანამშრომლობის ერთ-ერთი შედეგი არის ჩვენი პროექტი, სეტოს მელოდიებისთვის ვიზუალიზაციის ორიგინალური სისტემისა და სწავლის ციფრული ინსტრუმენტის შექმნა, რომლის პირველი ფაზა 2024 წელს უნდა დასრულდეს.

მოხსენებაში წარმოდგენილია ავტორების მიერ შექმნილი სისტემა, რომლის მიზანია გონივრული კომპრომისის მიღწევა, ძველი სტილის რაც შეიძლება მეტი მახასიათებლის გადაცემას, ტექნოლოგიური მიზანშეწონილობასა და პედაგოგიურ ეფექტურობას შორის. განხილულია, რამდენად შეეფერება კომპიუტერული პროგრამის ფუნქციონირება სეტოს მრავალხმიანობის ჰარმონიული სისტემის, მისი დამახასიათებელი მელოდიური ცვალებადობისა და არქაული მიკროტონალურობის სწავლებას, სასწავლო პროცესის ანალიზისა და სხვადასხვა მუსიკალური შესაძლებლობის შემსწავლელთა უკუკავშირის გათვალისწინებით. ეთიკური საკითხები მოიცავს წერილობითი კომპონენტის ზეპირი მუსიკის კულტურაში დანერგვის შედეგებსა და სწავლის არატრადიციული მეთოდის გავლენას მომღერლებზე, ვისთვისაც ადგილობრივი ზეპირი ტრადიცია ასოცირდება სპონტანურობასთან, შემოქმედებით თავისუფლებასა და იდენტობისა და კუთვნილების საერთო გრძნობასთან.

As a result of the musical processes typical of the 20th century, unique older style of Seto multi-part singing is receding from the continuous oral tradition. As a counterbalance, during the revival movement of the 21st century awareness of this style and a desire to practice it developed in the community, singers collaborated with ethnomusicologists to learn it. This resulted in the project to create an original visualization system for Seto melodies and digital learning tool it uses.

The paper introduces the system, which is created with the aim of achieving a reasonable compromise between the transmission of as many features of old style as possible, technological feasibility. Discusses how the functionalities of the computer program under development are suitable for teaching the harmonic system of Seto polyphony, characteristic melodic variation and archaic microtonality. Ethical issues include the implications of introducing a written component into an oral music culture, and the impact of an inherently non-traditional way of learning on singers for whom the local oral tradition is associated with creative freedom and a shared sense of identity.

მარი პალოლილი

ესტონეთი

ტრადიციული სეტო *ლელო* მომღერალი (მრავალმხრივი სიმღერა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ესტონეთში). ჩართულია სპეციალისტად ესტონეთის ბუნების ფონდში. ინტერესი: არაქალი ერთ-სამ-ნახევარტონიანი წყობითა და სიმღერის სტილით, ტრადიციული *ლელო* სიმღერის სწავლის პროცესის გაუმჯობესების სხვადასხვა გზები თანამედროვე საშუალებებითა და ტექნიკით.

ზაპირსა და წერილობით შორის: ვიზუალიზაციისა და ციფრული სწავლების ინსტრუმენტის შექმნა სეტოს მრავალმხრივი სიმღერისთვის (იანიკა ორასთან, ჯანა პარტლასთან, ჰანს-გიუნტარ ლოკსა და ტანელ ტორნისთან თანაავტორობით)

მე-20 საუკუნისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური პროცესების შედეგად, სეტოს მრავალმხრივი სიმღერების უნიკალური ძველი სტილი უკუსვლას განიცდის უწყვეტი ზეპირი ტრადიციიდან. ამის საპირწონედ, 21-ე საუკუნის აღორძინების პერიოდში, სეტოს მუსიკალურ საზოგადოებაში იმატა ძველი სტილის ცოდნამ და მისი პრაქტიკაში გამოყენების სურვილმა. სეტოს შემსრულებლები თანამშრომლობდნენ ეთნომუსიკოლოგებთან ძველი სტილის შესწავლის მიზნით. ამ თანამშრომლობის ერთ-ერთი შედეგი არის ჩვენი პროექტი, სეტოს მელოდიებისთვის ვიზუალიზაციის ორიგინალური სისტემისა და სწავლის ციფრული ინსტრუმენტის შექმნა, რომლის პირველი ფაზა 2024 წელს უნდა დასრულდეს. მოხსენებაში წარმოდგენილია ავტორების მიერ შექმნილი სისტემა, რომლის მიზანია გონივრული კომპრომისის მიღწევა, ძველი სტილის რაც შეიძლება მეტი მახასიათებლის გადაცემის, ტექნოლოგიური მიზანშეწონილობასა და პედაგოგიურ ეფექტურობას შორის. განხილულია, რამდენად შეეფერება კომპიუტერული პროგრამის ფუნქციონირება სეტოს მრავალმხრივი სეტოს ჰარმონიული სისტემის, მისი დამახასიათებელი მელოდიური ცვალებადობისა და არაქალი მიკროტონალურობის სწავლებას, სასწავლო პროცესის ანალიზისა და სხვადასხვა მუსიკალური შესაძლებლობის შემსწავლელთა უკუკავშირის გათვალისწინებით. ეთიკური საკითხები მოიცავს წერილობითი კომპონენტის ზეპირი მუსიკის კულტურაში დანერგვის შედეგებსა და სწავლის არატრადიციული მეთოდის გავლენას მომღერლებზე, ვისთვისაც ადგილობრივი ზეპირი ტრადიცია ასოცირდება სპონტანურობასთან, შემოქმედებით თავისუფლებასა და იდენტობისა და კუთვნილების საერთო გრძნობასთან.

MARI PALOLILL ESTONIA

Traditional Seto *leelo* singer (a multipart singing in south-eastern Estonia). An engagement specialist at the Estonian Nature Fund. Interest: the archaic one-three-semitone scale and singing style, different ways of improving the process of learning traditional *leelo* singing with modern means and techniques.

BETWEEN THE ORAL AND WRITTEN: CREATION OF VISUALISATION AND DIGITAL TEACHING TOOL FOR SETO MULTI-PART SINGING

Co-authors JANIKA ORAS, ŽANNA PARTLAS, HANS-GUNTER LOCK AND TANEL TORN)

As a result of the musical processes typical of the 20th century, unique older style of Seto multi-part singing is receding from the continuous oral tradition. As a counterbalance, during the revival movement of the 21st century awareness of this style and a desire to practice it developed in the community, singers collaborated with ethnomusicologists to learn it. This resulted in the project to create an original visualization system for Seto melodies and digital learning tool it uses.

The paper introduces the system, which is created with the aim of achieving a reasonable compromise between the transmission of as many features of old style as possible, technological feasibility. Discusses how the functionalities of the computer program under development are suitable for teaching the harmonic system of Seto polyphony, characteristic melodic variation and archaic microtonality. Ethical issues include the implications of introducing a written component into an oral music culture, and the impact of an inherently non-traditional way of learning on singers for whom the local oral tradition is associated with creative freedom and a shared sense of identity.

ჰანა პარტლასი ესტონეთი

დოქტორი (1992, რიმსკი-კორსაკოვის სახელმწიფო კონსერვატორია, სანქტ-პეტერ-ბურგი). ესტონეთის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის უფროსი მკვლევარი, ტალინი. კვლევის ინტერესები: ესტონური, მორდოვული და რუსული ხალხური სიმღერების ტრადიციები. 1981 წლიდან ახორციელებს სავსელ სამუშაოებს ესტონეთში, მორდოვის რესპუბლიკაში და რუსეთ-ბელორუსიის საზღვარზე.

ზაპირსა და წერილობით შორის: პიზუალიზაციისა და ციფრული სწავლების ინსტრუმენტის შექმნა სეტოს მრავალხმიანი სიმღერისთვის (იანიკა ორასთან, მარი პალოლისთან, პანს-გიუნტარ ლოკთან და ტანელ ტორენისთან თანაავტორობით)

მე-20 საუკუნისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური პროცესების შედეგად, სეტოს მრავალხმიანი სიმღერების უნიკალური ძველი სტილი უკუსვლას განიცდის უწყვეტი ზეპირი ტრადიციიდან. ამის საპირწინედ, 21-ე საუკუნის აღორძინების პერიოდში, სეტოს მუსიკალურ საზოგადოებაში იმატა ძველი სტილის ცოდნამ და მისი პრაქტიკაში გამოყენების სურვილმა. სეტოს შემსრულებლები თანამშრომლობდნენ ეთნომუსიკოლოგებთან ძველი სტილის შესწავლის მიზნით. ამ თანამშრომლობის ერთ-ერთი შედეგი არის ჩვენი პროექტი, სეტოს მელოდიებისთვის ვიზუალიზაციის ორიგინალური სისტემისა და სწავლის ციფრული ინსტრუმენტის შექმნა, რომლის პირველი ფაზა 2024 წელს უნდა დასრულდეს. მოხსენებაში წარმოდგენილია ავტორების მიერ შექმნილი სისტემა, რომლის მიზანია გონივრული კომპრომისის მიღწევა, ძველი სტილის რაც შეიძლება მეტი მახასიათებლის გადაცემას, ტექნოლოგიური მიზანშეწონილობასა და პედაგოგიურ ეფექტურობას შორის. განხილულია, რამდენად შეეფერება კომპიუტერული პროგრამის ფუნქციონირება სეტოს მრავალხმიანობის ჰარმონიული სისტემის, მისი დამახასიათებელი მელოდიური ცვალებადობისა და არქაული მიკროტონალურობის სწავლებას, სასწავლო პროცესის ანალიზისა და სხვადასხვა მუსიკალური შესაძლებლობის შემსწავლელთა უკუკავშირის გათვალისწინებით. ეთიკური საკითხები მოიცავს წერილობითი კომპონენტის ზეპირი მუსიკის კულტურაში დანერგვის შედეგებსა და სწავლის არატრადიციული მეთოდის გავლენას მომღერლებზე, ვისთვისაც ადგილობრივი ზეპირი ტრადიცია ასოცირდება სპონტანურობასთან, შემოქმედებით თავისუფლებასა და იდენტობისა და კუთვნილების საერთო გრძნობასთან.

ŽANNA PÄRTLAS ESTONIA

PhD (1992, Rimsky-Korsakov State Conservatory, St. Petersburg). Senior Researcher at the Estonian Academy of Music and Theatre, Tallinn. Research interests: Estonian, Mordovian and Russian folk song traditions. Since 1981 has carried out field work in Estonia, the Republic of Mordovia, and Russian-Belorussian borderland.

BETWEEN THE ORAL AND WRITTEN: CREATION OF VISUALISATION AND DIGITAL TEACHING TOOL FOR SETO MULTI-PART SINGING

(Co-authors JANIKA ORAS, HANS-GUNTER LOCK, MARI POLALILL AND TANEL TORN)

As a result of the musical processes typical of the 20th century, unique older style of Seto multi-part singing is receding from the continuous oral tradition. As a counterbalance, during the revival movement of the 21st century awareness of this style and a desire to practice it developed in the community, singers collaborated with ethnomusicologists to learn it. This resulted in the project to create an original visualization system for Seto melodies and digital learning tool it uses.

The paper introduces the system, which is created with the aim of achieving a reasonable compromise between the transmission of as many features of old style as possible, technological feasibility. Discusses how the functionalities of the computer program under development are suitable for teaching the harmonic system of Seto polyphony, characteristic melodic variation and archaic microtonality. Ethical issues include the implications of introducing a written component into an oral music culture, and the impact of an inherently non-traditional way of learning on singers for whom the local oral tradition is associated with creative freedom and a shared sense of identity.

იოსებ ჟორდანია

ავსტრალია/საქართველო

მუსიკისმცოდნეობის დოქტორი, მეღებურნის უნივერსიტეტის მუსიკის კონსერვატორიის საპატიო წევრი. დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორია, გახდა მისი პროფესორი. საქართველოში ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო კონფერენციების ორგანიზატორის (1984-დან). 1995 წლიდან ცხოვრობს ავსტრალიაში. არის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიაში ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმების ერთ-ერთი დამაარსებელი (2002), კვლევის ცენტრის დამფუძნებელი წევრი და საზღვარგარეთის ბიუროს წევრი. გამოქვეყნებული აქვს 160-ზე მეტი ნაშრომი, მათ შორის, მონოგრაფიები ქართულ და მსოფლიოს სხვადასხვა ენაზე. არის ფუმიო კოიკუმის პრემიის მფლობელი (2009) და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსი (2022).

ვიზუალური და აუდიო შთაბეჭდილების მოხდენა მსმენელზე, როგორც ჯგუფური ტაქსისა და მრავალხმიანი სიმღერის ერთობლივი ევოლუციური სათავე

ადამიანის ევოლუციის ახალი მოდელის მიხედვით (ჟორდანია, 2011, 2017), მუსიკისა და ცეკვის სინკრეტული ერთობის საწყისები ჩაისახა ადამიანური საზოგადოების ღრმა ევოლუციურ წარსულში, და ამ ერთობის პირველადი პრაქტიკული მიზანი იყო აფრიკელი მტაცებლებისაგან თავდაცვის ეფექტური სტრატეგიის შემუშავება. მტაცებლებისგან თავდაცვის ეფექტური სტრატეგიის მისაღწევად საჭირო იყო მსმენელზე/მაყურებელზე მაქსიმალურად ეფექტური ვიზუალური და აუდიო შთაბეჭდილების მოხდენა, მათში შიშის გამოსწევა. ამავე დროს, საჭირო იყო თვით ჯგუფის წევრებს შორის ერთსულოვნების შექმნა. აქ ცენტრალური ხდება ვიზუალური და აუდიო სინქრონი. სტივენ ბრაუნის აზრით, ზუსტად ორგანიზებული სინქრონული რიტმის შემოტანა სწორედ ცეკვასთან გამოცემულ ხმებს დაუკავშირდა (ბრაუნი, 2024). მაქსიმალური ეფექტის მოხდენა მრავალხმიანობის, განსაკუთრებით კი დისონანსებზე აგებული მრავალხმიანობის შედეგად გახდა შესაძლებელი. ამ ორი ელემენტის შერწყმამ თანდათანობით ჩამოაყალიბა ეფექტური აუდიო-ვიზუალური თავდაცვის სტრატეგია, რომელსაც დღესაც ფართოდ იყენებენ როგორც ტრადიციული საზოგადოებებში, ასევე თანამედროვე სამხედრო ნაწილებში. მოხსენებაში განხილულია ორი ფსიქოლოგიური მდგომარეობა: „საბრძოლო ტრანსი“ და „Effect of Beau Geste“ (თავდაცვის მოსახერხებელი მექანიზმი).

JOSEPH JORDANIA

GEORGIA/AUSTRALIA

Doctor of Musicology, Honorary Fellow of the University of Melbourne Conservatory of Music. He graduated from Tbilisi State Conservatoire and became its professor (1993). Organizer of international conferences of traditional polyphony in Georgia (since 1984). Has lived in Australia since 1995; is one of the founders of the International Symposium on Traditional Polyphony at Tbilisi State Conservatoire (2002), a founding member of the Research Center and a member of the Overseas Bureau. He has published over 160 works, including monographs in Georgian and other languages of the world. Is the winner of the Fumio Koizumi Prize (2009) and an academician of the Georgian Academy of Sciences (2022).

MAKING A STRONG VISUAL AND AUDIO IMPRESSION ON A TARGET AUDIENCE AS A COMMON EVOLUTIONARY SOURCE OF GROUP DANCE AND POLYPHONIC SINGING

According to a new model of human evolution (Jordania, 2011, 2017), the evolutionary function of the syncretic unity of music and dance was the creation of an effective strategy of the defense from the lethal African predators. For this it was necessary, to create a strong visual and audio impression, the feeling of shock, and unity between the group members. Central means for this was the synchronization of both visual and audio elements. According to Steven Brown, the emergence of rhythmic synchrony came later and must have come from the dance movements and associated body sounds (Brown, 2024). The effective audio result was gradually reached by group vocalization based on dissonances. By mixing these two elements, an effective defense strategy was formed, which is still widely used both in contemporary traditional societies and Western military. The paper discusses complex psychological states “Battle Trance” and the “Effect of Beau Geste”.

ბაია ჟუჟუნაძე

საპარტეზო

თსუ-ს კულტურის კვლევების პროგრამის დოქტორანტი; მუსიკოლოგიის მაგისტრი. თსუ-ს ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის მეცნიერ-თანამშრომელი; გალობის უნივერსიტეტის საერთაშორისო ურთიერთობების მენეჯერი. მისი სამეცნიერო ინტერესის სფეროა ქართულ და მეზობელ მუსიკალურ კულტურებს შორის ურთიერთკავშირებისა და ურთიერთქმედების საკითხები.

სხეულაზრი (კინესთეტიკური) ასპექტის შესწავლისათვის თბილისური ფოლკლორული მუსიკის ანსამბლავის მაგალითზე

მუსიკალურ შემსრულებლობაში სხეულებრივი ასპექტის მნიშვნელობა ჯერ კიდევ ბაროკოს ეპოქის ტრაქტატებში განიხილება. ბოლო ათწლეულებია მუსიკის შესრულებისას, მოძრაობასა და ფესტიკულაციაზე ყურადღება საგრძნობლად გაიზარდა. ეს თემა აქტუალურად განიხილება თანამედროვე მუსიკოლოგიის ინტერდისციპლინარულ კვლევებში. ქართულ ეთნომუსიკოლოგიაში ამ თემაზე ფაქტობრივად არ არსებობს კვლევები, ამიტომ მოხსენება საკითხის დასმის პირველი მცდელობაა.

კვლევის ობიექტად შერჩეულია თბილისური ფოლკლორული მუსიკალური ანსამბლები, რომლებიც ქმნიან შემსრულებელთა ურბანულ კლასტერს, განსხვავებული სოციალური და კულტურული გამოცდილებით. მოხსენება ეყრდნობა ანსამბლების წევრების გამოკითხვის მონაცემებს და მათ საშემსრულებლო გამოცდილებას.

მოხსენება არის მცდელობა პასუხი გაეცეს კითხვებს: აქვთ თუ არა გაცნობიერებული ანსამბლის წევრებს სხეულებრივი ასპექტის მნიშვნელობა მუსიკალური შემსრულებლობის პროცესში (დასწავლა/სასცენო შესრულებისას)? რამდენად განსაზღვრავს სოციალური და კულტურული მახასიათებლები სხეულებრივი ასპექტის აქტივაცია/დეაქტივაციას სასცენო შემსრულებლობაში? რა როლს ასრულებს სხეულებრივი ასპექტი ანსამბლურობის მიღწევაში და მსმენელთან კომუნიკაციაში?

მოხსენების თეორიული ჩარჩო ეფუძნება ბელგიელი მუსიკოლოგის, მარკ ლემანის **განსხეულებული მუსიკის შემეცნების პარადიგმას**, რომელიც აერთიანებს შემდეგ ცნებებს: (1) სხეული, როგორც მედიატორი, (2) ფესტების/მოქმედების რეპერტუარი, (3) აღქმისა და მოქმედების შეწყვილება, (4) კავშირი სუბიექტურ გამოცდილებასთან, როგორცაა, ზრახვა, გამოხატვა, თანაგრძნობა და ემოცია (Leman, 2012)¹.

BAIA ZHUZHUNADZE GEORGIA

Ph.D student in cultural studies at Tbilisi State University. Master in Musicology. Researcher at the International Research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi State Conservatoire. International relations manager at Giorgi Mtatsmindeli University of Chant. Her scholarly interest is focused on the interrelation and interaction of Georgian and adjacent musical cultures.

FOR THE STUDY OF BODILY (KINAESTHETIC) ASPECTS ON THE EXAMPLE OF TBILISI FOLK MUSIC ENSEMBLES

The importance of bodily aspect in musical performance is discussed as early as the treatises of the Baroque era. In recent decades significantly has increased the attention to movement and gestures in music performance. The topic is actively discussed in interdisciplinary studies of modern musicology. There is virtually no research on this topic in Georgian ethnomusicology, so the paper is the first attempt to pose the issue.

As the object of research, I have selected Tbilisi folk music ensembles, which form an urban cluster of performers with different social and cultural experiences. The paper bases on the data obtained from the interviews with the mentioned ensemble members and their performance experiences.

By studying the expressive performance methods of these ensembles, I will try to find answers to the following questions: are the ensemble members aware of the importance of physical aspect in the process of musical performance (learning/ on-stage performance)? To what extent do social and cultural characteristics determine the activation/deactivation of bodily aspect in stage performance? What role does bodily aspect play in achieving ensemble and communication with the listener?

Theoretical frame of the paper is based on the **paradigm of embodied music cognition** by Belgian musicologist Marc Leman, which, per se, bases on a number of concepts, related to: (1) body as a mediator, 2) gesture/action repertoire, (3) action-perception coupling, and 4) connection with subjective experience such as intentions, expressions, empathy and emotions (Leman, 2012)¹.

¹ Marc Leman - MUSICAL GESTURES AND EMBODIED COGNITION. Actes des Journées d'Informatique Musicale (JIM 2012), Mons, Belgique, 9-11 mai 2012. <https://hal.science/hal-03041745/document>

¹ Marc Leman - MUSICAL GESTURES AND EMBODIED COGNITION. Actes des Journées d'Informatique Musicale (JIM 2012), Mons, Belgique, 9-11 mai 2012. <https://hal.science/hal-03041745/document>

დაივა რაჩიუნაიტა- ვიჩინიენა ლიეტუვა

დაივა რაჩიუნაიტე-ვიჩინიენე, მუსიკოლოგიის დოქტორი, პროფესორი, ლიეტუვის მუსიკისა და თეატრის აკადემიის ეთნომუსიკოლოგიის განყოფილების ხელმძღვანელი. სუტარტინის მომღერალთა ჯგუფის “Trys keturišė” წევრი და ხელმძღვანელი, საერთაშორისო ფოლკლორული ფესტივალის “Skamba skamba kankliai” მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა: ლიტვური მრავალხმიანი სიმღერები სუტარტინეს; ევროპული მრავალხმიანისიმღერა; ეთნიკური მუსიკის შედარებითი და ინტერდისციპლინური კვლევა; მელორეალოგია; ფოლკლორი და ფოლკლორიზმი; ტრადიციული სიმღერა თანამედროვე კულტურაში; ეთნოლინგვისტიკა და სხვ. საქმიანობის სფეროები: საველე კვლევა (ფოლკლორული ექსპედიციები — 1981 წლიდან); პუბლიკაციები — სამეცნიერო მონოგრაფიები (4); სამეცნიერო და გამოყენებითი სტატიები (100-ზე მეტი); დისერტაციებისა და სამეცნიერო მონოგრაფიების რეცენზიები; კომპაქტური დისკების, DVD-ების, ადგილობრივი მონოგრაფიების მომზადება და ა.შ.

ლიეტუვური მრავალხმიანი სუტარტინე სიმღერების სინკრეტიზმი: სიმღერასა და ქორეოგრაფიას შორის ურთიერთქმედება შესრულების პროცესში

ნაშრომში გაანალიზებულია სუტარტინეს შესრულების კავშირი არა მხოლოდ დამახასიათებელ საცეკვაო ფიგურებთან, არამედ სხვა მოძრაობებთანაც (რიტუალური სიარული, სამუშაო პროცესის იმიტაცია და ა.შ.). განხილულია სიმღერის სინკრეტული კავშირი (კანონიკური, კონტრაპუნქტური, ანტიფონური) და ცეკვის მოდელი (წრე, „პატარა ვარსკვლავი“ (სვასტიკა), წვეილების საპირისპირო სიარული და ა.შ.). ყურადღება ასევე გამახვილებულია ცეკვის სპეციფიკურ კოჭლობით ან ფეხის დაბაკუნებით მოძრაობებზე, რომლებიც ხაზს უსვამს სუტარტინესის გარკვეულ რიტმულ ფიგურებს და ხდება ერთგვარი დასარტყამი ინსტრუმენტი. მოხსენების ბოლოს აგრეთვე განხილულია თანამედროვე კონცერტებსა და სპექტაკლებში ცეკვით შესრულებული სუტარტინესის საკითხიც, ყურადღება ეთმობა სივრცის უნიკალურად შევსებას „მოძრავი“ ბგერით.

DAIVA RAČIŪNAITĖ – VYČINIENĖ LITHUANIA

PhD of Musicology, Professor, Head of the Department of Ethnomusicology at Lithuanian Academy of Music and Theatre. The singer and head of sutartinės singers' group Trys keturišė, organizer of International Folklore Festival “Skamba skamba kankliai”. Scientific interests: Lithuanian polyphonic songs sutartinės; European multipart singing; comparative and interdisciplinary research on ethnic music; meloarealogy; folklore and folklorism; traditional singing in contemporary culture; ethno linguistics, etc. Areas of activity: field research (folklore expeditions) – since 1981; publications – scientific monographs (4); scientific and applied articles (over 100); reviews of dissertations and scientific monographs; preparation of CDs, DVDs, local monographs, etc.

SYNCRETISM OF LITHUANIAN POLYPHONIC SUTARTINĖS SONGS: THE INTERPLAY BETWEEN SINGING AND CHOREOGRAPHY IN THE PERFORMANCE PROCESS

The paper analyzes the connection of sutartinės' singing not only with characteristic dance figures, but also with other movements (ritual walking, imitation of the work process, etc.). The syncretic relationship between certain ways of singing (canonical, contrapuntal, antiphonal) and dance pattern (circle, “a little star” (swastika), opposing walking in pairs, etc.) is discussed. Attention is also drawn to special steps with limping or stomping movement that emphasizes certain rhythmic figures of the sutartinės, becoming a kind of percussion instrument. At the end of the paper, the issue of danced sutartinės in modern concerts and performances is also discussed, paying attention to the possibility of filling the space with “moving” sound in a unique way.

რობერტ რიკი

უნგრეთი

უნგრელი ფორტეპიანოს პედაგოგი, კამერული მუსიკოსი და კომპოზიტორი, დაიბადა 1983 წელს, ცხოვრობს ბუდაპეშტში. დაამთავრა მიშკოლცის უნივერსიტეტის ბელა ბარტოკის მუსიკალური ინსტიტუტი — ბაკალავრიატი (2010) და მაგისტრატურა (2012). უნგრეთის სტუდენტური სამეცნიერო კონფერენციის (2011) ფინალისტი „საკონცერტო დარბაზების აკუსტიკა“. გაიარა ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრის ქართული ხალხური მუსიკის კურსი (2023—2024). გამარჯვებული საკომპოზიტორო კონკურსისა „ხმა მუნჯური ფილმისთვის“ მუსიკალური ფილმით „სიკვდილის შემდეგ“ უნგრეთი (2022). კლემერ ჯგუფის “Klezmer R’s” შემქმნელი, ქართული ფოლკლორული ანსამბლის „ვარდის ქუჩა“ დამაარსებელი უნგრეთში.

ტრადიციული კანონი და მისი გაშვლინება ქართულ ხალხურ სიმღერებში

უძველესი დროიდან ტრადიციული წესი მნიშვნელოვან როლს თამაშობს და დიდ გავლენას ახდენს საქართველოს ყოველდღიურ ცხოვრებაზე, უპირატესად მოშორებულ მთიან რეგიონებში. ამ უძველესი იურიდიული სისტემის ქვაკუთხედი იყო სისხლიანი დაპირისპირება ან სისხლის აღების ადათი, რომელიც იმართებოდა საუკუნეების განმავლობაში ჩამოყალიბებული მკაცრი წესებით. მართალია, გასამართლებისა და დანაშაულის კომპენსაციის ეს უძველესი გზა ახლა გამქრალია, ის ზოგიერთ რეგიონში ახლო წარსულამდე ცოცხლობდა, მის მნიშვნელობას ადასტურებს ამ თემაზე შექმნილი მრავალი სიმღერა. მოხსენებაში წარმოგიდგენთ სისხლის აღების წესებსა და სახეებს, რამდენიმე სიმღერას, რომელიც მოგვითხრობს ამბავს — ისტორიულსა თუ მითოლოგიურს — ან მასთან რაიმე კავშირის მქონეს. ამ საკითხს ვაკვირდები საქართველოს მთის რეგიონებში, განსაკუთრებით სვანეთში, სადაც არსებობდა უძველესი კანონის ყველაზე ძლიერი ტრადიცია. საფუძვლიანად ვიკვლევ ამ სვანური სიმღერების ჰარმონიულ და ხაზოვან სტრუქტურას, ინსტრუმენტებს და ვადარებ ვარიანტებს თუ ასეთი არსებობს. ჩემი დასკვნები ემყარება ინტერვიუებს ამ რეგიონების წარმომადგენლებთან — მუსიკოსებთან, ეთნოგრაფებთან, კინორეჟისორებთან — და ასევე სამეცნიერო პუბლიკაციებს.

RÓBERT RICK HUNGARY

Piano teacher, chamber musician and composer. University of Miskolc (Hungary), Béla Bartók Musical Institute – BA (2010) and MA (2012). Finalist of the Student Research Conference of Hungary in 2011 with the theme “Acoustics of the Concert Halls”. Took the Georgian Folk Music Module of IRCTP (2023–24). Winner of the “Sound for a Silent Film” composer’s competition in Hungary (2022) with the music of the film “After Death”. Founder of klezmer band, Klezmer R’s. Founder of Georgian folk ensemble Vardis Kucha, in Hungary.

TRADITIONAL LAW AND ITS APPEARANCE IN GEORGIAN FOLK SONGS

Traditional law has played a profound role and had deep impact in the everyday life of Georgia since ancient times, primarily in the remote mountainous regions. A cornerstone of this legal system was the custom of blood-feud or blood-revenge, which was governed by strict rules. This way of judging is now extinct; it was alive until recently and numerous songs are dedicated to it. The paper introduces the rules of the blood-feud and several songs dedicated to it; observes the theme in the mountainous regions of Georgia, focusing on Svaneti, structural peculiarities of the songs and compares the variations if any. My findings draw upon the interviews – musicians, ethnographers, film makers – and publications of researchers.

პოლ როუზი დიდი ბრიტანეთი

პროგრამული უზრუნველყოფის ინჟინერი (ოქსფორდის უნივერსიტეტი) ბრიტანეთის უნივერსიტეტებსა და მრეწველობაში. შეიმუშავა (2012) საგალობლების რედაქტირებისა და ანალიზის პროგრამა (CEAP: Neumes.org.uk/View) იყო კონტრაქტორი, შემდეგ მეცნიერი მუშაკი (2016–2018), IT ტექნიკოსი (2019). მუსიკის დეპარტამენტში (2016–2018), IT სპეციალისტი (2019–დღემდე). ავტორია ციფრული გამოფენისა ინსტალაციისთვის ხელნაწერებთან ერთად, რომლებიც გამოფენილია ესპანეთსა და პორტუგალიაში, ასევე ინტერნეტში (expo.neumes.org.uk). იყო თანაავტორი სტატიისა თანამეგობრობის გადაუდებელი დახმარების პროგრამების (CEAP) შესახებ (doi.org/10.1080/17546559.2021.2023752) და გამოქვეყნებული აქვს მოხსენება CEAP-ში გამოყენებულ ერთ-ერთ ალგორითმზე (dx.doi.org/10.17613/h4qe-9j27).

კომპიუტერული ტექნიკა შუა საუკუნეების ქართული ნევმური ნოტაციის ანალიზისთვის

საპანელო პრეზენტაციის ნაწილი „ქართული ნევმური ნოტაციის შესწავლა კომპიუტერის დახმარებით“; (თ. ჩხეიძესა და ე. ონიანთან ერთად) მოხსენებაში განხილულია კომპიუტერული პროგრამის (CEAP: neumes.org.uk/view) ადაპტაციის საკითხები S-425 ხელნაწერის ქართული ნოტაციის შესასწავლად. CEAP ეხმარება მეცნიერებს ნოტაციის წესებისა და ტექსტთან ურთიერთობის გარკვევაში, CEAP ეყრდნობა მხოლოდ დაკვირვებას, რომ ნევმები, როგორც ჩანს, გამოიყენება თანმიმდევრულად, იმის მიუხედავად, რომ შემუშავებული იყო დასავლური საგალობლების ნოტაციისთვის და განსხვავდება დასავლური ნევმებისაგან. CEAP-ის მიერ უზრუნველყოფილი ანალიზის დამატებითი ვარიანტები ეყრდნობა რთული ნევმური ფორმების აღწერას უფრო მარტივი, მუსიკალურად მნიშვნელოვანი გრაფიკული კომპონენტების თვალსაზრისით. ამჟამად ასეთი სტრუქტურა უცნობია ქართული ნევმებისთვის, ამიტომ ამ ვარიანტების გამოყენება სამომავლო კვლევის საკითხია.

PAUL ROUSE UK

Software Engineer (University of Oxford) in UK universities and industry (Since 2012). Developed the Chant Editing and Analysis Program (CEAP: neumes.org.uk/view) funded by ERC grant (University of Bristol). Initially working for the University as a contractor. Was employed as a Research Associate (Department of Music, 2016–2018). Is a Technical IT Specialist (2019–now). Developed digital exhibition of manuscripts displayed (Spain, Portugal), and on the web (expo.neumes.org.uk). Has written CEAP and other software, co-author of the article on CEAP (doi.org/10.1080/17546559.2021.2023752), published a paper on one of the algorithms used within CEAP (dx.doi.org/10.17613/h4qe-9j27).

COMPUTER TECHNIQUES FOR ANALYSING MEDIEVAL GEORGIAN NEUME NOTATION

Part of a panel presentation “Study of Georgian Neume Notation with Computer Assistance”; a second paper by T. Chkheidze and E. Oniani addresses musicological results.

The paper discusses techniques and remaining questions in adapting a computer program (CEAP: neumes.org.uk/view) to the study of Georgian notation used in the manuscript S-425. By finding recurring patterns, CEAP helps scholars identify the rules of a given notation and how it relates to the text, e.g. at cadences and phrase starts, without assuming a specific interpretation of neumes in terms of notes, pitches and rhythm. CEAP relies only on the observation that neumes appear to be used in a consistent manner, so, although previously developed for Western chant notations.

CEAP successfully addresses to aspects of the S-425 notation which differ from Western notation: neumes are used sparsely, not on every syllable, reducing the amount of information available for pattern matching; neumes appear both below and above the text raising questions of ordering;

CEAP relies on describing complex neume shapes. At present, no such structure is known for Georgian neumes, so the applicability of these options remains a question for future research.

თეონა რუხაძე

საქართველო

თეონა რუხაძე — ეთნომუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი. გიორგი მთაწმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, ა. ერქომაიშვილის სახელობის ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის საერთაშორისო ურთიერთობების მიმართულების კოორდინატორი, ვ. სარაჯიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის მასწავლებელი და ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის სპეციალისტი. წაკითხული აქვს მოხსენებები რესპუბლიკურ და საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციებზე. არის მუსიკალურ-ფოლკლორისტული ექსპედიციების, ეთნომუსიკოლოგიური პროექტებისა და პრეზენტაციების მონაწილე.

ტრადიციული მუსიკის ორმაგი იდენტობა: ფორმით ეროვნული, ხოლო შინაარსით სოციალისტური

1930 წელს, კომუნისტური პარტიის XVI ყრილობაზე, სტალინი სხვა მრავალ საკითხთან ერთად, ეროვნული კულტურების საკითხსაც შეეხო. ანგარიშში, მან ხაზგასმით აღნიშნა, რომ პროლეტარიატის დიქტატურის პირობებში, კულტურა უნდა ყოფილიყო „ფორმით ეროვნული, ხოლო შინაარსით სოციალისტური“. ამგვარად ფორმულირებული კულტურის შენება, მალე მთელი საბჭოთა კავშირის მასშტაბით უალტერნატივო სამოქმედო გეგმად იქნა დასახული. ბუნებრივია, ამ გეგმამ ხელოვნების სხვა დარგებთან ერთად ტრადიციული მუსიკაც მოიცვა და მთელ რიგ შემთხვევებში, იგი პოლიტიკური იდეოლოგიის პროპაგანდისტულ იარაღადაც აქცია.

მოხსენებაში განხილულია: როგორ განხორციელდა 30-იანი წლების ქართული ტრადიციულ მუსიკაში „ფორმით ეროვნული, ხოლო შინაარსით სოციალისტური“ კულტურის კონცეფცია, რა გავლენა იქონია ამ ფორმულამ ტრადიციული მრავალხმიანობის განვითარების ბუნებრივ დინამიკაზე, როგორ ტრანსფორმირდა იგი პოსტსტალინურ ეპოქაში, და რა გამოძახილს ჰპოვეს დღესდღეობით, თანამედროვე საქართველოში.

TEONA RUKHADZE

GEORGIA

The ethnomusicologist, PhD in Art Studies, associate professor at Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting, a coordinator of International Relations Department at A. Erkomaishvili Folklore State Centre of Georgia, a lecturer at V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire and a specialist at the Georgian Folk Music Laboratory. She has participated in national and international scientific conferences, various field expeditions, research and educational projects.

TRADITIONAL MUSIC: EXPLORING ITS DUAL IDENTITY AS NATIONAL IN FORM AND SOCIALIST IN CONTENT

At the XVI Congress of the Communist Party in 1930, Stalin touched upon various issues, including national cultures. In his report he emphasised that under the dictatorship of the proletariat it was important that cultural expression should be “national in form and socialist in content”. This formulation shaped cultural policy throughout the Soviet Union, including traditional music, which was used as a propaganda tool for political ideology.

This paper deals with the implementation of the concept “national in form and socialist in content” in Georgian traditional music of the 1930s, its influence on the organic development of traditional polyphony, its evolution in post-Stalin era and its resonance in contemporary Georgia.

ტანელ ტორნი
ესტონეთი

მაგისტრი კიბერუსაფრთხოებაში. ათ წელზე მეტია მუშაობს პროგრამულ უზრუნველყოფაში. ფოლკლორის სადოქტორო პროგრამის დოქტორანტი ფოლკლორში (ტარტუს უნივერსიტეტი). კვლევის ინტერესები: ესტონური ინსტრუმენტული ხალხური მუსიკა და მუსიკალური ინფორმატიკისა და ტექნოლოგიის გამოყენება ეთნომუსიკოლოგიაში. არის ესტონური ფოლკლორული საზოგადოების „ლეიგარიდის“ აქტიური წევრი, სადაც მონაწილეობს როგორც ხალხური მოცეკვავე და ესტონური დიატონურ ლილაკიან აკორდეონზე დამკვრელი.

ზეპირსა და წერილობით შორის: ვიზუალიზაციისა და ციფრული სწავლების ხელსაწყო შექმნა სეტო მრავალწილიანი სიმღერისთვის (ჟანა პარტლასთან, იანიკა ორასთან, მარი პალოლილსა და ჰანს გუნტერ ლოქთან თანაავტორობით)

მე-20 საუკუნისთვის დამახასიათებელი მუსიკალური პროცესების შედეგად სეტოს მრავალმხრივი სიმღერის უნიკალური ძველი სტილი შორდება უწყვეტ ზეპირ ტრადიციას. როგორც საპირწონე, 21-ე საუკუნის აღორძინების მოძრაობის დროს საზოგადოებაში განვითარდა ამ სტილის ცნობიერება და მისი პრაქტიკის სურვილი, მომღერლები თანამშრომლობდნენ ეთნომუსიკოლოგებთან მის შესასწავლად. შედეგი არის პროექტი შექმნას ორიგინალური ვიზუალიზაციის სისტემა Seto მელოდიებისთვის და ციფრული სასწავლო ხელსაწყოებისთვის, რომელსაც იგი იყენებს.

პრეზენტაცია წარმოგიდგენთ სისტემას, რომელიც შექმნილია გონივრული კომპრომისის მიღწევის მიზნით ძველი სტილის რაც შეიძლება მეტი მახასიათებლის გადაცემას, ტექნოლოგიურ მიზანშეწონილობას შორის. მსჯელობს, თუ როგორ არის შემუშავებული კომპიუტერული პროგრამის ფუნქციონალობა შესაფერისი სეტოს მრავალმხრივობის პარამონიული სისტემის სწავლებისთვის, დამახასიათებელი მელოდიური ვარიაცია და არქაული მიკროტონალობა. სწავლის ტრადიციული გზა მომღერლებზე, რომლებისთვისაც ადგილობრივი ზეპირი ტრადიცია ასოცირდება შემოქმედებით თავისუფლებასთან და იდენტობის საერთო განცდასთან.

TANEL TORN ESTONIA

Master's degree in Cyber Security and has worked in software development for over a decade. Post-graduate in folklore (University of Tartu). Research interests: Estonian instrumental folk music and application of music informatics and machine learning to ethnomusicology. He is an active member of the Estonian folklore society “Leigarid”, where he is a folk dancer and player of Estonian diatonic button accordion.

BETWEEN THE ORAL AND WRITTEN: CREATION OF VISUALISATION AND DIGITAL TEACHING TOOL FOR SETO MULTI-PART SINGING (Co-authors JANIKA ORAS, ŽANNA PARTLAS, MARI PALOLIL AND HANS-GUNTER LOCK)

As a result of the musical processes typical of the 20th century, unique older style of Seto multi-part singing is receding from the continuous oral tradition. As a counterbalance, during the revival movement of the 21st century awareness of this style and a desire to practice it developed in the community, singers collaborated with ethnomusicologists to learn it. This resulted in the project to create an original visualization system for Seto melodies and digital learning tool it uses.

The paper introduces the system, which is created with the aim of achieving a reasonable compromise between the transmissions of as many features of old style as possible, technological feasibility. Discusses how the functionalities of the computer program under development are suitable for teaching the harmonic system of Seto polyphony, characteristic melodic variation and archaic microtonality. Ethical issues include the implications of introducing a written component into an oral music culture, and the impact of an inherently non-traditional way of learning on singers for whom the local oral tradition is associated with creative freedom and a shared sense of identity.

ნინო ზირცხალავა

საქართველო

ეთნომუსიკოლოგი, თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის გრიგოლ ჩხიკვაძის სახელობის ეთნომუსიკოლოგიის ლაბორატორიის სპეციალისტი. იკვლევს ქართული საერო და სასულიერო მუსიკალური შემოქმედების ესთეტიკის საფუძვლებს შუა საუკუნეების ქართული ფილოსოფიის ასპექტით. მონაწილეობს საერთაშორისო კონფერენციებში და სიმპოზიუმებში. გამოქვეყნებული აქვს არაერთი სტატია კონსერვატორიის სამეცნიერო შრომების კრებულებსა და ჟურნალებში. ავტორია წიგნისა: „იოანე პეტრიტი და ქართული მუსიკალურ-ესთეტიკური აზროვნება“ (2022).

დიმიტრი არაყიშვილის ერთი წერილის შესახებ

სტატია ეძღვნება გამოჩენილი ქართველი კომპოზიტორის, მუსიკოს-მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის – დიმიტრი არაყიშვილის დაბადებიდან 150 წლისთავს. იგი ერთ-ერთი პირველი ქართველი პროფესიონალი მუსიკოსია, ვინც ქართული ხალხური მუსიკა მეცნიერული კვლევის ობიექტი გახდა. არაყიშვილის მიერ გამოთქმულ იქნა თვალსაზრისი ქართული ხალხური მუსიკის ეროვნული ხასიათის განმსაზღვრელი ჰარმონიული აზროვნების, კერძოდ, თვითმყოფადი წარმომავლობის არატერციული წყობის აკორდიკის შესახებ. „ტრიქორდი კვინტაში“ მან ქართული ჰარმონიის „თვით ბუნებად“ აღიარა, რამაც მუსიკის თეორიის მკვლევართა შორის სერიოზული პოლემიკა გამოიწვია. მოხსენებაში განხილული იქნება დ. არაყიშვილის წერილი «Об общих нормах и национальной самобытности» („საერთო ნორმებისა და ნაციონალური თვითმყოფადობის შესახებ“), რომელიც ბორის შტეინპრესის კრიტიკული სტატიის «О некоторых общих нормах музыкального языка» („მუსიკალური ენის ზოგიერთი საერთო ნორმის შესახებ“) საპასუხოდ გამოქვეყნდა 1952 წელს ჟურნალში «Советская музыка», №7. არაყიშვილის წერილი ადასტურებს, რომ ქართულ ხალხურ მუსიკალურ კანონზომიერებებთან, კერძოდ კვარტ-კვინტაკორდთან დაკავშირებით არაყიშვილის დამოკიდებულება შემთხვევითი, უარგუმენტოდ გამოთქმული თვალსაზრისი კი არ არის, არამედ მუსიკოს-მეცნიერის მიერ კარგად გააზრებული და სრულიად კატეგორიული განაცხადია.

NINO PIRTSKHALAVA GEORGIA

The ethnomusicologist, specialist at Grigol Chkhikvadze Laboratory of Ethnomusicology of Tbilisi State Conservatoire. Explores the foundations of the aesthetics of Georgian secular and sacred music from the standpoint of medieval Georgian philosophy. Participates in international conferences and symposia; has published a number of articles in the collections of scientific works of the Conservatoire. The author of the book: “Ioane Petritsi and Georgian Musical-Aesthetic Thinking” (2022).

ABOUT DIMITRI ARAKISHVILI'S ONE LETTER

The paper is dedicated to the 150th anniversary from the birth of Dimitri Arakishvili, a prominent Georgian composer, musician-scholar and public figure. He is one of the first Georgian professional musicians who made Georgian folk music the object of scholarly research. Arakishvili expressed a viewpoint about the harmonic thinking, which determines national character of Georgian folk music, namely about the non-tertiary arrangement of independent origin. His recognition of “trichord in fifth” as the “very nature” of Georgian harmony, caused serious controversy among music theory scholars.

The paper discusses Arakishvili's letter “On General Norms and National Identity”, published in “Sovetskaya muzika” magazine #7 (1952) in response to the critical article “On some general norms of musical language” by Boris Steinpress. It confirms that Arakishvili's attitude to the regularities of Georgian folk music, particularly to fourth-fifth chord, is not unreasoned viewpoint, but a well-thought and completely categorical statement of the musician-scholar.

სანდრო შარ

დიდი ბრიტანეთი / საქართველო

ჯაზ-პიანისტი და კომპოზიტორი, ლონდონის თრინიტი ლაბანის მუსიკის კონსერვატორიის ჯაზის მიმართულების სტუდენტი. პრესტიჟული ბრიტანული ფესტივალების, მათ შორის, ლონდონის ჯაზ-ფესტივალის მონაწილე. ბოლო პერიოდში აქტიურად მუშაობს ქართული ტრადიციული მუსიკისა და ჯაზის ფუნქციონალური საფუძვლების სინთეზით შექმნილ საკუთარ სისტემაზე და მის მიხედვით დაწერილი აქვს არაერთი მუსიკალური კომპოზიცია.

ქართული მუსიკა ბრიტანეთის ქართულ დიასპორაში ქართული ტრადიციული მუსიკისა და ჯაზის საფუძვლების სინთეზის მოძღვრვა (საპანელო მოხსენება თეონა ლომსაძესთან ერთად)

უკანასკნელ ათწლეულებში უცხოეთში ქართველთა ემიგრაციის მზარდი ტალღის გათვალისწინებით, ქართული მუსიკის დიასპორის კონტექსტში შესწავლა განსაკუთრებით აქტუალურ ამოცანად იქცა. პანელი ეძღვნება ბრიტანეთის ქართულ დიასპორაში ქართული მუსიკის მრავალმხრივი როლის განსაზღვრას, როგორც მუსიკალურ-კულტურული, ისე სოციალური თვალსაზრისით. იგი წარმოდგენილია თანამედროვე ეთნომუსიკოლოგიისთვის აქტუალური, კოლაბორაციული კვლევის ფორმატში და ეთნომუსიკოლოგიისა და მუსიკოსის თანამშრომლობის საინტერესო მაგალითს იძლევა.

კერძოდ, პანელის დასაწყისში ეთნომუსიკოლოგი თეონა ლომსაძე მსჯელობს ქართული მუსიკის ფუნქციონირებაზე ბრიტანეთის ქართული დიასპორის წევრების მრავალმხრივი იდენტობის კონტექსტში და აღნიშნულ საკითხს ინგლისში დაბადებული ბრიტანელ-ქართველი ჯაზ-პიანისტისა და კომპოზიტორის, სანდრო შარის მაგალითზე განიხილავს. პანელის მეორე მოხსენება კი თავად მუსიკოს სანდრო შარის მიერაა წარმოდგენილი, ვისთვისაც ქართული ტრადიციული მუსიკა მუსიკალური აზროვნების ისეთივე საფუძველია, როგორიც კლასიკური მუსიკა და ჯაზი. მუსიკალური თვითგამოხატვის ყველაზე ორგანული გზის ძიების პროცესში სანდრო ბუნებრივად მივიდა ქართული ხალხური მუსიკისა და ჯაზისთვის დამახასიათებელი საზოგადოებრივი სისტემების შერწყმასთან. მოხსენების ფარგლებში მუსიკოსი წარმოადგენს საკუთარ ორიგინალურ საკომპოზიციო და საიმპროვიზაციო სისტემას, რომელიც ქართულ ფოლკლორსა და ჯაზში არსებული ფუნქციონალური საფუძვლების სინთეზზეა აგებული. თეორიული ანალიზი გამყარებული იქნება ამ სისტემით შექმნილი მუსიკალური მაგალითებით.

SANDRO SHAR

UK / GEORGIA

Jazz pianist and composer, currently a jazz programme student at the Trinity Laban Conservatory of Music in London. Alongside his vibrant career as a performer, including appearances at renowned British music festivals like the EFG London Jazz Festival, Love Supreme, and Jazz Refreshed, he is deeply engaged in researching Georgian traditional music. This exploration is the source of his development of a new integrated compositional and improvisatory system.

GEORGIAN MUSIC WITHIN THE GEORGIAN DIASPORA IN BRITAIN. SYSTEMATIC FRAMEWORKS FOR INTEGRATING FOUNDATIONAL PRINCIPLES OF TRADITIONAL GEORGIAN MUSIC AND JAZZ (Panel presentation with TEONA LOMSADZE)

In recent decades, due to the increasing wave of Georgian emigration abroad, studying Georgian music within the context of the diaspora has become a particularly pertinent task. The panel aims to determine the multifaceted role of Georgian music in the Georgian diaspora in Britain from both musical-cultural and social perspectives. It is presented in a collaborative research format, which is especially relevant for contemporary ethnomusicology.

Specifically, at the beginning of the panel, ethnomusicologist Teona Lomsadze discusses the function of Georgian music in the context of the multilayered identities of the members of the Georgian diaspora in Britain, using the example of British-born Georgian jazz pianist and composer Sandro Shar. The second presentation of the panel is presented by musician Sandro Shar himself, for whom Georgian traditional music is as much a basis for musical understanding as jazz music or classical music. In the process of seeking his most organic form of musical expression, Sandro naturally arrived at the development of a compositional and improvisatory system that merges the foundational principles found in Georgian traditional music and jazz. In the presentation, he will introduce this original system and its theoretical frameworks with the help of audio and notated examples.

ფრანკ შერბაუმი

გერმანია

FRANK SCHERBAUM GERMANY

Professor emeritus of Geophysics at the University of Potsdam/Germany. Has Created the SeismoSoundScape-Lab, a virtual lab space for transdisciplinary work in the fields of seismology, sound processing, musicology, and computer science. Between 2018 and 2023 he led the Potsdam part of the project “Computational ethnomusicology of traditional Georgian vocal music”. Since 2015, his academic research has focused on computational ethnomusicology. In this context he is working on the development of new field recording techniques including manufacturing of new sensors, generation of new multi-media datasets of traditional Georgian vocal music for computational analysis, development of new analysis and visualization techniques for non-Western music, and acoustical analysis of audio data.

GOING BEYOND WESTERN SCORES: AN ALTERNATIVE NOTATION SYSTEM FOR TRADITIONAL GEORGIAN VOCAL MUSIC

Traditional notation of Georgian vocal music in Western notation presents various challenges, yet remains widely used. This practice impacts music practice and transmission to future generations. Beyond the issues with tuning systems, Western notation fails to capture the dynamic ‘vertical thinking’ observed among Georgian singers, noted by Nadel (1933) and confirmed by recent acoustic analysis (Scherbaum and Müller, 2023), addresses this by integrating melodic and harmonic aspects into a single, intuitive graph. Harmonygrams offer several advantages: computational generation from traditional scores, correction of tuning distortions, easy perception of chord progressions, eliminating the need to read complex Western scores, and simplicity for users at all skill levels. As an accessible yet information-rich tool for singing practice, harmonygrams provide a bridge for both novices and experts to appreciate and participate in this rich musical tradition.

გეოფიზიკის ემერიტუს პროფესორი პოტსდამის უნივერსიტეტში (გერმანია). შექმნა SeismoSoundScape-Lab, ვირტუალური ლაბორატორიული სივრცე ტრანსდისციპლინური მუშაობისთვის სეისმოლოგიის, ხმის დამუშავების, მუსიკალოგიისა და კომპიუტერული მეცნიერების სფეროებში. 2018-2023 წ. ხელმძღვანელობდა პროექტის „ტრადიციული ქართული ვოკალური მუსიკის კომპიუტერული ეთნომუსიკოლოგია“ პოტსდამის ნაწილს, 2015 წლიდან მისი კვლევები ფოკუსირებულია კომპიუტერულ ეთნომუსიკოლოგიაზე და მუშაობს სავსე ჩანერის ახალი ტექნიკის შემუშავებაზე, ახალი სენსორების წარმოებაზე, ტრადიციული ხალხური სიმღერის ახალ მულტიმედია მონაცემთა ნაკრების შექმნაზე, არადასავლური მუსიკის ახალი კომპიუტერული ანალიზისა და ვიზუალიზაციის ტექნიკაზე და აუდიო აკუსტიკურ ანალიზზე.

დასავლური ნოტაციის მიღმა: ნოტაციის ალტერნატიული სისტემა ქართული ტრადიციული ვოკალური მუსიკისთვის

ქართული ვოკალური მუსიკის ტრადიციული ნოტაცია დასავლურ სისტემაში გამოწვევებთანაა დაკავშირებული თუმცა ფართოდ გამოიყენება, რაც გავლენას ახდენს მუსიკალურ პრაქტიკასა და სწავლებაზე. წყობასთან დაკავშირებულ პრობლემებთან ერთად, დასავლური ნოტაცია ვერ ახერხებს ქართველ მომღერლების დინამიური „ვერტიკალური აზროვნების“ დაფიქსირებას, რასაც ნადელიც აღნიშნავდა (1933) და ბოლო აკუსტიკური ანალიზით (შერბაუმი და მიულერი, 2023) არის დადასტურებული. ეს უნარი დახვეწილია მომხილავი ზეპირი ტრადიციის საშუალებით, რაც გამოწვევას წარმოადგენს მათთვის ვინც მას არ იცნობს. ახალი გადაწყვეტა, ჰარმონიგრამები (შერბაუმი, 2024), ეხმარება ამას მელოდიური და ჰარმონიული ასპექტების ინტეგრირებით ერთ, ინტუიციურ გრაფიკში. ჰარმონიგრამებს აქვს რამდენიმე უპირატესობა: კომპიუტერული გენერირება ტრადიციული ნოტებიდან, აწყობის ხარვეზების კორექტირება, აკორდის პროგრესირების მარტივი აღქმა, რთული დასავლური ნოტების ნაკითხვის აუცილებლობის აღმოფხვრა და სიმარტივე ყველა დონის უნარების მქონე მომხმარებლისთვის. როგორც ხელმისაწვდომი, სასიმღერო პრაქტიკისთვის ინფორმაციებით მდიდარი ინსტრუმენტი, ჰარმონიგრამები არის ერთგვარი ხიდი როგორც დამწყებთათვის, ასევე ექსპერტებისთვის, რათა დააფასონ და მონაწილეობა მიიღონ ამ მდიდარ მუსიკალურ ტრადიციაში.

ლევან შულღიაშვილი

საქართველო

ლევან შულღიაშვილი — პროგრამული ინჟინერი, მანქანური დასწავლის და მათემატიკური ოპტიმიზაციის სპეციალისტი, გამოყენებითი მანქანური დასწავლის სფეროში რამოდენიმე ნაშრომის ავტორი.

ქართული ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის ტონალური ორგანიზაციის განსაზღვრა საარქივო საშუალო ჩანაწერების კორპუსულ ანალიზზე დაყრდნობით (დავით შულღიაშვილთან, ნანა მჟავანაძესა და ზრანკ შერბაუმთან თანაავტორობით)

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის საველე ჩანაწერების ფონოარქივი, ავთენტურიკურად შესრულებული ქართული მრავალხმიანობის უდიდესი წყაროა. ფრენკ შერბაუმის მიერ შემუშავებული გამოთვლითი ეთნომუსიკოლოგიური მეთოდოლოგიები საშუალებას გვაძლევს დავადგინოთ ტონალური ორგანიზაცია მრავალხმიანი სიმღერების მრავალარხიანი ჩანაწერებში, ამ ჩანაწერებში ინდივიდუალური ხმების არხებში ფუნდამენტური სიხშირის ტრაექტორიის დადგენით და აღმოჩენილ ტრაექტორიებში ნაპოვნი ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციების სტატისტიკური ანალიზის მეშვეობით. ეს მეთოდოლოგიები აქამდე არ გამოყენებულა საარქივო მრავალხმიანი ჩანაწერების კორპუსებზე, რადგან მათში მხოლოდ ერთარხიანი ჩანაწერებია. ბოლოდროინდელმა მიღწევებმა მანქანური დასწავლის და მუსიკალური ინფორმაციის ამოკრების სფეროებში, საშუალება მოგვცა გაგვერთინათ ნეირალური ქსელური მოდელი, რომლის საშუალებით შევქმენით თითოეულ ჩანაწერში არსებული ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციის სტატისტიკური მოდელები. იერარქიული კლასტიკის გამოყენებით, ავტომატურ რეჟიმში დავადგინეთ მსგავსი ინტერვალური სტრუქტურის მქონე ჩანაწერების ჯგუფები და სინოპტიკური ბერათარიები ყოველი ჯგუფისათვის. კვლევის შედეგები ტრადიციულ ქართულ მრავალხმიან ვოკალურ მუსიკაში არსებული ტონალური ორგანიზაციების შესახებ ახალ ხედვას გვაძლევს.

LEVAN SHUGLIASHVILI GEORGIA

Software engineer specialist in the fields of machine learning and mathematical optimization. He has co-authored several works in the field of applied machine learning.

DETERMINATION OF TONAL ORGANIZATION OF TRADITIONAL GEORGIAN POLYPHONIC VOCAL MUSIC BASED ON CORPUS ANALYSIS OF ARCHIVAL FIELD RECORDINGS (Co-authored DAVID SHUGLIASHVILI, NANA MZHAVANADZE AND FRANK SCHERBAUM)

The audio archive of Georgian Folk Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire, is the largest source of recordings of authentically-performed Georgian traditional polyphonic songs. Methodologies in the field of computational ethnomusicology pioneered by Dr. Frank Scherbaum have allowed for analyzing tonal structures in multitrack recordings of polyphonic songs, by using fundamental frequency trajectory estimation on individual voice tracks and statistically analyzing the distribution of harmonic-melodic intervals. These methods were not applicable to single-track archival recordings. They have facilitated the creation of neural network-based models for estimating fundamental frequency trajectories for multiple voices in single-track recordings. Extracted are F0 trajectories from the recordings and developed statistical models to characterize harmonic and melodic interval distributions. Hierarchical clustering was employed to automatically identify groups of recordings with similar interval structures, from which synoptic scales were derived. Our findings provide insights into the tonal organizations present in Georgian traditional polyphonic vocal music.

დავით შულღიაშვილი

საქართველო

დავით შულღიაშვილი — მუსიკოლოგიის დოქტორი, საეკლესიო მუსიკის სპეციალისტი, ეთნომუსიკოლოგი. ასოცირებული პროფესორი. ასწავლის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიასა და გიორგი მთაწმინდელის სახელობის საეკლესიო გალობის უმაღლეს სასწავლებელში. ავტორია ოცდაათამდე სამეცნიერო შრომისა და სტატიისა, ხალხური სიმღერისა და საგალობელთა რამდენიმე სანოტო კრებულის, მონოგრაფიის, კატალოგის, სამგალობლო ტერმინთა ლექსიკონის. არტემ ერქომაიშვილის სახელობის პრემიის ლაურეატი.

ქართული ტრადიციული მრავალხმიანი სიმღერის ტონალური ორგანიზაციის განსაზღვრა საარქივო სავალე ჩანაწერების კორპუსულ ანალიზზე დაყრდნობით (ლევან შულღიაშვილთან, ნანა მჟავანაძესა და ფრანკ შერბაუმთან თანაავტორობით)

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების ლაბორატორიის საველე ჩანაწერების ფონოარქივი, ავთენტიკურად შესრულებული ქართული მრავალხმიანობის უდიდესი წყაროა. ფრენკ შერბაუმის მიერ შემუშავებული გამოთვლითი ეთნომუსიკოლოგიური მეთოდოლოგიები საშუალებას გვაძლევს დავადგინოთ ტონალური ორგანიზაცია მრავალხმიანი სიმღერების მრავალარხიანი ჩანაწერებში, ამ ჩანაწერებში ინდივიდუალური ხმების არხებში ფუნდამენტური სიხშირის ტრაექტორიის დადგენით და აღმოჩენილ ტრაექტორიებში ნაპოვნი ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციების სტატისტიკური ანალიზის მეშვეობით. ეს მეთოდოლოგიები აქამდე არ გამოყენებულა საარქივო მრავალხმიანი ჩანაწერების კორპუსებზე, რადგან მათში მხოლოდ ერთარხიანი ჩანაწერებია. ბოლოდროინდელმა მიღწევებმა მანქანური დასწავლის და მუსიკალური ინფორმაციის ამოკრების სფეროებში, საშუალება მოგვცა გავწვრთნათ ნეირალური ქსელური მოდელი, რომლის საშუალებით შევექმენით თითოეულ ჩანაწერში არსებული ჰარმონიული და მელოდირი ინტერვალების დისტრიბუციის სტატისტიკური მოდელი. იერარქიული კლასტერინგის გამოყენებით, ავტომატურ რეჟიმში დავადგინეთ მსგავსი ინტერვალური სტრუქტურის მქონე ჩანაწერების ჯგუფები და სინოპტიკური ბეგრათარიები ყოველი ჯგუფისათვის. კვლევის შედეგები ტრადიციულ ქართულ მრავალხმიან ვოკალურ მუსიკაში არსებული ტონალური ორგანიზაციების შესახებ ახალ ხედვას გვაძლევს.

DAVID SHUGLIASHVILI GEORGIA

PhD in Musicology, a specialist of church music, ethnomusicologist. Associate Professor, Tbilisi State Conservatoire and Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting; Author about thirty works on Georgian church chanting and folk music, several music collections, a monograph, a catalog, and a dictionary of chanting terminology. Winner of Artem Erkom-aishvili Award.

DETERMINATION OF TONAL ORGANIZATION OF TRADITIONAL GEORGIAN POLYPHONIC VOCAL MUSIC BASED ON CORPUS ANALYSIS OF ARCHIVAL FIELD RECORDINGS Co-authors LEVAN SHUGLIASHVILI, NANA MZHAVANADZE, FRANK SCHERBAUM)

The audio archive of Georgian Folk Music Laboratory of Tbilisi State Conservatoire, is the largest source of recordings of authentically-performed Georgian traditional polyphonic songs. Methodologies in the field of computational ethnomusicology pioneered by Dr. Frank Scherbaum have allowed for analyzing tonal structures in multitrack recordings of polyphonic songs, by using fundamental frequency trajectory estimation on individual voice tracks and statistically analyzing the distribution of harmonic-melodic intervals. These methods were not applicable to single-track archival recordings. They have facilitated the creation of neural network-based models for estimating fundamental frequency trajectories for multiple voices in single-track recordings. Extracted are F0 trajectories from the recordings and developed statistical models to characterize harmonic and melodic interval distributions. Hierarchical clustering was employed to automatically identify groups of recordings with similar interval structures, from which synoptic scales were derived. Our findings provide insights into the tonal organizations present in Georgian traditional polyphonic vocal music.

თამარ ჩხეიძე საპარტეზო

მუსიკოლოგი, ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი, თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ასოც. პროფესორი, გიორგი მთანინდელის სახ. გალობის უნივერსიტეტის დეკანი და პროფესორი. სამეცნიერო ინტერესები: ქართული საეკლესიო თეორიულ-ისტორიული და მუსიკალურ-ლიტურგიკული ასპექტები, გამოყვეყნებული აქვს 50-მდე სამეცნიერო სტატია, არის თანაავტორი „სამგალობლო ტერმინთა ლექსიკონისა“, ჰარმონიის ქრესტომათიისა, ავტორი წიგნისა „ქართული საეკლესიო მუსიკის თეორიის საფუძვლები“ (ლექციები). სისტემატიურად მონაწილეობს სამეცნიერო კონფერენციებსა და ფორუმებში საქართველოსა და უცხოეთში. იყო მიწვეული ლექტორი ლუბეკის (2018) და ლისტის სახ. სამუსიკო აკადემიებში (2019), უძღვებოდა სალექციო კურსებს ქართული ტრადიციული მუსიკის თეორიის შესახებ. მონაწილეობს და ხელმძღვანელობს თბილისის კონსერვატორიისა და გალობის უნივერსიტეტის ინსტიტუციურ, საგანმანათლებლო და სამეცნიერო პროექტებს. 2014 წლიდან არის ქართული მუსიკის სექციის ერთ-ერთი დამფუძნებელი და მონაწილე შუა საუკუნეების და რენესანსული მუსიკის ყოველწლიურ საერთაშორისო კონფერენციაზე (ე. ონიანთან ე. ჭაბაშვილთან და ხ. მანაგაძესთან ერთად).

ქართული ნაწარმი ნოტაციის კომპიუტერული საშუალებებით შესწავლის შედეგები და პერსპექტივები (კატარინა ონიანთან თანაავტორობით)

მოხსენება წარმოადგენს პოლ როუზის საპანელო პრეზენტაციის ნაწილს. მასში ნაჩვენებია კომპიუტერული პროგრამის (CEAP) გამოყენების არეალი მუსიკოლოგიური კვლევის პროცესში, ნაჩვენებია პროგრამის შესაძლებლობები სტატისტიკური ანალიზის მიმართულებით მნიშვნელოვანი სამეცნიერო დასკვნების გასაკეთებლად. პროგრამა იძლევა სტაბილური გრაფიკული ფორმულების გამოვლენისა და მათი კლასიფიცირების საშუალებას, გამოავლენს გრაფიკული კომბინაციების რვა ხმის სისტემაში განთავსების კანონზომიერებას, ვერბალური ტექსტისა და ნევმური კომბინაციების ურთიერთობის თავისებურებას. ასეთი კვლევის ეფექტურობა უკვე დამტკიცდა ბრისტოლის უნივერსიტეტის პროფესორებთან ჩვენი ერთობლივი პროექტის განხორციელების პროცესში (ხელმძღვანელი პროფ. ემა ჰორნბი), მაგ. განკვეთის ნერტილების ფუნქციასთან დაკავშირებით. მომავალში, აღნიშნული პროგრამის მეშვეობით ჩატარებული ანალიზი ნევმირებული და ნოტირებული საგალობლების კომპარატიულ კვლევის ეფექტიანობას გაზრდის.

TAMAR CHKHEIDZE GEORGIA

Musicologist, Doctor of Art Studies, Assoc. Professor, head of Church Music department at TSC. Dean of Faculty and Professor at Giorgi Mtatsmindeli Chanting University. Research interests: studying musical-liturgical, historical-theoretical aspects of Georgian chanting, medieval Georgian and European musical systems. The author of about 50 scientific works (published in Georgia and elsewhere). Participates in scientific forums in and outside Georgia. She leads musical-theoretical and liturgical study courses. Was an invited lecturer at The Lübeck Academy of Music and The Liszt Academy of Music.

RESULTS AND PERSPECTIVES OF STUDYING GEORGIAN UNPITCHED NOTATION WITH COMPUTER ASSISTANCE (Co-author EKATERINE ONIANI)

The part of a panel presentation “Study of Georgian Neume Notation with Computer Assistance” By Paul Rouse, and Ekaterine Oniani.

The paper presents the area of use of CEAP computer program in musicological research to obtain important scientific conclusions. The program allows to identify stable graphic formulas and their classification, reveals the regularities of placing graphic combinations in the context of ochtoechos system, the relation peculiarities of verbal text and neume combinations. Effectiveness of such research has already been proven in the frame of our joint project with professors of the University of Bristol. In the future, the analysis carried out within the framework of this program will increase the effectiveness of the comparative study of liturgical hymns written in different notated systems.

მაკა ხარძიანი

საპარტეზო

ეთნომუსიკოლოგი, მუსიკოლოგიის დოქტორი; ვანო სარაჯიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტმკსც-ის მთავარი მეცნიერ-თანამშრომელი; გიორგი მთანმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტის მონვეული ლექტორი; ეთნომუსიკოლოგთა შემოქმედებით ჯგუფ „ნანინას“ დირექტორი; „ქართველ ქალთა ტრადიციული მუსიკის ფესტივალ „ნანინას“ თანადაფუძნებელი; ქართული ხალხური სიმღერისა და ცეკვის ანსამბლ „მართვეს“ პედაგოგი.

მისი სამეცნიერო ინტერესების სფეროა სვანური მუსიკალური ფოლკლორი, ტრადიციული მუსიკის სასცენო შემსრულებლობის პრობლემები, ქართული ხალხური მუსიკის ჟანრები და სხვ. არის სამეცნიერო ნაშრომებისა და მონოგრაფიების ავტორი, სასწავლო და სამეცნიერო კრებულების შემდგენელი; მონაწილეობა აქვს მიღებული სხვადასხვა ადგილობრივ და საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმში; ჩართულია არაერთ სამეცნიერო პროექტში.

ფერხული — ქართული ტრადიციული მუსიკის შესრულების უძველესი ფორმა

სტატიაში განხილულია: 1. ფერხული — მრავალშრიანი სინკრეტული ფენომენი, რომელიც, შესაძლებელია განვიხილოთ, ერთი მხრივ, როგორც სინკრონული მოვლენა — სიტყვის, მუსიკისა და მოძრაობის სინთეზი, მეორე მხრივ — დიქრონიულ ჭრილში — მისი გენეზისისა და ევოლუციის გათვალისწინებით; 2. ფერხული, როგორც ქართველთა მუსიკალური აზროვნების არქაეოლოგიის ერთ-ერთი დასტური. საქართველოს თითქმის ყველა კუთხეში გავრცელებული, საკულტო-რიტუალური ჟანრის საფერხულო სიმღერების ფესვები მინიმუმ 4 ათასწლეულის მიღმაა საძიებელი, რასაც ადასტურებს ძვ. წ. აღ-ის II ათასწლეულის მატერიალური კულტურის ძეგლებზე აღბეჭდილი, რიტუალური საფერხულო ქმედების უძველესი გამოსახულებები; 3. ფერხული, როგორც შესრულების ფორმა და არა ფოლკლორული მუსიკის ჟანრი, როგორც მას ზოგიერთი მეცნიერი განიხილავს; 4. ფერხულის ფორმები ქართულთა წარმართული აზროვნების კონტექსტში.

ავტორი ემყარება ინტერდისციპლინური კვლევის მეთოდს, რომელიც საშუალებას აძლევს, შეისწავლოს ფერხულის მრავალშრიანი ფენომენი არქეოლოგიური, ისტორიული, ეთნოქოროლოგიური, ეთნომუსიკოლოგიური, ანთროპოლოგიური, ფსიქოლოგიური და სხვა მიდგომებით.

MAKA KHardzIANI

GEORGIA

Ethnomusicologist, Doctor of Musicology; chief researcher at IRCTP of Vano Sarajishvili Tbilisi State Conservatoire; a guest lecturer at Giorgi Mtatsmindeli Chanting University; Head of Nanina creative group of ethnomusicologists; co-founder of Georgian Women's Traditional Music Festival "Nanina"; teacher of Georgian folk song and dance ensemble Martve.

Research interests: Svan folk music, traditional music performance, Georgian folk music genres, etc. The author of several scientific articles and monographs, compiler of educational and scientific collections; a participant of various local and international scientific forums, several scientific projects.

ROUND DANCE AS THE OLDEST FORM OF PERFORMANCE OF GEORGIAN TRADITIONAL MUSIC

The paper discusses: 1. Round dance as a multi-layered syncretic phenomenon, which, can be studied, as a synchronous phenomenon and as a diachronic context - taking into account its genesis and evolution; 2. Round dance as a proof of the Georgians' archaic musical thinking. The roots of cult-ritual songs with round dance, disseminated in almost all parts of Georgia, date back to at least 4 millennia, which is confirmed by ancient images imprinted on the monuments of the 2nd millennium B.C.; 3. Round dance as a form of performance; 4. Round dance in the context of pagan thinking of the Georgians.

The paper bases on an interdisciplinary research method that allows studying the multilayered phenomenon with the different approaches.

მრგვალი მაგიდა: ხმოვანი არქივირების ტრადიციული ცნებები და დღევანდელი გამოწვევები

ნამყვანი: გარდა ლეხლაიტნარი

არქივები, და განსაკუთრებით ხმოვანი არქივები დიდი ხნის წინ დაარსებული ინსტიტუციებია, სადაც ცოდნის გაუმჯობესების მიზნით დაცულია სხვადასხვა არტფაქტები (წერილობითი დოკუმენტები, ფოტოები ან ხმოვანი და ვიდეო ჩანაწერები). სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, ისინი ასევე შეიძლება ჩაითვალოს ადამიანის მეხსიერების საცავებად. პირველი ხმოვანი არქივები შეიქმნა 100 წელზე მეტი ხნის წინ, იმდროინდელი ტექნოლოგიებისა და კატალოგიზაციის იდეების შესაბამისად. მას შემდეგ, არქივმა, როგორც დინამიურმა ორგანიზმმა, განიცადა მოლოდინებისა და იმპერატივების ცვლილებები. საკმაოდ დიდი ხნის მანძილზე არქივები განხილვის საგანს არ წარმოადგენდა, მაგრამ ისტორიულ კვლევებში ცვლილებების შემდეგ, არქივები, როგორც წყაროების საცავი, როგორც ადამიანურ გავლენებზე, ძალაუფლების ურთიერთობებზე, პოლიტიკურ და სოციალურ კავშირებზე დამოკიდებული ინსტიტუტები, დებატების საგანი გახდა. გარდა ამისა, ხმოვანი არქივები ვითარდება ჩანერისა და შენახვის ტექნოლოგიური მიღწევების ხარჯზე. და ბოლოს, არანაკლებ მნიშვნელოვანია რომ ისინი კონკურენციას უწევენ ციფრულ სფეროს. მრგვალი მაგიდა, გერდა ლეხლაიტნერის თავჯდომარეობით, მიზნად ისახავს განსახილველად წარმოადგინოს სხვადასხვა თვალსაზრისი, მიდგომები და მოდელები.

მონაწილეები:

აბდულა აკატი

მიუხედავად ხმოვანი არქივირების გარკვეული ერთიანი მოლოდინის არსებობის, რაც განისაზღვრება მისი დაახლოებით 125წლიანი ისტორიული განვითარებით, მისი ადგილით ეთნომუსიკოლოგიაში და მისი პასუხით ტექნოლოგიურ მიღწევებზე, ჩვენ ნამდვილად ჩვენ არ შეგვიძლია ვამტკიცოთ, რომ ხმოვანი არქივები შედგება ერთიანი სტრუქტურებისგან ან ყალიბდება თანმიმდევრული პრაქტიკით. მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში, განსხვავებულმა პოლიტიკურმა, ეკონომიკურმა და ინტელექტუალურმა ფაქტორებმა განაპირობა მრავალი განსხვავებული მოდლობის გაჩენა, რაც ასახავს მუსიკალური ფორმების, კულტურული კოდებისა და პოლიტიკური დამოკიდებულების ფართო სპექტრს. ამას გარდა, ძალიან განსხვავდება ცოდნის მიღებასა და პრეზენტაციასთან დაკავშირებული ჩვევები და ქცევები. მაგალითად, მოძველებული ცოდნა ან ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურა შეიძლება ხელახლა აღმოჩნდეს ერთგან ან ახლებურად იქნას გამოყენებული მეორეგან. მე მოკლედ განვიხილავ, თუ როგორ განვითარდა ხმოვანი არქივირება თურქეთში და ამ საკითხს გავაანალიზებ შედარების შერჩეული მეთოდების დახმარებით.

მიგელ გარსია

ხმის ჩანერის ისტორიამ სამი მნიშვნელოვანი აჩქარება განიცადა მე-20 საუკუნის ბოლო მეოთხედიდან: პირველი 1980-იანი წლების შუა ხანებიდან კომპაქტური დისკებისა და სხვა ციფრული რესურსების გამოჩენისა და ფართო მოხმარებიდან// პირველი, 1980-იანი წლების შუა ხანებში კომპაქტური დისკებისა და სხვა ციფრული რესურსების გამოჩენითა და ფართოდ გავრცელებით, მეორე 1990-იანი წლების დასაწყისში მსოფლიო ელექტრონული ქსელის არქიტექტურის სტანდარტიზაციით და შემდეგ, 21-ე საუკუნის დასაწყისში ე.წ. ჭებ 2.0-ის განვითარებით. ამ გადამწყვეტმა მოვლენებმა შექმნეს სრულიად ახალი სცენარი ხმოვანი არქივირებისთვის, რამაც გამოიწვია მისი ფიზიკურობის, კონტროლის მექანიზმების, მომხმარებელთა როლებისა და ეპისტემოლოგიური მნიშვნელობის ხელახალი შეფასება, სხვა ასპექტებთან ერთად. რამაც სხვა ასპექტებთან ერთად გამოიწვია მისი მატერიალურობის, კონტროლის მექანიზმების, მომხმარებლების როლებისა და ეპისტემოლოგიური მნიშვნელობის ხელახალი შეფასება. დღეს ჩვენ ვდგავართ პარადიგმის ცვლილების ზღვარზე.

სანდრო ნათაძე

საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ დიდი როდენობითაა ქართულ ხალხურ რეპერტუარის საარქივო მასალები. ამ მასალების მიმართ როგორც ქართველი, ისე უცხოელ სპეციალისტებისა და მოყვარულების ინტერესის მიუხედავად, ამ სფეროში ყოვლისმომცველი კვლევა არ ჩატარებულა. ზოგიერთ შემთხვევაში, თავად ორგანიზაციებს არ აქვთ სრული ინფორმაცია თავიანთი აქტივების შესახებ. ძველი ჩანაწერების დიგიტალიზაცია და სხვადასხვა ქვეყნის არქივებში მიმოფანტული მასალების მოძიება სერიოზული პრობლემაა. ამ პრობლემის მოსაგვარებლად ფასდაუდებელია ძირითადი არქივების მიერ შენახული ელექტრონული მონაცემთა ბაზები. ფოლკლორული საარქივო მასალების (ფოტოები, ვიდეო და აუდიო ჩანაწერები, ხელნაწერები) საფუძვლიანად დასაბუთებისთვის საქართველოში შეიქმნა ელექტრონული პლატფორმა.// ფოლკლორული საარქივო მასალების (ფოტოები, ვიდეო და აუდიო ჩანაწერები, ხელნაწერები) დეტალური დოკუმენტაციისთვის საქართველოში შეიქმნა ელექტრონული პლატფორმა. თუმცა წინ გადადგმულ ყოველ ნაბიჯზე ჩნდება ახალი პრობლემები, რომელთა გადანწყვეტა დამატებით ძალისხმევასა და დაგეგმვას მოითხოვს.

სუზანა სარღო

ციფრულ ტექნოლოგიებზე და ინტერნეტზე ფართო ხელმისაწვდომობამ გააფართოვა ზოგადი გაგება იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს არქივი, რას ინახავს იგი და რამდენად მოქნილია ის კლასიფიკაციისა და წვდომის თვალსაზრისით. არქივის ამ დემოკრატიზაციამ მას სხვა ტიპის ძალაუფლება მიანიჭა. ამჟამად, მისი მნიშვნელობის, როგორც მეხსიერების სხვადასხვა რეჟიმების საცავის აღიარება, ზრდის არქივებში წარმოდგენილი მასალების მნიშვნელობას, ხოლო ინტერნეტ საშუალებები გაძლევთ თვითრეპრეზენტაციის შესაძლებლობას. ცალკეულ პირებს, თემებსა და ინსტიტუტებს ახლა შეუძლიათ შექმნან საკუთარი არქივები ან მათი განვითარებისთვის პროფესიონალ არქივარიუსებთან ითანამშრომლონ. საარქივო პროცესებში ერთობლივი კვლევის პრაქტიკის გამოყენება ბადებს მნიშვნელოვან კითხვებს, რომლებზეც პასუხის გაცემა დღეს გადამწყვეტია, განსაკუთრებით მაშინ, როცა სამოქალაქო მეცნიერება სულ უფრო მნიშვნელოვანი ხდება კვლევისა და ინსტიტუციური როლების განმტკიცებისთვის.

ROUND TABLE: TRADITIONAL CONCEPTS OF SOUND ARCHIVING AND TODAY'S CHALLENGES

SPEAKER: GERDA LECHLEITNER

Archives, and especially sound archives, are long established institutions following the aim to preserve various artifacts (written documents, photographs or sound and video recordings) for the increase of knowledge. In other words, they also can be seen as repositories of human memory. The first sound archives were established more than 100 years ago, depending on the respective technologies and ideas of cataloging. Since that, the archive as a dynamic body has undergone changing expectations and imperatives.

For quite a long time archives were not under discussion, but since the turn in historical studies archives as storage of sources, as institutions depending on human bias, power relations, political and social entanglements are topics of debates. Sound archives, additionally, are driven by technical enhancements in the recording and preserving domain. Last, but not least, they are in competition with the digital domain. The round table, chaired by Gerda Lechleitner, aims to present different views, approaches and models to be discussed. The contributors and their input, in alphabetical order, are:

PARTICIPANTS:

ABDULLAH AKAT

While there are certain uniform expectations of sound archiving today, determined by its historical development over approximately 125 years, its place within ethnomusicology and its responsiveness to technological advances, we cannot really claim that sound archives consist of uniform structures or are shaped by consistent practices. Across different regions of the world, varying political, economic, and intellectual factors have resulted in many different modalities, reflecting a wide variety of musical forms, cultural codes, and political settings. Additionally, habits and behaviors related to knowledge production and presentation vary widely. For instance, outdated knowledge or technological infrastructures in one place may be rediscovered or newly utilized in another. In this talk, I will briefly discuss how sound archiving has evolved in Turkey, and will contextualize this with the help of selected comparators.

MIGUEL GARCIA

The history of sound recording witnessed three significant accelerations since the final quarter of the 20th century: first, in the mid-1980s with the emergence and widespread adoption of CDs and other digital resources, second, by the early 1990s, with the standardization of the architecture of the World Wide Web, and then, at the beginning of the 21st century, with the development of the so-called Web 2.0. These pivotal events generated a totally new scenario for sound archiving, prompting a reassessment of its physicality, control mechanisms, roles of users, and epistemological significance, among other facets. Today, we stand at the brink of a paradigm shift.

SANDRO NATADZE

In Georgia and abroad there is a large number of archival materials on Georgian folk repertoire. Despite the interest that these materials arouse among both Georgian and foreign specialists and amateurs, no comprehensive research has been conducted in this field. In some cases, the organisations themselves do not have complete information about their holdings. Digitisation of old records and searching for materials scattered in archives of different countries is a serious problem. Electronic databases maintained by major archives are invaluable in addressing this problem. To thoroughly document folklore archival materials (photographs, video and audio recordings, manuscripts), an electronic platform has been created in Georgia. However, with each step forward, new problems arise, the solution of which requires additional efforts and planning.

SUSANA SARDO

The widespread access to digital technologies and the internet has broadened the general understanding of what constitutes an archive, what it stores, and its flexibility in terms of classification and access. This democratization of the archive has given it another type of power. Presently, the recognition of its significance as a repository for diverse modes of representing memory enhances the value for those represented within the archives, and internet facilities offer opportunities for self-representation. Individuals, communities, and institutions are now able to create their own archives or collaborate with professional archivists in their development. Employing shared research practices in the archival processes prompts significant questions that are crucial to address today, especially as citizen science becomes increasingly essential in validating research and institutional roles.

Abdullah Akat, PhD, an ethnomusicologist, is a Professor and executive board member at İstanbul University State Conservatory, Department of Musicology, Ethnomusicology Program (2019 to date). He is the Chair of the ICTMD Study Group on Music and Dance in the Turkic World, and the Editor-in-Chief of the Musicologist journal (since 2017). His fieldwork activities, publications, research projects, and presentations are related to music archiving, the Türkiye-Black Sea, Balkan, Crimean, and Caucasian music cultures.

abdullahakat@istanbul.edu.tr

Miguel A. García has a PhD degree in Anthropology from the University of Buenos Aires (Argentina). He works as Researcher of the National Scientific and Technical Research Council (Argentina). He is Director and Editor of *El oído pensante*. He has been President of the Argentine Association of Musicology and a member of the Executive Committee of the *de las (etno)musicologías. Reflexiones sobre sus usos, sentidos y condición virtual* (editor, 2023, Berlin). His research areas are: the theory and epistemology of the sound archive, the sound universe of the Internet and the musical practices of the native peoples of Chaco and Tierra del Fuego.

switayah@yahoo.com.ar

Gerda Lechleitner worked from 1996 till 2020 in the Phonogrammarchiv of the Austrian Academy of Sciences and was responsible for the historical collections. She was editor of the CD edition *The Complete Historical Collections 1899-1950* and editor of the Phonogrammarchiv's Yearbook *International Forum on Audio-Visual Research*. She has been co-chair of the Study Group on Sources and Archives for Music and Sound Studies of the International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD) and member of the European Seminar in Ethnomusicology (ESEM).

gerda.lechleitner@oeaw.ac.at

Sandro Natadze has a Bachelor in Philosophy from the Ilia State University. He is a member of Folk ensemble “Adilei”, head of the Archive of the State Folklore Center of Georgia, CEO and Co-Founder of NGO „Folklife Georgia“, and CEO and founder of the tourist agency „Village life“. He has held lecture courses at the Brandeis University about “Georgian folk labor songs” as well as online courses about Georgian folk songs for an Italian audience.

natadzesandro@gmail.com

Susana Sardo is an ethnomusicologist, Full Professor at the University of Aveiro, and Visiting Professor at the University of Goa under the JH Cunha Rivara Chair. Since 1987, she has been conducting research on Goa within a broader framework associated with music and Lusophony. Since 2010, she has been dedicated to research on sound archives and in 2017 she became part of the steering committee of the Study Group on Sources and Archives for Music and Sound Studies of the International Council for Traditions of Music and Dance (ICTMD). Since July 2023, she has been a member of the Executive Board of ICTMD and the Coord of the European Seminar in Ethnomusicology (ESEM). She founded the University of Aveiro branch of the Institute of Ethnomusicology – Center for Studies in Music and Dance in 2007, which she coordinated until January 2023.

ssardo@ua.pt

ფოტო: მ. კილაძე / Photo: M. Kiladze

კონსერვატორიის დიდი დარბაზი

აგებულია 1938-1941 წლებში. იგი, როგორც არქიტექტურული ძეგლი, შესულია კულტურული მემკვიდრეობის უძრავ ძეგლთა სიაში. დარბაზი აღდგენილი და რესტავრირებულია 1997 წელს. დარბაზი გათვლილია 500 ადგილზე. გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკური თვისებებით. გათვალისწინებულია კამერული და სიმფონიური მუსიკის კონცერტებისათვის. დარბაზს ამშვენებს *Alexsander Schuke Potsdam*-ის ფირმის 3-მანუალიანი 40-რეგისტრიანი ორგანი, *Steinway & sons*-ის ფირმის ორი საკონცერტო როიალი, გააჩნია ციფრული ხმის ჩამწერი სტუდია, მოძრავი სცენა, საორკესტრო ორმო და ყველა ის შესაძლებლობა, რომელიც პასუხობს თანამედროვე საკონცერტო დარბაზების საერთაშორისო სტანდარტებს. სხვადასხვა წლებში დარბაზში კონცერტებს მართავდნენ მსოფლიოში სახელგანთქმული ქართველი და უცხოელი მუსიკოსები, მათ შორის: ა. გოროვიცი, ე. პეტრი, დ. შტიდრი, ო. რიდი, ს. რიხტერი, ე. გილელსი, მ. როსტროპოვიჩი. კონსერვატორიის დიდი დარბაზი დღესაც სისხლსავსე ცხოვრებით ცხოვრობს და დედაქალაქის მნიშვნელოვანი კულტურული ცენტრია. ბოლო წლებში კონსერვატორიის დიდ დარბაზში ტრადიციულად ტარდება საახალწლო კონცერტების სერია, რომელშიც მონაწილეობენ თანამედროვეობის გამოჩენილი მუსიკოსები.

THE GRAND HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Grand Hall of the Conservatoire was built in 1938-1941. The Hall has been as an object of national cultural heritage. The Hall was renovated in 1997. The Grand Hall seats an audience of 500 and is distinguished for its perfect acoustic qualities. It provides all the necessary facilities for chamber and symphony music concerts while its revolving stage and orchestra pit allow for opera performances. The Hall prides itself on a three manual forty register *Alexander Schuke Potsdam* organ and two *Steinway & Sons* concert grand pianos both in excellent condition. The Grand Hall has digital audio-recording facilities. In different years outstanding musicians of the world such as: A. Horovitz, E.Petri, D. Shtidri, O Reed, S. Richter, D Oistrach, E Gilels, M Rostropovich, etc performed on the stage of the Grand Hall. Nowadays the Grand Hall is one of the major cultural centres of the capital. It has become good tradition to hold series of the New Year's concerts with the participation of prominent Georgian and visiting musicians.

კონსერვატორიის მცირე დარბაზი

მცირე დარბაზი საზეიმოდ გაიხსნა 1904 წლის 7 ნოემბერს. დარბაზის დამთავრებისათვის თანხა გაიღეს მეცენატებმა კონსტანტინე ალიხანოვმა და ძმებმა იაკობ და სტეფანე ზუბალაშვილებმა. დარბაზის ინტერიერი გვარწმუნებს იმაში, რომ XX საუკუნის დასაწყისში თბილისში არტმოდერნმა შემოაღწია. არქიტექტურული გაფორმება ეკუთვნის ცნობილ მხატვარ-დეკორატორ ნოვაკს, რომელმაც დარბაზის შიდა კედლები და ჭერი მოდერნის სტილის ძერწილი ჩუქურთმებით მორთო და მოავარაყა; კედლების გასწვრივ ბახის, ბეთჰოვენის, გლინკას, რუბინშტეინის ბიუსტებია განლაგებული; დარბაზის ელექტროგანათებისა და მოპირკეთების სამუშაოები მთლიანად *შუკერტის ფირმამ* შეასრულა.

მცირე დარბაზის 100 წლის თავზე მოხდა მისი პირვანდელი სახით აღდგენა, სრული რესტავრაცია. ორასადგილიანი მცირე დარბაზი გამოირჩევა შესანიშნავი აკუსტიკით, აღჭურვილია ციფრული ხმის ჩამწერი სტუდიით, ორი *Steinway & Sons*-ის და *Yamaha*-ს ფირმის საკონცერტო როიალებით.

RECITAL HALL OF THE CONSERVATOIRE

The Conservatoire Recital Hall was opened in a festive ceremony on November 7, 1904.

The funding necessary to finish construction was provided by philanthropists Konstantin Alikhanov and Zubalashvili (Iakob and Stepane) brothers. The interior shows very convincingly that art-modern was already familiar in Tbilisi at the beginning of the 20th century. The architectural ornamentation is the work of well-known painter and decorator Novack, who decorated the walls and ceiling of the hall with carved and gilded ornaments.

Busts of Bach, Beethoven, Glinka, and Rubinstein located along the walls of the hall. The lighting and wall tiling were provided entirely by the *Schuckert Company*. For the centennial anniversary the Recital Hall was renovated and restored to its previous design. Today, this small, 200-seat hall is distinguished by its superb acoustics. It is equipped with a digital recording studio and houses grand pianos by *Steinway & Sons* and *Yamaha*.

თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორია

თბილისის კონსერვატორია უმაღლესი მუსიკალური განათლების, შემსრულებლობისა და სამუსიკისმცოდნეო კვლევის ცენტრია საქართველოში. იგი დაარსდა 1917 წლის 1 მაისს. თავისი არსებობის მანძილზე თბილისის კონსერვატორიამ აღზარდა მრავალი გამოჩენილი მუსიკოს-შემსრულებელი, ქართველ კომპოზიტორთა და მუსიკისმცოდნეთა მთელი თაობა. ძალზედ დიდია პრესტიჟულ საერთაშორისო კონკურსებზე გამარჯვებულ სტუდენტთა თუ კურსდამთავრებულთა სია.

კონსერვატორიაში ეწყობა სხვადასხვა სახის მუსიკალური ფორუმები, რესპუბლიკური თუ საერთაშორისო კონკურსები, სამეცნიერო სიმპოზიუმები და კონფერენციები.

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი – დაარსდა იუნესკო-ს მხარდაჭერით 2003 წლის 1 თებერვალს კონსერვატორიის ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების კათედრის, მასთან არსებული კაბინეტისა და საერო და სასულიერო მუსიკის კვლევის ლაბორატორიის ბაზაზე. ცენტრს აქვს ფართო კონტაქტები, ჰყავს საერთაშორისო სამეთვალყურეო საბჭო. ცენტრმა განახორციელა არაერთი პროექტი, მათ შორის, იუნესკოს *ქართული პოლიფონიის დაცვისა და განვითარების* სამწლიანი პროგრამა (2003-2006), რომლის ფარგლებში დაარსდა ცენტრის პერიოდული ორენოვანი ბიულეტენი, გამოიცა ქართველ მეცნიერთა ეთნომუსიკოლოგიური ნარკვევები ინგლისურ ენაზე და ქართული ხალხური მუსიკალური შემოქმედების სახელმძღვანელო ორი CD-ით ქართულ ენაზე. ცენტრი ახორციელებს მრავალ საერთაშორისო პროექტსა და გამოცემას როგორც დამოუკიდებლად, ისე სხვადასხვა ინსტიტუციასთან თანამშრომლობით. დეტალური ინფორმაციისათვის იხ.: www.polyphony.ge.

THE V. SARAJISHVILI TBILISI STATE CONSERVATOIRE

Tbilisi State Conservatoire is the center of musical education, performance and musicological studies in Georgia. It was founded on 1 May, 1917. Since the day of its foundation the Conservatoire has brought up a great number of outstanding musicians, performers and generations of Georgian composers and musicologists. The list of the Conservatoire's students and graduates – prize-winners and laureates of the world's most prestigious international competitions, is quite long. Many remarkable musical forums, national and international competitions, scientific symposia and conferences are organized at the Conservatoire.

RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY was founded on 1 February, 2003 by the support of UNESCO on the premises of Tbilisi State Conservatoire Department of Georgian Folk Music, the Department's and Secular and Sacred Music Research Laboratory. The Center was involved in the realization of UNESCO's three-year (2003-2006) program for the "Safeguarding and Promotion of Georgian Traditional Polyphony". The Center has elected the International Steering Committee. As part of this program the Center established bilingual bulletin; published the book of essays by Georgian ethnomusicologists in English, the textbook on Georgian folk music (in Georgian). The Center implements many international projects and publications both independently and in cooperation with various institutions. For detailed information see: www.polyphony.ge

ანზორ ერქომაიშვილის სახელობის ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი (ყოფილი ხალხური შემოქმედების სახლი და ხალხური შემოქმედების სა-
მეცნიერო-მეთოდური ცენტრი) შეიქმნა 1936 წელს, ივანე ჯავახიშვილის, ვახტანგ კოტეტიშვილის, დიმიტრი არაყიშვილის,
ვარლამ თოფურიას, გრიგოლ ჩხიკვაძის, თამარ მამალაძის ინიციატივით. სხვადასხვა დროს ცენტრს ხელმძღვანელობდნენ
მიხეილ მგალობლიშვილი, გრიგოლ კოკელაძე, ვალერიან ცაგარეიშვილი, მიხეილ ჩირინაშვილი, რევაზ კერესელიძე, ცისანა
ქოჩეჩაშვილი, გიორგი უშიკიშვილი; ამჟამად, მისი აღმასრულებელი დირექტორია გიორგი დონაძე.

დაარსებიდან დღემდე ცენტრის პრიორიტეტები უცვლელია: ხალხური შემოქმედების სხვადასხვა დარგის ნიმუშთა მოძიება,
კვლევა და პოპულარიზაცია; ქართული ყოფის ცოცხალ ფოლკლორულ პროცესებზე დაკვირვება და ყოფიდან გამქრალი
ფოლკლორული ჟანრებისა და ნიმუშების აღდგენა-გაცოცხლება; ქართული ფოლკლორის პოპულარიზაცია და მსოფლიო
კულტურულ პროცესებში ჩართვა. წლების განმავლობაში ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრში შეიქმნა უნიკალური არ-
ქივი, რომელშიც დაცულია: ქართული ხალხური სიმღერისა და საეკლესიო საგალობელთა სანოტო ხელნაწერები; მდიდარი
ხელნაწერი, ფოტო და დოკუმენტური მასალა; საინტერესო ნაშრომები ქორეოლოგიასა და ეთნომუსიკოლოგიაში... ამჟამად
ძველი საარქივო ექსპონატები განთავსებულია ფოლკლორის ცენტრის ელექტრონულ საინფორმაციო ბაზაში. ბოლო ათ-
წლეულში ამას დაემატა მდიდარი საექსპედიციო აუდიო-ფოტო-ვიდეო და დოკუმენტური მასალა, შეიქმნა ცენტრის საქმი-
ანობის ამსახველი ფოტო-ვიდეო მატრიანე...

ფოლკლორის ცენტრმა ბოლო წლებში გამოსცა: 20-მდე აუდიო და ერთი ვიდეოალბომი, ოთხი მონოგრაფია, ხალხური სიმ-
ღერებისა და საგალობელთა 5 სანოტო კრებული, ქორეოლოგიურ ნაშრომთა ანთოლოგიები, მოხუერი ზეპირსიტყვიერების
კრებული, მცირე ფოლკლორული ლექსიკონი; გადაიღო სამი მოკლემეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი. მიმდინარე წლიდან
ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრმა, საქართველოს ხელისუფლების ინიციატივით, ქართული ფოლკლორის უკეთ მოვლა-
დაცვის მიზნით, დაიწყო ცენტრის რეგიონული წარმომადგენლობების ქსელის შექმნა.

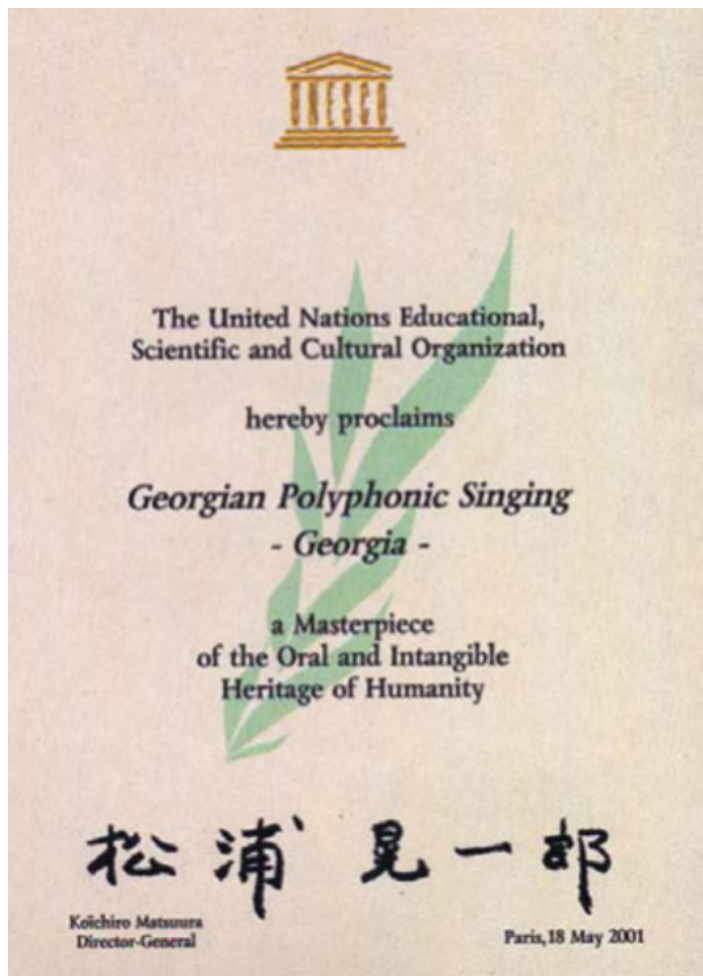
A. ERKKOMAISHVILI FOLKLORE STATE CENTRE

ანზორ ერქომაიშვილის სახელობის
ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრი

State Folklore Centre of Georgia (former House of Folk Art and Scientific – Methodological Centre of Folk Art) was founded in 1936 on the
initiative of Ivane Javakhishvili, Vakhtang Kotetishvili, Dimitri Araqishvili, Varlam Topuria, Grigol Chkhikvadze, Tamar Mamaladze and oth-
ers. At various times the Centre was headed by Mikheil Mgaloblishvili, Grigol Kokeladze, Valerain Tsagareishvili, Mikheil Chirinashvili, Revaz
Kereselidze, Tsisana Kochechashvili, Giorgi Ushikishvili. Current executive Director is Giorgi Donadze.

Since the day of its inception the Centre has immutable priorities: seek for, study and popularize the examples of various branches of folk art;
observe live folk processes in Georgia's mode of life; revive and publish vanished folk genres and examples; worldwide popularization of
Georgian folklore and its inclusion in world cultural processes. Unique archive has been created at the Centre during years, where preserved are:
notation manuscripts of Georgian folk songs and church hymns; rich oral, photo and documentary material; interesting works on choreology and
ethnomusicology, currently old archival materials are included in the digital information base of the Folk Centre; in the past years it was suppl-
mented with rich expedition, audio, photo, video and documentary material, created was the chronicle of the Centre's activity...

State Folk Centre carries out fruitful publishing activity – during the last years about 20 audio and video albums, four monographs, 5 scores of
Georgian chants, anthologies of choreology, collection of Khevi folk poetry, folk dictionary and three short documentary films were issued. For
the better preservation of Georgian folklore the Centre has started creation of its regional network.

გაერთიანებული
ერების
განათლების,
მეცნიერებისა
და კულტურის
ორგანიზაცია
აცხადებს

ქართულ მრავალხმიან
სიმღერას
- საქართველო -

კაცობრიობის ზეპირი და
ხელთუქმნელი
მემკვიდრეობის შედეგად

კოიშირო მაცუურა
გენერალური დირექტორი

(პარიზი, 18 მაისი, 2001)

„ბოლო დროის ჩემი ერთ-ერთი უძლიერესი მუსიკალური შთაბეჭდილება შონბერგის „იაკობის კიბე“ და ქართული ხალხური პოლიფონიური სიმღერის ჩანაწერებია... მუსიკის აქტიური შესრულების ეს ტრადიცია, სათავეს უძველესი დროიდან რომ იღებს, შესანიშნავი მიგნებაა, რომელიც შესრულებისათვის გაცილებით უფრო მეტს იძლევა, ვიდრე თანამედროვე მუსიკის ყველა მონაპოვარი... იოდლი, რომელსაც საქართველოში „კრიმანჭულს“ ეძახიან, საუკეთესოა მათ შორის, რაც კი ოდესმე მომისმენია“.

იგორ სტრავინსკი

“One derives a highly significant musical impression from Arnold Schonberg’s “Jacobleiter” and the recordings of Georgian polyphonic folk singing. This is a tradition of active execution of music which has roots in the remote past; it is also a splendid discovery that is capable of enriching the performing art more than all the acquisitions of modern music... The yodle, known as “krimanchuli” in Georgia, was the best I ever heard”.

Igor Stravinsky

პოდკასტი

სოფან ტომპსონი,
ჰოლი ტაილორ-ზანცი
(დიდი ბრიტანეთი)

პოდკასტი, როგორც საჯარო
არქივის ფორმა

PODCAST

SUSAN THOMPSON,
HOLLY TAYLOR-ZUNTZ
(UK)

PODCAST AS A FORM OF PUBLIC ARCHIVE

სუზან ტომპსონი

დიდი ბრიტანეთი

სუზანის შესახებ მოგვითხრობს ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო ცენტრის ბიულეტენი №27: „წინაპრების ხმები – ინგლისელი ქალის მოგზაურობა ქართული ხალხური სიმღერებისა და მომღერლების მეშვეობით“.

ანსამბლის „მასპინძელი“ შემადგენლობაში მან მონაწილეობა მიიღო ახალციხეში ჩატარებულ ფესტივალში „საქართველო“ და ერთობლივ კონცერტში ანსამბლ „ლა-ლხორთან“ ერთად.

ის საქართველოში ცხოვრობდა კოვიდ პანდემიის პერიოდში, არის ქართული ხალხური სიმღერის მოყვარული და გუნდის „მასპინძელი“ ყოფილი თავმჯდომარე.

ჰოლი ტაილორ-ზუნცი

დიდი ბრიტანეთი

ჰოლი ტაილორ-ზუნცი არის გუნდის ხელმძღვანელი ოქსფორდიდან, რომელიც რამდენიმე წელია სიღრმისეულად არის ჩართული ქართული სიმღერების შესრულებაში და უყვარს მათი სხვებისთვის გაზიარება. მან დაამთავრა ევროპული თეატრალური ხელოვნების (BA) პროგრამა ლონდონის როუზ ბრუფორდის კოლეჯში. ხელმძღვანელობს ოქსფორდის ქალთა გუნდს, რომელიც ქართულ პარმონიას ქალთა ხმებით ასრულებს და რელიგიური ხელოვნების ინსტიტუტთან ერთად ატარებს ტურებს საქართველოში. <https://hollytaylor-zuntz.com>

პროექტი „წინაპართა ხმები“ ფინანსდება ჩვენი სახსრებითა და ჩვენი ერთგული მხარდამჭერების დახმარებით.

პოდკასტის ვებ გვერდი: www.voicesoftheancestors.co.uk

მხარი დაუჭირეთ წინაპართა ხმებს: <https://patreon.com/voicesoftheancestors>

გამოიწერეთ ბიულეტენი: <http://eepurl.com/hhgoOf>

პოდკასტი როგორც საჯარო არქივის ფორმა

მოხსენების წარმოდგენის ნაცვლად, გვსურს მონაწილეობა მივიღოთ მრგვალი მაგიდის დისკუსიაში

SUSAN THOMPSON

UK

Susan features in Bulletin 27 of the IRCTP: Voices of the Ancestors – An English Woman’s Journey through Georgian Folk Songs and Singers.

With ensemble Maspindzeli, she participated in the Sakartvelo Festival visiting Akhalsike and performing with Ensemble Lakhori.

She lived in Georgia during Covid lockdown, is a Georgian folk song enthusiast and former Chair of Maspindzeli choir.

HOLLY TAYLOR-ZUNTZ

UK

Holly Taylor-Zuntz is a singing leader from Oxford, who has been deeply immersed in Georgian songs for several years and loves to share them with others. She is a graduate of the European Theatre Arts (BA) Programme at Rose Bruford College, London. She leads Oxford Kalta Choir presenting Georgian Harmony in women’s voices and co-leads tours to Georgia with the Institute of Devotional Arts.

<https://hollytaylor-zuntz.com>

The project ‘Voices of the Ancestors’ has been self-funded, with help from our dedicated supporters.

Podcast website: www.voicesoftheancestors.co.uk

Support Voices of the Ancestors: <https://patreon.com/voicesoftheancestors>

Join the newsletter: <http://eepurl.com/hhgoOf>

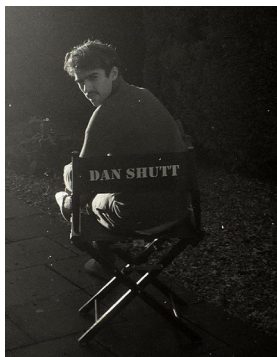
PODCAST AS A FORM OF PUBLIC ARCHIVE

Rather than present a paper, we wish to participate in the round table discussion.

ფილმი		FILM	
დან შუტი	დალი და მონადირე	LEA HAGMANN	BEYOND TRADITION OF YODELLING AND YOIKING
(დიდი ბრიტანეთი/გერმანია)		(SWITZERLAND)	
ლუა კაგმანი	იუდელისა და იოიკის ტრა-	DAN SHUTT	DALI AND THE HUNTER
(შვეიცარია)	ფიციის მიღმა	(UK/GERMANY)	

დან შატი

ღიღი ბრიტანეთი/გერმანია

დან შატი არის ბრიტანელ/გერმანელი მხატვარი, რომლის ნამუშევარი არის მცდელობა იმისა, რომ გადაილახოს უფსკრული აკადემიურ და პოპულარულ ფილმს შორის. მისი პირველი ფილმი, ალბანური პოლიფონიური სიმღერის შესახებ აჩვენებს საერთაშორისო ფესტივალებზე, რომელსაც შედეგად მოჰყვა კონცერტები ევროპაში ალბანელი მუსიკოსებისთვის, რომლებიც მონაწილეობდნენ დოკუმენტურ ფილმში. უყვარს ძაღლები და მთები.

დალი და მონადირე (ღიღი ბრიტანეთი/გერმანია)

პროდიუსერი და რეჟისორი: დან შატი

ოპერატორი: ისააკ ისტგეიტი

რედაქტორი: დან შატი

წელი: 2024-25

ხანგრძლივობა: 45—60 წუთი

ფოტოს ფორმატი: 16mm, 4k

ენები: ქართული, ინგლისური

ფილმში რეჟისორი წარმოგიდგენთ მიმდინარე დოკუმენტურ ფილმს, რომელშიც განიხილულია ხალხური ზღაპრები მონადირის შესახებ (ბეთქილ/ივანე/ჯარჯი), მის ჯადოსნურ ძაღლსა (ყურშა) და ცხოველთა დედოფალს (დალი) სვანეთიდან, რაჭიდან და ფართო საქართველოდან. ეთნომუსიკოლოგის ელენე ვირსალაძის დისერტაციაზე დაფუძნებული და სიმპოზიუმისთვის ნაცნობ მუსიკოსებთან თანამშრომლობით, ფილმი თბილისიდან მთებში მიემგზავრება, რათა აღმოაჩინოს სიუჟეტის საწყისები და მისი შთაგონებული სიმღერები.

DAN SHUTT

UK/GERMANY

Dan Shutt is a British/German artist whose work tries to bridge the gap between academia and popular film. His first film about Albanian is polyphonic singing was screened at festivals internationally and resulted in concerts across Europe for the Albanian musicians who were involved in the documentary. He loves dogs and mountains.

DALI AND THE HUNTER (UK/GERMANY)

Producer director: Dan Shutt

Camera: Isaac Eastgate

Editor: Dan Shutt

Year: 2024–25

Length: 45—60 minutes

Image format: 16mm, 4k

Languages: Georgian, English

For this screening, the director will present a work-in-progress documentary examining folk tales about the hunter (Betkil/Ivane/Jarji), his magical dog (Qursha) and the queen of the animals (Dali) from Svaneti, Racha and wider Georgia. Based on the thesis of ethnomusicologist Elene Virsaladze, and in cooperation with musicians familiar to the Symposium, the film travels from Tbilisi up into the mountains to locate the origins of the story and the songs it has inspired.

ლეა ჰაგმანი

შპეიციარი

დოქტორი ლეა ჰაგმანი, ეთნომუსიკოლოგი, რადიოჟურნალისტი და რეჟისორი. ის ხელმძღვანელობს ინტერდისციპლინარ სამაგისტრო პროგრამას „მსოფლიო ხელოვნება და მუსიკა“ ბერნის უნივერსიტეტში, სადაც გლობალური პერსპექტივიდან იკვლევს მუსიკის ღრძინებს, კელტურ მუსიკასა და არა-სემანტიკურ ვოკალურ ტრადიციებს. 2018 წელს ბერნის უნივერსიტეტში მიენიჭა მუსიკოლოგიის დოქტორის ხარისხი. არის ავტორი ნაშრომისა „კელტური მუსიკა და ცეკვა კორნუოლში“ და რეჟისორი ფილმისა „ტრადიციის მიღმა“.

იოდელისა და იოიკის ტრადიციის მიღმა (შპეიციარია)

პროდიუსერი და რეჟისორი: ლეა ჰაგმანი/რაჰელ ფონ გუნტენ
პროდიუსერი, ოპერატორები, რედაქტორი, ხმის რეჟისორი, დისტრიბუტორი: ExtraMile-Films (თომას რიკენმანი)

წელი: 2023

ხანგრძლივობა: 102 წუთი

ენები: შვეიცარიული გერმანული, გერმანული, ინგლისური

ვებსაიტი: <https://beyondtradition.ch>

<https://www.swissfilms.ch/en/movie/beyond-tradition-kraft-der-naturstimmen/4BCD479A520949D493FB9CC07EDCC129>

„რას ნიშნავს სინამდვილეში ტრადიცია?“ ამ მნიშვნელოვან კითხვას პასუხი ასობით სხვადასხვა გზით შეიძლება გაეცეს. ჩვენი დოკუმენტური ფილმი წარმოგიდგენთ სამ განსხვავებულ მომღერალს, რომლებიც სცილდებიან ტრადიციის კონსერვატიულ გაგებას: ახალგაზრდა შვეიცარიელი მომღერალი მაინრად კოხი, რომელიც აპენცილში იოდელის ბუნებრივ გარემოში გაიზარდა, თავს შეზღუდულად გრძნობს მის ტრადიციაში არსებული მრავალი აკრძალვისა და ნებადართულობის გამო.

ახალგაზრდა იოიკერს მარჯა მორტენსონს ნორვეგიის სამხრეთ-საპმიდან ძალიან განსხვავებული გამოცდილება აქვს. თავისი ოჯახის ისტორიის შესწავლისას, მან ხელახლა აღმოაჩინა სამხრეთ-საპმის იოიკის ფორმა და ის თანამედროვე კონტექსტში გააცოცხლა. ქართველ სტუდენტ-მუსიკოსს ნინუცა კახიანს სულ სხვა ისტორია აქვს. თამარ ბუაძის ხელმძღვანელობით ახალგაზრდული გუნდის „თუთარჩელას“ წევრობისას, მან არა მხოლოდ ქართულ ტრადიციული სიმღერები შეისწავლა, არამედ სხვა კულტურების სასიმღერო ფორმებსაც გაეცნო.

LEA HAGMANN

SWITZERLAND

Dr Lea Hagmann is an ethnomusicologist, radio journalist, and filmmaker. She heads the interdisciplinary master's program "World Arts and Music" at the University of Bern, where she conducts research on folk music revivals, Celtic music, and non-semantic vocal traditions from a global perspective. She completed her doctorate in musicology at the University of Bern in 2018. She is the author of "Celtic Music and Dance in Cornwall" and director of the film "Beyond Tradition".

BEYOND TRADITION: OF YODELLING AND YOIKING (SWITZERLAND)

Producer director: Lea Hagmann/Rahel von Gunten
Producer, Camera, Editor, Sound designer, Distributor: ExtraMileFilms (Thomas Rickenmann)

Year: 2023

Length: 102 minutes

Languages: Swiss German, German, English

Website: <https://beyondtradition.ch>

<https://www.swissfilms.ch/en/movie/beyond-tradition-kraft-der-naturstimmen/4BCD479A520949D493FB9CC07EDCC129>

"What does tradition really mean?" An important question that can be answered in hundreds of different ways. In our ciné-documentary, we portray three different singers that look beyond a conservative understanding of tradition: Meinrad Koch, a Swiss yodeller from the canton of Appenzell, who feels restricted by the many dos and don'ts that exist within his tradition; Marja Mortensson, a Sami yoiker from Norway, who by investigating her family's history, rediscovers the South-Sami form of yoiking and revives it in a contemporary context; And Georgian music student Ninuca Kakhiani, who sings in the renowned Tutarchela youth choir, conducted by Tamar Buadze, where she not only learns Georgian traditional songs but is also introduced to singing styles from other cultures.

ფოლკლორული ანსამბლები		FOLK ENSEMBLES	
ავსტრალია	გაუმარჯოს	AUSTRALIA	GAUMARJOS
აშშ	კიტკა	CANADA	ORI SHALVA
ბერმანია	მრავალ	FRANCE	ALILO
დიდი ბრიტანეთი	მასინძელი	FRANCE/TURKEY	FRANÇOISE ARNAUD-DEMIR
კანადა	ორი ვალვა	GEORGIA/TBILISI	AMER-IMERI
ლატვია	საუცეიასი		BAGHDATI CHOIRMASTER'S
საფრანგეთი	ალილო		SCHOOL
საფრანგეთი/ თურქეთი	ფრანსუა არნო-დემირი		MAMA DAVITI CHANTER- SINGERS' CHOIR
სერბეთი	ოვლენაკი		"ILIELEBI" STUDENT CHOIR
საქართველო	ამერ-იმერი		OF ILIA STATE UNIVERSITY
	ბაღდადის სალოტბარო		FEMALE AND MALE CHOIRS
	სკოლა		OF THE UNIVERSITY OF
	ბალოზის უნივერსიტეტის		CHANTING
	გომონათა და ვაჟთა		MARETI
	გუნდები		TRIO: TRISTAN
	ილიაუნის სტუდენტური		SIKHARULIDZE
	გუნდი „ილიელები“		KAZBEGI CHOIRMASTER'S
	მამა დავითის ტაძრის		SCHOOL
	მბალობელ-მომღერალთა		SATHANAO
	გუნდი		STUDENT CHOIR OF
	მარეთი		SHOTA RUSTAVELI
	ტრისტან სინარულიძის		STATE UNIVERSITY OF
	ტრიო		THEATER AND FILM
	სათანაო	GERMANY	MRAVALO
	ყაზგაბის სალოტბარო	LATVIA	SAUCĒJAS
	სკოლა	SCOTLAND	MADGE BRAY
	შოთა რუსთაველის	SERBIA	OPLÉNAC
	თეატრისა და კინოს	UK	MASPINDZELI
	სახელმწიფო უნივერსი- ტეტის სტუდენტური გუნდი	USA	KITKA
შოტლანდია	მარჯერი ბრეი		

ალილო საფრანგეთი

ალილო არის კაშკაშა ახალგაზრდა ვოკალური ჯგუფი, რომელიც შედგება ოთხი ფრანგი მუსიკოსისგან, რომლებიც თავდადებით იღწვიან რომ შეინარჩუნონ და პოპულარიზაცია გაუწიონ ბალკანეთისა და კავკასიის ტრადიციული სიმღერებს.

ჩვენ ვართ მაია, ელსა, ლეო და ლუსინე.

2020 წელს, ჩვენ შევიკრიბეთ ქართული რეპერტუარიდან ერთ-ერთი „ალილო“-ს შესასრულებლად და ამის შემდეგ სიმღერა აღარ შეგინწყვეტია. ბევრი სხვაც დაადგა ჩვენს გზას. ჩვენ მეგობრები ვართ, ერთად გავიზარდეთ, ერთად ვუსმენდით, ვმღეროდით და ვცეკვავდით ლამაზ მელოდიებზე, რომლებიც დედები გვიმღეროდნენ. სხვადასხვა კულტურაში მცირე ასაკიდან ჩაძირვამ ჩამოაყალიბა ჩვენი სიყვარული მუსიკისადმი და ჩვენი სიყვარული მოგზაურობისა და სხვებისგან სწავლისადმი. დღეს გვსურს გაგიზიაროთ ის, რაც ვიცით და ვისწავლოთ ყველაფერი, რაც არ ვიცით.

ჩვენ ვართ: ელსა კუსმერუკი, ლეო კუსმერუკი და ლუსინე მარტიროსიანი.

ALILO FRANCE

Alilo is a vibrant and young vocal group composed of four passionate French members committed to preserving and promoting the traditional songs of the Balkans and the Caucasus.

We are Maya ,Elsa ,Léo and Loussiné.

In ,2020 we got together to sing one of the» Alilo « from the Georgian repertoire and after that we couldn't stop singing it .And many others came our way.

We are friends who grew up together listening, singing ,dancing and vibrating to the beautiful melodies our mothers sang for us .Being immersed in different cultures from a young age has shaped our love for music and our love for traveling and learning from others. Today we hope to share what we know and learn everything that we don't.

Names :Elsa Kusmeruck ,Léo Kusmeruck and Loussiné Martirosian.

ამერ-იმერი საქართველო

ბავშვთა ფოლკლორულ-ეთნოგრაფიული სტუდია „ამერ-იმერი“ 1991 წელს დააარსა ცნობილმა ეთნომუსიკოლოგმა, ანსამბლ „მთიების“ ხელმძღვანელმა ედიშერ გარაყანიძემ, მეუღლესთან – ენათმეცნიერ ნინო ბალათურიასთან ერთად. „მთიები“ აუთენტური მიმართულების პიონერად არის მიჩნეული საქართველოში. „ამერ-იმერი“ კი მის ახალგაზრდულ ფრთას წარმოადგენს.

ანსამბლში ხალხური მემკვიდრეობისადმი კომპლექსური მიდგომაა. აქ ბავშვები სწავლობენ ტრადიციულ ქართულ საბავშვო თამაშობებს, აუთენტური სიმღერებს და ცეკვა-ფერხულეებს, ეცნობიან საქართველოს ისტორიას და ეთნოგრაფიას, მითოლოგიას, ზემოწინააღმდეგობის ნიშნებს. სწავლობენ და ტაძარში ასრულებენ საეკლესიო საგალობლებს.

ბავშვები მასწავლებლებთან ერთად დადიან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში მონყოილ ექსპედიციებში, სადაც უშუალოდ გლეხებისგანაც სწავლობენ სიმღერებს, ცეკვებს თუ სხვას. თავადაც აცოცხლებენ სოფლად მივლინებულ ტრადიციებს, ასე რომ, მათთვის პრაქტიკულად ცოცხლდება სტუდიაში მიღებული თეორიული ცოდნა.

ამის შედეგია, რომ ბავშვები სიმღერებს ასრულებენ თავისუფლად, უდირიჟოროდ, სწორედ ისე, როგორც მათი თანატოლები მღეროდნენ სოფლად საუკუნეების განმავლობაში; ქმნიან საკუთარ სტუდიურ ფოლკლორს — სიმღერების იმპროვიზაციულ ვარიანტებს, თამაშობებს, ენის გასატეხებს, გამოსაჯავრებლებს და სხვ.

„ამერ-იმერი“ მართავს წარმოდგენებს როგორც საქართველოში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. აღსანიშნავია: 1994 წელს გერმანიის საერთაშორისო ფესტივალზე „ამერ-იმერი“ ევროპის საუკეთესო სტუდიადა აღიარეს სპეციალისტებმა, რის საფუძველზეც „დოიჩე ბანკი“ მას წლების განმავლობაში უწევდა თანადაგომა; 2002 წელს „ბი-ბი-სის“ მინვევით სტუდია იმყოფებოდა დიდ ბრიტანეთში, სადაც მონაწილეობდა „საერთაშორისო კონცერტი 2002“-ში. მისი გამოსვლები და ქართული სიმღერის გაკვეთილები გადაიკა „ბი-ბი-სის“ ტელე და რადიოარხებით. 2014 და 2018 წლებში სტუდია მინვეული იყო პოლონეთში ქალაქ ნოვი სონში ბავშვთა ფოლკლორულ ფესტივალზე „მთის ბავშვთა ზემი“. სტუდიამ ფესტივალის ორგანიზატორების და ჟიურის წევრების განსაკუთრებული შეფასება და შექება დაიმსახურა.

ამერ-იმერი 2022 წლის ფოლკლორის ეროვნული ფესტივალის გამარჯვებულია.

„ამერ-იმერს“ 2001–2012 წლებში სათავეში ედგა გიგი (გიორგი) გარაყანიძე. ამჟამად სტუდიას ხელმძღვანელობენ ეთნომუსიკის თეატრ „მთიების“ წევრები და ხელმძღვანელი: მაგდა კველიშვილი

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესის ილია II-ის ლოცვა-კურთხევით „ამერ-იმერი“ 2007 წლიდან თბილისის ანდრია პირველწოდებულის სახელობის ეკლესიასთან, „ლურჯ მონასტერთან“ არსებული ბავშვთა სტუდიაა.

AMER-IMERI GEORGIA

Children's folk-ethnographic studio Amer-Imeri was founded by renowned ethnomusicologist, director of ensemble Mtiebi Edisher Garakanidze and his spouse linguist Nino Baghaturia in 1991. Mtiebi is considered a pioneer of authentic performance in Georgia. And Amer-Imeri is its youth wing. The ensemble has a complex approach to folk heritage. Here children learn traditional Georgian children's games, authentic songs and round dances, get familiarized with Georgia's history and ethnography, mythology, examples of oral folklore. They learn church hymns and chant them in the church.

Together with their teachers, children go on expeditions to different parts of Georgia, where directly from peasants they learn songs, dances and etc.

They themselves revive forgotten rural traditions, thus for them the theoretical knowledge obtained at the studio practically comes to life.

As a result, the children sing freely, without a conductor, just as their peers sang in the centuries; they create their own folklore - improvisational studio variants of songs; games, tongue twisters, etc. Noteworthy are: In 1994, specialists recognized Amer-Imeri as the best studio in Europe at the international festival in Germany. For this Deutsche Bank supported it for years; In 2002, at the invitation of the BBC, participated in the "International Concert 2002" (UK). Its performances and lessons of Georgian singing were broadcast on "BBC" TV and radio channels.

In 2014 and 2018 the Studio took part in children's Folk Festival "Festival of the Children of Mountains" in Nowy Sącz (Poland); where it received special appreciation. Amer-Imeri is the winner of the 2022 National Folklore Festival.

In 2001-2012 Amer-Imeri was directed by Gigi (Giorgi) Garakanidze. Currently the studio is led by the members of ethnomusic theater Mtiebi and director Magda Kevlishvili.

With the blessing of the Catholicos-Patriarch of All Georgia, His Holiness and Beatitude Ilia II, since 2007, Amer-Imeri has been the children's studio at the St. Andrew the First-Called Church, "Blue Monastery" in Tbilisi.

ბაღდათის სალოტბარო სკოლა საქართველო

ბაღდათის სალოტბარო სკოლა ანზორ ერქომაიშვილის სახელობის ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის ოცდაცამეტი სალოტბარო სკოლიდან ერთ-ერთია, რომელიც 2016 წელს გაიხსნა.

სკოლა რეგულარულად იღებს მონაწილეობას სხვადასხვა კონცერტებში, ფესტივალებში, კონკურსებსა თუ გაცვლით პროგრამებში.

მასწავლებლები ლოტბარი — ლევან გერსამია და რეგენტი — ზურა გოგოლაძე — გამოცდილი პროფესიონალები არიან.

გახსნის დღიდან დღემდე, სკოლაში ორმოცდაათამდე მოსწავლე დაუფლებია ქართულ სიმღერასა და გალობას.

აღსანიშნავია, რომ წელს ერთ-ერთი მოსწავლე, გიორგი მთაწმინდელის გალობის უნივერსიტეტის სტუდენტი გახდა და მალე თავის კუთხეს პროფესიონალი ლოტბარი დაუბრუნდება.

საქართველოს ბავშვთა და ახალგაზრდული საგუნდო კოლექტივების ეროვნულ კონკურსში სხვადასხვა წელს მიღებული აქვს:

2022 წელს — ოქროს მედალი — კატეგორიაში ტრადიციული გალობა;

ვერცხლის მედალი — კატეგორიაში ხალხური სიმღერა.

2017 2018; და 2019 წლებში მიღებული აქვს ოქროს მედალი ხალხური სიმღერის კატეგორიაში, ხოლო 2017 წელს ვერცხლის მედალი გალობის კატეგორიაში.

ფოლკლორის ცენტრი 2015 წლიდან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში სალოტბარო სკოლებს ხსნის, სადაც მსურველები უფასოდ შეისწავლიან ქართულ ხალხურ სიმღერას, საკრავიერ მუშეკას, ტრადიციულ საეკლესიო გალობას, რამდენიმე სკოლაში — სოლფეჯიოსა და ქორეოგრაფიას.

BAGHDATI CHOIRMASTER'S SCHOOL GEORGIA

Baghdati Choirmaster's School is one of the thirty-three of the Anzor Erkomaishvili Folklore State Center, it was opened in 2016.

The School regularly participates in various concerts, festivals, competitions and exchange programs.

The teachers of the school – choirmaster Levan Gersamia and precentor Zurab Gogoladze are experienced professionals.

Since the day of its opening, about fifty students have mastered Georgian songs and hymns at the school.

It is noteworthy, that this year one of the school graduates became a student at Giorgi Mtatsmindeli University of Chanting and will soon return to his native region as a professional choirmaster.

In different years at the National Competition of Children's and Juvenile chors, the school was awarded: in 2022 – Gold medal, in the category traditional chanting; Silver medal in the category folk song. In 2017, 2018 and 2019 – Gold medal in the category folk song, and in 2017 Silver medal in the category Chanting.

Since 2015, the Folklore Center has opened choirmasters' schools in different parts of Georgia, all schools provide free-of-charge teaching of Georgian folk songs, instrumental music, traditional church chanting; solfeggio and choreography – at several.

გალობის უნივერსიტეტის გოგონათა და ვაჟთა გუნდები საქართველო

გალობის უნივერსიტეტის გოგონათა და ვაჟთა სტუდენტური გუნდები ქართული ტრადიციული მუსიკის შემსრულებელი გუნდებია, რომელთა მიზანი ქართული მრავალსაუკუნოვანი ტრადიციული საგალობლებისა და ხალხური სიმღერის დაცვა-განვითარებაა. მათი ერთ-ერთი პრიორიტეტი ღვთისმსახურებაში მონაწილეობა და ქართული სამგალობლო სკოლების ნაკლებად ცნობილი ნიმუშების გაცოცხლებაა. გუნდების წევრები გალობის უნივერსიტეტის სტუდენტები არიან. დაარსების დღიდან გუნდები აქტიური საკონცერტო მოღვაწეობით გამოირჩევიან. ღონისძიებებიდან აღსანიშნავია ტრადიციული მრავალხმიანობის საერთაშორისო სიმპოზიუმი (საქართველო), ფესტივალი „Parbeg Iaivelis“ (ლიტვა), „Les Buskers de Neuchâtel“ (შვეიცარია), მეათე „საერთაშორისო ხელოვნების დღეები“ (თურქეთი), სტუდენტური გაცვლითი პროგრამის ფარგლებში სოლო კონცერტი ნოტრ დამის უნივერსიტეტში (აშშ) და სხვა. გუნდები ხშირად მონაწილეობენ საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში დაგეგმილ კონცერტებსა და ეპარქიებში აღვლენილ წირვა-ლოცვაში. ჩანერგილი აქვთ 2 აუდიო ალბომი. გუნდებს ამჟამად ხელმძღვანელობენ გალობის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულები — ანა ლოლაშვილი და სერგო ურუშაძე.

FEMALE AND MALE CHOIRS OF THE UNIVER- SITY OF CHANTING GEORGIA

Female and male student choirs of the University of Chanting are the groups performing Georgian traditional music; they aim at preservation and development of the centuries-old Georgian traditional hymns and folk songs. One of their priorities is to participate in church service and revive lesser-known examples of Georgian schools of chanting. The members of the choirs are students of the Chanting University. Since the day of their inception, the choirs are distinguished in active concert life. Of the events with their participation noteworthy are the International Symposium on Traditional Polyphony, Festival Parbeg Iaivelis” (Lithuania), Les Buskers de Neuchâtel” (Switzerland), 10th “Days of International Art” (Turkey), a solo concert at the University of Notre Dame (USA) as part of the student exchange program, etc. The choirs often participate in concerts in different parts of Georgia and liturgies held in dioceses. They have recorded 2 audio albums. Currently, the choirs are directed by the graduates of the University – Ana Lolashvili and Sergo Urushadze.

გაუმარჯოს ავსტრალია

ჯგუფი „გაუმარჯოს“ შედგება რვა ავსტრალიელი, ორი ინგლისელი და ერთი ქართველი მომღერლისგან, რომლებსაც უყვართ ქართული სიმღერები, საგალობლები და მრავალი სხვა. ზოგიერთი ჩვენგანი მონაწილეობდა პირველ სიმპოზიუმში 2002 წელს ანსამბლ „გორანის“ შემადგენლობაში იოსებ ჟორდანias ხელმძღვანელობით. სხვები საქართველოში ჩამოვიდნენ როგორც მელბურნის ქართული გუნდის წევრები, იოსებ ჟორდანiasა და ნინო ციციშვილის ხელმძღვანელობით. ჩვენი ინგლისელი წევრები ბრისტოლის ქართულ გუნდში მღერიან. სამი მათგანისთვის ეს პირველი ვიზიტია საქართველოში. ლევან ბითაროვის ხელმძღვანელობით მოვიარეთ დასავლეთ საქართველო, ვესტუმრეთ მომღერალ ოჯახებს სვანეთში, სამეგრელოსა და აჭარაში, გამოვცადეთ მათი სტუმართმოყვარეობა, დავაგემოვნეთ კერძები, დავტკბით პეიზაჟებითა და მასპინძლების მიერ შესრულებული სიმღერებითა და მოყოლილი ამბებებით. ყოველ დღე ერთ ან ორ ახალ სიმღერას ვსწავლობთ. გვსურს დავლიოთ ამ ქვეყნისა და მისი მრავალფეროვანი კულტურის სადღეგრძელო, რომელმაც დიდი სიხარული გვაჩუქა და ძალა შეგვმატა დავფიქრდეთ იმ სამყაროზე, რომელშიც ვცხოვრობთ.

გაუმარჯოს.

GAUMARJOS AUSTRALIA

Gaumarjos is made up of eight Australian, two English and one Georgian singer who share a love of Georgian songs, chants and so much more.

Some singers were at the first Symposium in 2002 with Gorani, directed by Joseph Jordania. Others have come to Georgia with The Melbourne Georgian Choir directed by Joseph Jordania and Nino Tsitsishvili. Our English singers are from The Bristol Georgian Choir. For three it is their first visit to Georgia. Led by Levan Biterovi, we have been travelling together to the west of Georgia, to Svaneti, Mingrelia, Guria and Adjara, visiting singing families, appreciating the warm hospitality of their communities, savouring the food and the landscape and hearing their wonderful songs and stories. Each day we learn one or two new songs.

We wish to toast the country and its many cultures which have given us much joy and encouraged us to reflect upon the world we live in.

Gaumarjos.

კიტკა აშშ

კიტკა არის აღმოსავლეთ ევროპისა და ევრაზიის ტრადიციული სიმღერებითა და ვოკალური ტექნიკებით შთაგონებული ვოკალური ანსამბლი აშშ-დან, რომელიც ზრუნავს საზოგადოების განვითარებაზე პოლიფონიური პრაქტიკის მეშვეობით. კიტკას მცდელობა წარმოაჩინოს ხალხური სიმღერა, როგორც ხელოვნების ცოცხალი და განვითარებადი ექსპრესიული ფორმა, გამოიწვია თავგადასავლების თანამშრომლობა მსოფლიოს ზოგიერთ ყველაზე საინტერესო მკვიდრ მუსიკოსებთან და სპექტაკლების შემქმნელებთან, დანყებული Le Mystères des Voix Bulgares-დან Meredith Monk-მდე. კიტკას მცდელობამ წარმოაჩინოს ხალხური სიმღერა, როგორც გამომსახველობითი ხელოვნების ცოცხალი და განვითარებადი ფორმა გამოიწვია თავგადასავლებით სავსე თანამშრომლობა მსოფლიოს ყველაზე საინტერესო მუსიკოსებთან და რეჟისორებთან, როგორცაა Le Mystères des Voix Bulgares და მერედით მონკი. დაარსდა 1979 წელს, როგორც სხვადასხვა წარმომავლობის მომღერლების ხალხური კოლექტივი, კიტკა გადაიქცა ჯილდოს ანსამბლში, რომელიც ცნობილია თავისი მრავალფეროვანი რეპერტუარით და ინოვაციური შესაძლებლობებით. კიტკა რომელიც 1979 წელს შეიქმნა, როგორც სხვადასხვა წარმომავლობის მომღერლების ფოლკლორული კოლექტივი, არის მრავალი ჯილდოს მფლობელი და ცნობილია თავისი მრავალფეროვანი რეპერტუარითა და ქალთა ვოკალური მუსიკის ინოვაციური კვლევებით.

KITKA USA

Dedicated to cultivating community through polyphonic practice ,Kitka is an American vocal arts ensemble inspired by traditional songs and vocal techniques from Eastern Europe and Eurasia. Kitka's commitment to presenting folk song as a living and evolving expressive art form has led to adventurous collaborations with some of the world's most exciting indigenous musicians and performance makers ranging from Le Mystères des Voix Bulgares to Meredith Monk .Founded in 1979 as a grassroots collective of singers from diverse backgrounds ,Kitka has evolved into an award-winning ensemble celebrated for its diverse repertoire and innovative explorations in women's vocal music.

Here is a selection of high-resolution photographs of Kitka for your festival booklet. Feel free to pick your favorite. All photos are by William Wayland

მასპინძელი დიდი ბრიტანეთი

გუნდი მასპინძელი ლონდონიდან (ინგლისი), ღია ყველა დონის მომღერლებისთვის და ეწევა ქართული ტრადიციული სიმღერისა და კულტურის პოპულარიზაციას. ედიშერ გარაყანიძისა და იოსებ ჟორდანიას სწავლებებით შთაგონებული, ჯგუფი დაარსდა 1999 წელს გარაყანიძის შვილის, გიგისთვის ჩატარებული საქველმოქმედო კონცერტის შემდეგ. რთულ რეგიონალურ სტილებს ჯგუფი სწავლობს გამოცდილი ქართველი მომღერლებისგან, როგორც ლონდონში, ისე საქართველოში სტუმრობისას.

გუნდს აქვს ურთიერთობა ლონდონის ქართულ საზოგადოებასთან და ასევე მჭიდრო კავშირები საქართველოსთან, სადაც ხშირად სტუმრობს სწავლის ან კონცერტზე მონაწილეობის მიზნით. 2023 წელს ჯგუფმა სიამოვნებით იმუშავა ანსამბლ „ლალხ-ორთან“ ერთად ფესტივალზე „საქართველო“ და ჩაატარა საკუთარი სასწავლო ტური ლახუშდში. ბრიტანელი მასწავლებელი დიდი სიამოვნებით გაეცნო ამ გამოცდილებით შთაგონებულ ახალ სვანურ სიმღერებსა და ცეკვებს.

მოხარული ვართ და გვამაყება, რომ დავესწრებით ტრადიციული მრავალხმიანობის მე-12 საერთაშორისო სიმპოზიუმს.

MASPINDELI UK

Maspindzeli is a choir based in London ,England, open to singers of all abilities ,dedicated to promoting Georgian traditional singing and culture. Inspired by the teachings of Edisher Garakanidze and Joseph Jordania ,it was founded in 1999 after a fundraising concert for Garakanidze's son ,Gigi .It explores the subtleties of regional Georgian styles and studies with expert Georgian singers ,either in London or by visiting Georgia.

The choir fosters connections with the Georgian community in London and maintains strong ties with Georgia ,frequently visiting to learn and perform .In 2023 Maspindzeli enjoyed working with Ensemble Lalkhor at the Sakartvelo Festival and conducted a separate study tour to Lakhushdi. Audiences in the UK have enjoyed the new Svan songs and dances informed by these experiences. We are excited and honored to be able to attend The12 th International Symposium on Traditional Polyphony.

მრავალ ბერმანი

მეგობრების ვირტუალური წრის სახით 2020 წელს დაარსებულმა ქსელის გუნდმა „მრავალ“ თამარ ბუაძის (საქართველო) ხელმძღვანელობით თავი მოუყარა მომლერებს გერმანიიდან, ამჟამად ასევე ავსტრიიდან და აშშ-დან. ჩვენ გვაერთიანებს ქართული მრავალხმიანი სიმღერის სიყვარული და მეგობრობა ერთმანეთთან და თამარ ბუაძესთან. გუნდის რეპეტიციები ვირტუალურად ტარდება.

2022 წლიდან ჩვენ წელიწადში ერთხელ მაინც ვხვდებით რეალურ ცხოვრებაში, რათა შევასრულოთ ნასწავლი სიმღერები. 2023 წლის ნოემბერში ჩვენ პირველად გამოვედით მრავალის კონცერტზე სინგფრაუენში (ბერლინი). 2024 წლის მაისში თუთარჩელას ახლგაზრდულ გუნდთან ერთად მონაწილეობა მივიღეთ ჰარმონიის ფესტივალში გერმანიაში და დავიპყარით მაცურებლისა და ჟიურის წევრების გულები კონკურსის მიღმა.

MRAVALO GERMANY

Founded in 2020 as a virtual circle of friends, the mravalo network choir brings together singers from all over germany, now also from austria and the usa, under the direction of tamar buadze, georgia. we are united by our love of georgian polyphonic songs and our friendship with each other and with tamar buadze. the choir rehearsals take place digitally. since 2022 we have been meeting at least once a year in real life to perform the songs we have learned. in november 2023 we gave our first performance at the mravalo concert of the singfrauen berlin. in may 2024 we took part in the harmony festival in germanytogether with the tutarchela youth choir and won the hearts of the audience and the jurors outside the competition.

ორი შალვა კანადა

მოემზადეთ გარდამტეხი შინაგანი გამოცდილების მისაღებად წარმავალისა და მარადიულის ამსახველი ტრადიციული სადღეგრძელო, სამუშაო, საცეკვაო სიმღერებით საქართველოდან, ევროპისა და აზიის გზაჯვარედინზე მდებარე უძველესი, პატარა, მთიანი ქვეყნიდან. „ორი შალვა“, სხვაგვარად მახარაშვილების ოჯახი, ქართული წარმოშობის ერთ-ერთი პირველი მომღერალი ოჯახია, რომელიც ასრულებს, ასწავლის და ცხოვრობს სამშობლოდან შორს მსოფლიოს მეორე მხარეს. ქართველი მომღერალი ოჯახების ტრადიციის მიხედვით, „ორი შალვასთვის“ სიმღერა არის ბუნებრივი, ინსტინქტური და იმთავითვე დაკავშირებული ოჯახურ დღესასწაულებთან და არა დადგმულ შესრულებასთან. „ორი შალვა“ სულ ახლახანს გამოვიდა თავისი მოკრძალებული ოჯახური ცხოვრებიდან და მონაწილეობა მიიღო თაფელმუსიკ, SING!-თან, Community Folk Art Council-თან, Labyrinth Ontario-თან, BLOKMUSIC-თან და სხვა წამყვანებთან ერთად. დახვეწილი ჰარმონიებითა და ვოკალური უნარებით, „ორი შალვას“ მიერ ამ ათასწლოვანი ტრადიციის ავთენტური შესრულება წარმოადგენს ქვეყნისა და კულტურის; თვითგადარჩენისათვის მისი ძალისხმევისა და გამბედაობის; მისი გულუხვობის, შთამაგონებელი სტუმართმოყვარეობისა და სიცოცხლისადმი სიყვარულის აუდიო გაზიარებას!

ORI SHALVA CANADA

Prepare for a transformatively visceral experience with traditional toasting songs, work songs, dance songs, and songs reflecting on the fleeting and eternal from Sakartvelo (also known as Georgia) - a small, ancient, mountainous country located at the crossroads of Europe and Asia. Ori Shalva, otherwise known as the Makharashvili family, is one of the first singing families of Georgian origin, performing, teaching, and living halfway around the world from the homeland. Following the tradition of singing families in Georgian, singing for Ori Shalva is natural, instinctive, and originally framed by family celebrations, not staged performances. It is only very recently that Ori Shalva emerged from its humble familial beginnings through performances with Tafelmusik, SING!, the Community Folk Art Council, Labyrinth Ontario, BLOKMUSIC, and other presenters. With their exquisite harmonies and singing skills, Ori Shalva's authentic performance of this millennia-old tradition will take you on a sonic travelogue of the country and culture, its strength and courage to survive, its excessive generosity and inspiring hospitality, and its love for life!

სათანაო საქართველო

ანსამბლი, სათანაო 2004 წელს შეიქმნა ჯვარის მამის ტაძრის პირველი პროფესიული განათლების მქონე მაგალობელ ქალთა გუნდის ბაზაზე, რომელიც ქართული კანონიკური გალობის შესწავლას და მის საღვთისმსახურო პრაქტიკაში დანერგვას ჯერ კიდევ მე-20 საუკუნის-80 იანი წლებიდან შეუდგა. გუნდმა, იმთავითვე, აღადგინა და ააჟღერა მივიწყებული, ხელნაწერთა ინსტიტუტის თაროებზე შემოღებული ქართული ტრადიციული გალობის ნიმუშები.

მეთოთხე ათწლეულია რაც გუნდი მოღვაწეობს ამ სფეროში, შესაბამისად საკმაოდ მოცულობითი რეპერტუარი და გამოცდილება დაუგროვდა, რომლის გაზიარებას სისტემატიურად ახდენს არა მხოლოდ უცხოელი, არამედ ადგილობრივი მსმენელისთვისაც. ანსამბლს, სათანაოს მიზნად აქვს დასახული დაეინყებული სასიმღერო ნიმუშების აღდგენა და პოპულარიზაცია. რეპერტუარის ძირითადი ნაწილი ძველი საარქივო ჩანაწერებიდან არის გაშიფრული და გაჟღერებული.

ანსამბლის ხელმძღვანელია ტატიანა მეგრელიძე — გიორგი მთაწმინდელის სახელობის გალობის უნივერსიტეტში, პროფესორ ასისტენტი, ქართული გალობის და სიმღერის პედაგოგი. ანსამბლს, სათანაოს წევრები არიან სხვადასხვა სამგალობლო გუნდის რეგენტები, ენევიან პედაგოგიურ მოღვაწეობას და ხელმძღვანელობენ სამგალობლო და ბავშთა გუნდებს.

ანსამბლს, სათანაო "გამოცემული აქვს 2 აუდიო ალბომი;

საქართველოში ჩატარებული აქვს 10 სოლო კონცერტი;

მსოფლიოს სხვადასხვა ქალაქში ჩატარებული აქვს 22 კონცერტი;

მონაწილეობა აქვს მიღებული არაერთ ადგილობრივ და საერთაშორისო ფესტივალებსა და კონცერტებში) საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში და საზღვრებს გარეთ

SATHANAO GEORGIA

Ensemble Sathanao was created in 2004 at Jvaris mama church on the basis of the choir of female chanters, with first professional education, who started learning and implementing Georgian canonical chanting in liturgical practice in the 1980s. The choir immediately revived and performed forgotten examples of Georgian traditional hymns preserved at the Institute of Manuscripts.

The group has worked in this field for four decades, therefore has accumulated fairly large repertoire and experience, which it systematically shares with both foreign and local listeners. Sathanao aims at restoring and promoting forgotten song examples. Main part of the repertoire is taken and revived from old archive recordings.

The ensemble is directed by Tatiana Megreldze – assistant professor, teacher of Georgian singing and chanting at Giorgi Mtsamindeli University of Chanting.

The members of Sathanao direct various church choirs, are engaged in pedagogical work and also lead children's choirs.

The ensemble has released 2 audio albums; has held 10 solo concerts in Georgia, and 22 concerts in various cities across the world; has participated in a number of local and international festivals and concerts (in different regions of Georgia and elsewhere).

საუსეიასი ლატვია

„საუსეიას“ არის ტრადიციული სიმღერის კოლექტივი, რომელიც უძველესი სიმღერების მკვეთრი და რთული ინტერვალებით, საოცარი, ძლიერი მანერით, ნათელი და შთაბეჭდილებით შესრულებით ხიბლავს თანამედროვე მსმენელს.

ლატვიის კულტურის აკადემიის ტრადიციული სიმღერის ჯგუფი „საუსეიას“ წელს დაარსებიდან 20 წლის იუბილეს აღნიშნავს; მის წევრებს აერთიანებს საერთო მიზანი — დაეუფლონ და პოპულარიზაცია გაუწიონ ლატვიური ტრადიციული სიმღერის სხვადასხვა სტილსა და ტექნიკას, განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციონ მრავალხმიანობას ბუნებრივ აკუსტიკური გარემოში.

თავისი არსებობის მანძილზე ჯგუფმა მოამზადა რამდენიმე პროგრამა და გამოუშვა ლატვიური ფოკალური მუსიკის სხვადასხვა ტრადიციებისადმი მიძღვნილი ხუთი ალბომი. სამმა ალბომმა მიიღო ლატვიის მუსიკალური ინდუსტრიის ჯილდოები.

SAUCĒJAS LATVIA

Saucējas is a traditional singing group presenting songs from the ancient times with amazing, full and powerful singing with clashing and intricate intervals, enthralling contemporary listeners with a vibrant and inspired performance.

The Latvian Academy of Culture's traditional singing group Saucējas is celebrating its 20th anniversary this year, and its members are united by a common goal - to master and popularize Latvian traditional singing styles and techniques, paying special attention to polyphony, especially in the natural acoustic environments. Throughout its activities, Saucējas has prepared several programs and released five albums, dedicated to various Latvian vocal music traditions. Three albums have received the Latvian Music Industry's awards.

ტრისტან სიხარულიძის ბურული ტრიო საქართველო

ტრიო 2024 წლის გაზაფხულზე შეიქმნა გურული სიმღერის კორიფეს ტრისტან სიხარულიძის ხელმძღვანელობით. მასში გაერთიანებული არიან თავად ტრისტან სიხარულიძე და მისი მოსწავლეები, გურული მომღერალი ოჯახის – გორდელაძეების წარმომადგენლები: გიორგი და დამიანე გორდელაძეები. ისინი ბავშობიდან ბატონ ტრისტან სიხარულიძესთან იზრდებოდნენ და მისი მეშვეობით ეუფლებოდნენ გურულ ხალხურ სიმღერებს. გიორგი გორდელაძემ წარმატებით დაასრულა თბილისის გიორგი მთაწმინდელის სახელობის ქართული გალობის უნივერსიტეტი, სადაც კიდევ უფრო გაიღრმავა თავისი ცოდნა ხალხური სიმღერის მიმართულებით. უნივერსიტეტის დასრულების შემდეგ კი, დაუბრუნდა თავის მხარეს, ოზურგეთს და იქ განაგრძობს საქმიანობას. დამიანე გორდელაძე ერთ-ერთი წარმატებული ქართველი ბლოგერია, მან თავისი თავი საზოგადოებას გააცნო გურული და არამართო გურული სიმღერების კრეატიული ფორმით წარმოდგენით. სხვადასხვა საინტერესო და სახალისო ვიდეოების ჩაწერით და გავრცელებით, რომლის მთავარი მოტივი სწორედ ქართული და გურული ხალხური სიმღერებია. სოც. მედიაში მისი გვერდი ცნობილია როგორც „მარტოკაცი“.

გურული ტრიოს შექმნის იდეა, თავად ბატონ ტრისტან სიხარულიძეს ეკუთვნის. მოგვხსენებთ, ბატონი ტრისტანი წლების განმავლობაში ხელმძღვანელობდა დიდებულ ტრიოს „შალვა ჩემოს“, რომლის წევრები იყვნენ, მართლაც გამორჩეული მომღერლები, გური სიხარულიძე და მერაბ კალანდაძე. დღეს ისინი სამწუხაროდ, ცოცხლები აღარ არიან. ამ ტრიოს მიზანი კი, ერთგვარი ახალი სიცოცხლეა გურული სატრიო სიმღერების პოპულარიზაციისთვის. მათი დებიუტი გასულ ზაფხულს, აგვისტოში შედგა, პოლიკარპე ზუბულავას სახელობის რიგით IV ფესტივალზე „კოლხი და...“, რომელიც ზუგდიდში გაიმართა. ტრიო მუშაობს გურული სიმღერის აუდიო ალბომის გამოცემაზე, სახელწოდებით „მადლობელი“, რომელიც მოსწავლეების სახელით მადლობის გადახდა მასწავლებლისადმი.

TRISTAN SIKHARULIDZE'S GURIAN TRIO

GEORGIA

The trio was created in the spring, 2024 under the leadership of Tristan Sikharulidze, the luminary of Gurian song. The trio boasts the membership of Tristan Sikharulidze himself and his students, the representatives of Gurian family of singers - the Gordeladzes: Giorgi and Damiane Gordeladze. Since early age they grew up with Tristan Sikharulidze and mastered folk songs with him. Giorgi Gordeladze successfully graduated from Giorgi Mtatsmindeli University of Georgian Chanting in Tbilisi, where he further deepened his knowledge in folk singing. After graduation from the University he returned to his native Ozurgeti and continues his activities there. Damiane Gordeladze is a successful Georgian blogger; he introduced himself to the public by creatively presenting Gurian and not only Gurian songs; by recording and distributing various interesting and funny videos, the main theme of which is Georgian - Gurian folk songs. In social media, his page is known as “Martokatsi” (lit. Loner). The idea of creating Gurian trio belongs to Tristan Sikharulidze himself. For years, Tristan Sikharulidze led wonderful trio “Shalva Chemo”, whose members were truly outstanding singers, the late Guri Sikharulidze and Merab Kalandadze. Sadly, they are no longer with us. The trio aims at breathing new life into the popularization of Gurian trio songs. They debuted at the Polikarpe Khubulava 4 th Festival “Kolkhi da...” in Zugdidi last August. The trio is working on the release of an audio album of Gurian song “Madlobeli”, which is an expression of gratitude of the students to the teacher.

ილიაუნის სტუდენტური გუნდი „ილიელები“ საქართველო

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხალხური სიმღერის სტუდენტური გუნდი 2011 წელს ჩამოყალიბდა. იგი ყველ სემესტრულად, წელიწადში ორჯერ ატარებს საანგარიშო კონცერტს ყოველ ჯერზე ახალი რეპერტუარით. გუნდში უკვე 230-ზე მეტმა სტუდენტმა მიიღო მონაწილეობა. გუნდის რეპერტუარშია ქართული ხალხური (მათ შორის ქალაქური და გადამუშავებული) სიმღერები, საეკლესიო საგალობლები, უცხოური ფოლკლორის ნიმუშები. 2024 წელს „ილიელები“ საუნივერსიტეტო რეპუბლიკური კონკურსის გამარჯვებული გახდა. გუნდის ხელმძღვანელია ეთნომუსიკოლოგი, ასოცირებული პროფესორი თამაზ გაბისონია.

ILIELEBI STUDENT CHOIR OF ILIA STATE UNIVERSITY GEORGIA

Student folk choir of Ilia State University was created in 2011. Twice a year, every semester the choir holds a report concert each time with a new repertoire. The choir already had more than 230 students as members. Its repertoire comprises Georgian folk (including urban and arranged) songs, church hymns, examples of foreign folklore. In 2024, Ilielebi was the winner of the republican university competition. The choir is directed by ethnomusicologist, associate professor Tamaz Gabisonia.

მამა დავითის მგალობელ- მომხრალთა გუნდი საქართველო

მამა დავითის მგალობელ-მომღერალთა გუნდი ჩამოყალიბდა ფონდი „ქართული გალობის“ ინიციატივით. ის სრულიად დაკომპლექტებულია გალობის უნივერსიტეტის კურსდამთავრებულებით. უკვე სამი წელია რაც სიმამით აგრძელებს ქართული საეკლესიო გალობისა და ხალხური სიმღერების შესწავლა-პოპულარიზებას.

MAMA DAVITI CHANTER- SINGERS' CHOIR GEORGIA

Mama daviti chanter-singers' choir was created on the initiative of the “Georgian Chanting Foundation”. All its members are the alumni of the University of Chanting. For three years now, the choir has proudly been learning and popularizing Georgian church hymns and folk songs.

ოპენაკი ტოპოლას კულტურულ-არტისტული ასოციაციის ქალთა ვოკალური ჯგუფი სერბეთი

ოპლენაკი

ტოპოლას კულტურულ-არტისტული ასოციაციის (KUD) ქალთა ვოკალური ჯგუფი სერბეთი

ანსამბლი ჩამოყალიბდა 2002 წელს, ქორეოგრაფისა და ეთნოლოგის მიროსლავ სტეფანოვიჩის თაოსნობით და თავიდანვე დაიწყო თანამშრომლობა ეთნომუსიკოლოგ ელენა იოვანოვიჩთან, რომლის საექსპედიციო მასალებს და ვიკალურ ჯგუფ მოზასთან (ბელგრადი, 1993) მის გამოცდილებას ეყრდნობოდა. ანსამბლი მონაწილეობდა ფესტივალებში, კონკურსებსა და დათვალიერებებში სერბიასა და საზღვარგარეთ. მნიშვნელოვანი იყო საუკეთესო ფოლკლორული ჯგუფის სახელის მოპოვება, აგრეთვე, კულტურული ცენტრის მიერ კომპაქტდისკის გამოცემა ელენა იოვანოვიჩის ხელმძღვანელობით (2006). 2018 წლიდან დღემდე ჯგუფს ხელმძღვანელობს მაია სტანევიჩი პეტროვიჩი ტრადიციის მატარებელი და სოლო სიმღერის საუკეთესო შემსრულებლის კონკურსში გამარჯვებული. მას ეხმარება ლიუბიცა პოპოვიჩი ეთნომუსიკოლოგი, ტოპოლას კულტურული ცენტრის თანამშრომელი.

ამჟერად ანსამბლში მღერიან: მაია სტანევიჩი პეტროვიჩი, ლიუბიცა პოპოვიჩი, მილენა მარკევიჩი და იუდინა ბლაგოვიჩი, ელენა იოვანოვიჩთან ერთად. ასრულებენ უმეტესად, ლირიკულ, საქორწილო და სადიდებელ სიმღერებს.

OPLENAC FEMALE VOCAL GROUP OF THE TOPOLA CULTURAL-ARTIS- TIC ASSOCIATION (KUD) SERBIA

Ensemble was founded in 2002 which was initiated by the choreographer and ethnologist Miroslav Stefanović. Almost from the very beginning the group started its cooperation with ethnomusicologist Jelena Jovanović, based on her field recordings from the vicinity of Topola and on her singing experiences in “Moba” vocal group (Belgrade, 1993). The ensemble performed on numerous festivals, competing and review manifestations and ethnomusicological lectures in Serbia and abroad. The group gained several awards, among which the most important are the ones for the “best traditional performance of folk songs”. The group published a CD (with help from J. Jovanović, published by KUD in 2006). It performed also abroad (festival “Golden Autumn”, Podol’sk, Russia 2008; singing workshop on *Days of Serbian culture* in Pecs, Hungary, 2015). From the 2013 the conducting of the group was taken by Ksenija Milovančević, ethnomusicologist, with supervision of J. Jovanović. This was the only one young group of the kind in Serbia that was presented in semi-final of the State Radio and Television Broadcast competition (2015). Since the 2018 the group till today has been significantly renewed by a children vocal ensemble, led by Maja Stanjević Petrović, the a bearer of tradition and receiver of rewards on competitions as the best soloist for traditional songs. She works with the group nowadays, with precious help of Ljubica Popović, ethnomusicologist, a fellow of the Cultural Center Topola.

This time, the members of the group which are going to perform are: Maja Stanjević Petrović, Ljubica Popović, Milena Marković and Djurdjina Blagojević; feat. Jelena Jovanović. They will perform some prominent examples of central Serbian older, newer, and hybrid rural vocal forms, mostly lyric, wedding, and *slava* songs.

ფრანსუა არნო-დემირი საფრანგეთი/თურქეთი

ფრანსუაზ არნო-დემირი „ფრანი“ 1957 წელს დაიბადა პარიზში, ბავშვობიდან სწავლობდა კლასიკურ მუსიკას, ტრადიციული მუსიკით და ცეკვით დაინტერესებამდე, რომელსაც 10 წელი ასრულებდა ბალკანურ გუნდში „ჯანამ“, პარალელურად პარიზში ასწავლიდა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის ტრადიციულ ცეკვებს. 1986 წელს ცოლად გაჰყვა მაჰმუდ დემირს საზზე დაკერის ოსტატს სივასიდან (თურქეთი), ბარდების ტრადიციის მემკვიდრეს, და მასთან ერთად დაიწყო მუსიკალური კარიერა ევროპის მასშტაბით, იმავდროულად დაიწყო კვლევა ეთნომუსიკოლოგიის სფეროში. მისი ვოკალური პრაქტიკა ეფუძნება რამდენიმე ენის (თურქული, ბერძნული, ალბანური, პორტუგალიური, ესპანური, იტალიური) ცოდნას და ღრმა ინტერესს ადგილობრივი კულტურის სოციალური ასპექტების მიმართ. სიმღერისა და ცეკვის ყოველწლიური სასწავლო კურსის ჩატარების გარდა, რომელიც მოიცავს სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის დიდ ნაწილს, იგი ეწევა სამეცნიერო კვლევას პოეზიის, მუსიკისა და ცეკვის განუყოფელ კავშირზე, განსაკუთრებით ანატოლიელი ალევების რიტუალებში.

FRANÇOISE ARNAUD-DEMIR FRANCE/TURKEY

Born in 1957 in Paris, France, Françoise Arnaud-Demir “Frani”, was trained in classical music as a child, before becoming interested in traditional music and dances, which for 10 years she practiced in the Balkan choir Djanam while teaching traditional dances from the South-Eastern Europe in Paris. In 1986, she married Mahmut Demir, a saz master from Sivas (Turkey) heir to the bardic tradition, and with him began a musical career across Europe, while beginning research in ethnomusicology. Polyglot learning of languages (Turkish, Greek, Albanian, Portuguese, Spanish, Italian) and a deep interest in the social aspects of local cultures is at the heart of her singing practice. In addition to running an annual training course in song and dance covering a wide south-eastern European arc, she continues her scientific research, devoted to the unwavering link between poetry, music and dance, particularly within the Alevi rituals of Anatolia.

ყაზბეგის სალოტბარო სკოლა შოტლანდია

ყაზბეგის სალოტბარო სკოლა ანზორ ერქომაიშვილის სახელობის ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის ოცდაცამეტი სალოტბარო სკოლიდან ერთ-ერთი ახლადდასებული სკოლაა, რომელიც 2023 წელს გაიხსნა და დღესდღეისობით 11 მოსწავლე სწავლობს.

პედაგოგი, აღმოსავლეთის მითის სიმღერების კარგი მცოდნე და შემსრულებელი ლოტბარ-რეგენტი — თამარ გოგოჭურია.

ყაზბეგის სალოტბარო სკოლა ხშირად იღებს მონაწილეობას სხვადასხვა ფესტივალებსა თუ კონცერტებში.

ფოლკლორის ცენტრი 2015 წლიდან საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში სალოტბარო სკოლებს ხსნის, სადაც მსურველები უფასოდ შეისწავლიან ქართულ ხალხურ სიმღერას, საკრავიერ მუსიკას, ტრადიციულ საეკლესიო გალობას, რამდენიმე სკოლაში — სოლფეჯიოსა და ქორეოგრაფიას.

KAZBEGI CHOIRMASTER'S SCHOOL GEORGIA

*The recently established **Kazbegi Choirmaster's School** is one of the thirty-three of the Anzor Erkomaishvili Folklore State Center, which was opened in 2023 and currently has 11 students.*

The teacher of the school is choirmaster and precentor Tamar Gogochuri – a good connoisseur and performer of East mountain songs. Kazbegi Choirmaster's School often participates in various festivals and concerts.

Since 2015 the Folklore Center has opened choirmasters' schools in different parts of Georgia, all schools provide free-of-charge teaching of Georgian folk songs, instrumental music, traditional church chanting; solfeggio and choreography – at several.

შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტური გუნდი შოტლანდია

ოთხმოცდაათიანი წლების დასაწყისში ბატონი თემურ ჟღენტის, კუკური ჭოხონელიძის, გომარ სიხარულიძის, ანზორ ერქომაიშვილის მიერ დაფუძნდა კულტურის ინსტიტუტი. ეს იყო საქართველოში პირველი უმაღლესი სასწავლებელი, სადაც ახალგაზრდები ქართული ხალხური და საეკლესიო გუნდის დირიჟორის/ლოტბარის სპეციალობას ეუფლებოდნენ.

2007 წელს საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტს შეუერთდა კულტურის ინსტიტუტი. ქართული ხალხური და საეკლესიო გუნდის დირიჟორის მიმართულებას არსებობა არ შეუწყვეტია, მის განვითარებაში განსაკუთრებული წვლილი მიუძღვის ბატონ გომარ სიხარულიძეს.

გუნდი წარმატებით მონაწილეობს საქართველოში და მის ფარგლებს გარეთ ჩატარებულ კულტურულ ღონისძიებებში, ფესტივალ-კონკურსებში.

2017 წლიდან დღემდე მიმართულებას სათავეში უდგას ქალბატონი მაია მიქაბერიძე.

საუნივერსიტეტო გუნდი მუდმივ რეჟიმში ცვალებადია და მისი წევრები მხოლოდ ზემოთ აღნიშნული მიმართულების სტუდენტები არიან.

გუნდის ხელმძღვანელები: მაია მიქაბერიძე და თორნიკე მანწკავა.

STUDENT CHOIR OF SHOTA RUSTAVELI STATE UNIVERSITY OF THEATER AND FILM GEORGIA

In the early 1990s, Temur Zhgenti, Kukuri Chokhanelidze, Gomar Sikharulidze and Anzor Erkomaishvili founded the Institute of Culture. It was the first higher education institution in Georgia where young people were trained to become conductors/leaders of Georgian folk and church choirs. In 2007, Institute of Culture joined the Shota Rustaveli Georgia State University of Theatre and Film. The direction of conducting Georgian folk and church choir never ceased to exist, Mr. Gomar Sikharulidze made a special contribution to its development.

The choir successfully participates in cultural events, festivals and competitions in Georgia and elsewhere.

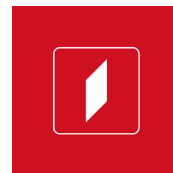
Since 2017 the direction has been led by Maia Mikaberidze.

The university choir is constantly changing and its members are only students of the above-mentioned direction.

The choir directors are: Maia Mikaberidze and Tornike Mantskava.

სიმპოზიუმის ორგანიზატორები მხარდაჭერისა და ხელშეწყობისათვის მადლობას უხდინან:

საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს
ა. ერკომაიშვილის სახელობის საქართველოს ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრს
ფონდს „ქართული გალობა“
საზოგადოებრივ მაუწყებელს
ტელეკომპანია იმედი
ტელეკომპანია რუსთავი 2-ს
საპატრიარქოს ტელევიზია „ერტსულოვნებას“

THE SYMPOSIUM ORGANIZERS ARE MOST GRATEFUL TO:

MINISTRY OF CULTURE AND SPORT OF GEORGIA
LEPL A. ERKOMAISHVILI FOLKLORE STATE CENTRE
GEORGIAN CHANTING FOUNDATION
TV GEORGIAN PUBLIC BROADCASTER
TV IMEDI
TV RUSTAVI 2
PATRIARCHY TELEVISION ERTSULOVNEBA

სიმპოზიუმი ტარდება თბილისის ვანო სარაჯიშვილის სახელობის
სახელმწიფო კონსერვატორიაში

გრიბოედოვის 8/10, თბილისი, 0108, საქართველო

ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

ტელ.: (+995 322) 299 89 53

ფაქსი: (+995 322) 298 71 87

ვებ-გვერდი: www.polyphony.ge; www.symposium.polyphony.ge

ელ-ფოსტა: polyphony@tsc.edu.ge

**THE SYMPOSIUM IS HELD AT THE V. SARAJISHVILI
TBILISI STATE CONSERVATOIRE**

8/10, GRIBOEDOV STR., TBILISI, 0108, GEORGIA

THE INTERNATIONAL RESEARCH CENTER FOR TRADITIONAL POLYPHONY

TELEPHONE (+995 322) 2 99 89 53

FAX: (+995 322) 2 98 71 87

WEB-SITE: www.polyphony.ge; www.symposium.polyphony.ge

E-MAIL: polyphony@tsc.edu.ge

რედაქტორი	რუსუდან წურწუმია, ნინო რაზმაძე
შემდგენელი	ბაია ჯუჟუნაძე, ანა ლოლაშვილი
მთარგმნელი	მაია კაჭკაჭიშვილი
მხატვარი	ნიკა სებისკვერაძე
კომპიუტერული უზრუნველყოფა	მარიამ პოლტახიენტი

Editor	RUSUDAN TSURTSUMIA, NINO RAZMADZE
Compiler	BAIA ZHUZHUNADZE, ANA LOLASHVILI
Translator	MAIA KACHKACHISHVILI
Design	NIKA SEBISKVERADZE
Computer Service	MARIAM POLTAKHIENTI